

NORGES BANK

ARKIVEKCEMLAR

Penger og Kreditt

1982/3

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

Norges Banks bibliotek

Ø10004UPA

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

INNHOLD

- 197 Konjunkturoversikt – konjunkturindikatorer
- 207 Kredittoversikt
- 212 Valutaoversikt
- 219 100-krone i sølv til kongejubileet
- 220 En oversikt over reglene i deponeringsloven
v/Helge Stray
- Norges Banks nye hovedsetebygning
- 225 Gjeldende kredittpolitiske bestemmelser
- 231 Tabeller

Penger og Kreditt utgis hvert kvartal
av Norges Bank, Oslo

Redaktør: Hermod Skånland

Redaksjonssekretær: Liv Kielland

Redaksjonsutvalg: Jarle Berge, formann

Knut Andreassen, Valutaavdelingen

Martinus Halsen, Kredittpolitisk avdeling

Erik Chr. Kolderup, Administrasjonsavdelingen

Oddvar Trones, Ekspedisjons- og regnskapsavdelingen

Redaksjonens adresse:

Norges Bank, Utrednings- og informasjonsavdelingen

Boks 336, Sentrum, Oslo 1

Telex: 11369 nbank n

De synspunkter som fremkommer i denne
publikasjon, representerer artikkelforfatterens
egen oppfatning og kan ikke tas som uttrykk
for direksjonens standpunkt til de
forskjellige spørsmål

Ettertrykk med kildeangivelse er tillatt

Design: Anisdahl/Christensen

Sats og trykk: Norges Banks Seddeltrykkeri, Oslo.

Teksten er satt med 11 pkt. Baskerville.

ISSN-0332-5598

Den internasjonale konjunktursituasjon

Konjunkturbildet preges av vedvarende stagnasjon i aktivitetsnivået internasjonalt, med rekord-høy og økende arbeidsledighet i de fleste OECD-land. Konjunkturutviklingen hittil i år indikerer således at tidligere prognoser har overvurdert mulighetene for konjunkturoppgang basert på uendret økonomisk politikk.

Sammenlignet med konjunkturavmatningen 1974–77, har senere tids svekkelse av aktivitetsnivået i mindre grad redusert produktivitetsveksten, spesielt i Europa. I hovedsak skyldes dette en relativt mer omfattende reduksjon av sysselsettingen. Når det gjelder øvrige faktorer i konjunkturbildet, preges situasjonen stadig av betydelig forskjell landene imellom, både med hensyn til inflasjonstakt og utvikling i driftsbalansen overfor utlandet. Dette innebærer at det foreløpig ikke er grunn til å vente snarlige resultater i retning av økt monetær stabilitet. Mens bestrebelsene på å få prisstigningstakten under kontroll, bare ventes å gi beskjedne resultater innen EF-området under ett – med en gjennomsnittlig konsumprisstigning på 9,5% i 1983, mot 10,9% i 1981 – ventes stigningstakten i USA redusert fra 8¼% til 5½%.

Konjunkturutviklingen i Vest-Europa – og spesielt i Vest-Tyskland – er ytterligere svekket i forhold til tidligere prognoser. Foreløpig er det således få indikasjoner i retning av at det ventede konjunkturomslaget i Vest-Europa er i ferd med å realiseres. I USA har konjunkturavmatningen vært enda mer markert enn i Vest-Europa, men nå peker utviklingen i ledende

økonomiske indikatorer mot et kommende konjunkturomslag i amerikansk økonomi. Mulighetene styrkes av senere tids fallende nominelle rentenivå.

For Vest-Europa ser det derimot ut til at et omslag vil måtte forskyves til ut i 1983. For aktivitetsnivået internasjonalt er ikke dette tilstrekkelig til å hindre at omfanget av registrerte arbeidsledige fortsatt vil stige, spesielt i Europa. Inflasjonstakten innen OECD-området ventes ytterligere redusert, fra om lag 8% i første halvår 1982 til i overkant av 7% mot slutten av 1983. Når reduksjonen i prisstigningstakten – på tross av antatt fortsatt svak olje- og råvareprisutvikling, samt moderat lønnsvekst som følge av ytterligere svekkelse av arbeidsmarkedet – ikke ventes å bli sterkere, har dette trolig sammenheng med betydningen av vedvarende inflasjonsforventninger.

Renteutviklingen internasjonalt påvirkes av rentenivået i USA på grunn av dollarens dominerende posisjon i finansmarkedene. Den senere tids rentenedgang i USA er således i stor grad blitt fulgt av tilsvarende rentejusteringer i Europa. Selv om dette bidrar til å opprettholde eksisterende valutakurser, vil et lavere internasjonalt rentenivå trolig styrke vekstutsiktene innen OECD-området. Imidlertid er dette i noen grad avhengig av om rentenedgangen kan forventes å være av permanent karakter. Det har i sin tur sammenheng med hvilke forhold som har bidratt til den senere tids rentefall i USA. Det er foreløpig usikkert om dette er et resultat av lavt amerikansk aktivitetsnivå snarere enn en konsekvens av en bevisst omlegging av pengepolitikken fra Federal Reserve's side. Dersom det første er

tilfelle, er det grunn til å vente at økende aktivitetsnivå og kredittetterspørsel mot slutten av 1982 igjen vil føre til en reverse-
ring av den senere tids renteutvikling i USA. Finansieringen av økte offentlige budsjettunderskudd trekker i samme retning.

Konjunkturbildet i USA karakteriseres som nevnt fortsatt ved svak produksjons- og etterspørselsvekst, økende arbeidsledighet og markert lavere prisstigningstakt. Bruttonasjonalproduktet steg med 1,3%, årlig rate, i annet kvartal. Aktivitetsnivået hittil i år (ved utgangen av juli) overstiger likevel ikke produksjonsnivået fra 1980 og innebærer en registrert arbeidsløshet på 9,8% i juli, mot 8,5% ved inngangen til 1982. Mens vekstimpulsene hittil i år i hovedsak er kommet via en betydelig gjenoppbygging av lagre, ventes også privat konsumetterspørsel i økende grad å bidra til moderat konjunkturoppgang gjennom annet halvår 1982. Husholdningenes disponible realinntekt steg med 2,1% i juli som følge av en reduksjon i personbeskatningen på 25 milliarder dollar. Når økningen i aktivitetsnivået ventes å bli bare moderat, har dette sammenheng med flere forhold. En hovedfaktor i bildet er det vedvarende høye realrentenivå på tross av senere tids reduksjon i kortsiktig, nominelt rentenivå.

EF-landenes samlede bruttonasjonalprodukt steg svakt, med 0,6% i annet halvår 1981, og foreløpige anslag innebærer tilsvarende utvikling i første halvår 1982. I år var det i første rekke eksport, en gjenoppbygging av lagre samt offentlig konsum som bidrog til å holde etterspørselen innen EF-området oppe. Utviklingen i landene innen EF-området hadde mange likhetstrekk både med hensyn til produksjonsvekst, prisutvikling og arbeidsledighet, men *Vest-Tysklands* økonomiske situasjon framstod på mange måter som relativt gunstig. Vest-Tyskland ledet derfor an en nedgang i det europeiske rentenivået. I takt med

bedringen i landets driftsbalanse overfor utlandet og lavere pris- og kostnadsvekst har Bundesbank i løpet av det siste året fått ned rentenivået på tremånederspapirer fra 13,5% til 9,1%. Dette er delvis oppnådd ved å tillate veksten i sentralbank-penge-
mengden å ligge i overkant av målområdet på 4–7%. For EF-området under ett ble rentenivået i tilsvarende sammenligning redusert fra 15,4% til 14,4%. I Vest-Tyskland ventes en BNP-vekst på om lag 1% og en arbeidsledighet på 6½–7% i 1982, sammenlignet med et EF-gjennomsnitt på henholdsvis 1½% og 9–9½%. Når det gjelder de større industrilandene, framstår utviklingen av arbeidsmarkedet i *Storbritannia* som særdeles bekymringsfull. I tillegg til at om lag 12% av arbeidsstyrken den siste tiden har vært registrert som arbeidssøken-
de, bidrar det forhold at hver tredje av de arbeidsløse – eller i overkant av en million arbeidstakere – har vært uten arbeid i mer enn ett år, ytterligere til å understreke alvor-
voret i situasjonen. Konjunkturutsiktene tilsier dessuten fortsatt svekkelse av arbeidsmarkedet. Både i *Storbritannia* og i andre europeiske land er økningen i arbeidsledigheten større enn hva som kan forklares ut fra produksjonsbetraktninger alene. Det kan indikere at situasjonen på arbeidsmarkedet i Vest-Europa vil utgjøre et betydelig langsiktig, strukturelt problem.

Konjunkturutviklingen i *Japan* har vist tegn til stagnasjon siden midten av 1980, og avmatningstendensene har forsterket seg gjennom første halvår 1982. Til forskjell fra andre industriland har aktivitetsnivået likevel gjennomgående vært økende. Selv om arbeidsledigheten for tiden ligger på sitt høyeste nivå siden midten av 1950-årene, utgjør den likevel bare 2½% av arbeidsstyrken. Når japansk økonomi i tillegg er karakterisert ved en inflasjontakt på under 2%, betydelig overskudd på driftsbalansen og høye valutareserver, synes japanske yen i dagens situasjon betydelig undervurdert. I hovedsak kan dette forklares ved betydelig,

negativ rentedifferanse overfor dollar. Mens rentenivået i USA og i Europa den siste tiden har vært fallende, har motsatte tendenser gjort seg gjeldende i Japan. På sikt kan utviklingen bidra til en viss appresiering av japanske yen.

Konjunkturistasjonen i Norge

Helhetsbildet. Konjunkturutviklingen innenlands preges stadig av en svak utvikling i de fleste produksjons- og etterspørselskomponenter. Mens innenlandsk etterspørsel hittil har utviklet seg omtrent som ventet, har utenlandsetterspørselen vært svakere enn regnet med. Norges Banks referanseindikatorer bekrefter at det inntraff en konjunktursvikt i første halvår 1982, og at denne var spesielt markert etter første kvartal.

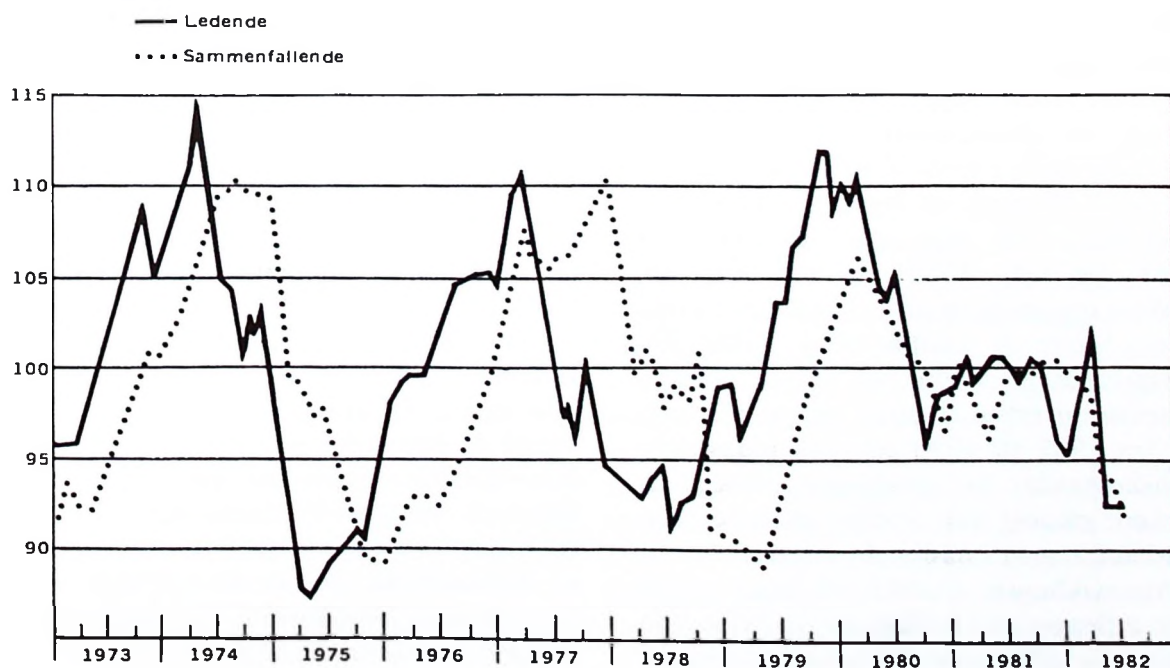
Mens byggevirksomheten i noen grad bidrog til å holde aktivitetsnivået oppe i begynnelsen av året, viser også den nå klare

tegn til å svekkes. Utviklingen i retning av mer markert konjunktursvikt kommer til syne som kraftig oppgang i registrert arbeidsledighet. Den vanskelige situasjonen i næringslivet avspeiles også i merkbar økning i antall konkurs- og akkordforhandlinger, spesielt innen varehandel (se figur 2).

Senere tids internasjonale rentenedgang vil, om den ikke senere reverseres, underbygge en antatt, moderat oppgang i verdensøkonomien. Virkningene for norsk økonomi vil trolig først gjøre seg gjeldende gjennom 1983. Hvor sterkt utslaget vil bli, vil avhenge av i hvilken grad norsk næringsliv makter å utnytte det potensial som ligger i et voksende marked. Senere tids kursjusteringer har bidratt til å styrke utsiktene for konkurranseutsatte næringer, noe som kan medføre en ekspansiv totalvirkning for norsk økonomi.

Arbeidsmarkedet er fortsatt relativt svakt, og sesongkorrigert, registrert ledighet utgjorde i august 2,2%. Det faktiske, regi-

Fig. 1. Sammensatte konjunkturindikatorer

strete antall arbeidssøkende har ikke ligget så høyt i noen måned siden 1948. Utviklingen er i stor grad konjunkturbestemt, men svekkelsen har også sammenheng med innstramning i statlig, kommunal og fylkeskommunal økonomi. Sesongkorrigert ventes om lag tilsvarende omfang av registrert arbeidsledighet gjennom annet halvår. Selv om en får en oppgang i aktivitetsnivået, ventes den likevel ikke å gi en vesentlig bedring fra 1982 til 1983 i arbeidsmarkedet. Dette fordi det allerede er betydelig ledig kapasitet av arbeidskraft i bedriftene, slik at oppgangen i første omgang ikke vil medføre tilsvarende økt etterspørsel etter arbeidskraft, men trolig i større grad slå ut i bedret produktivitetsvekst. Omfanget av arbeidsmarkedstiltak samt utviklingen i offentlig sektor vil således være avgjørende for hvorvidt gjennomsnittlig registrert arbeidsledighet også i 1983 vil ligge i området 35–40 000.

Konsekvensene av senere tids revisjon av vektene i kursindeksen samt effektiv devaluering av norske kroner vil ikke i særlig grad påvirke gjennomsnittlig prisstigning fra 1981 til 1982, men kan få betydning for veksttakten mot slutten av året og inn i 1983. Under forutsetning av at den effektive kursindeksen for perioden september–desember 1982 ligger 3% under nivået i august, vil gjennomsnittlig appresiering i 1982 bli 0,2% i forhold til gjennomsnittet for 1981. Dersom en legger valutakursforutsetningen for september–desember til grunn for hele 1983, vil den effektive, konkurranseveide depresieringen av norske kroner neste år komme opp i hele 5%. Kursjusteringen bidrar til at vår konkurransevne overfor utlandet neppe blir svekket fra 1982 til 1983 selv om industriens lønnskostnader pr. produsert enhet viser sterkere økning enn i våre viktigste markedsland, regnet i nasjonale valutaer.

Prisutviklingen i 1983 vil blant annet være avhengig av i hvilket omfang depresieringen slår ut i forsterket prisstigningstakt.

Fig. 2. Åpnede konkurser og akkordforhandlinger

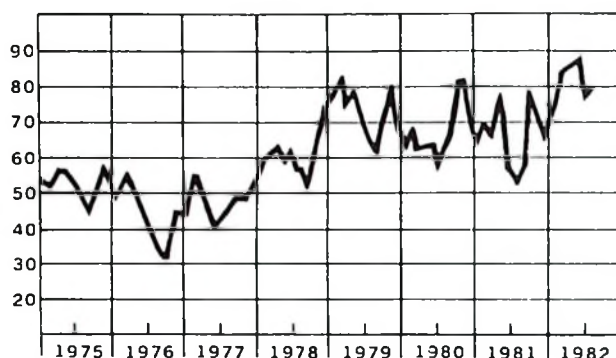
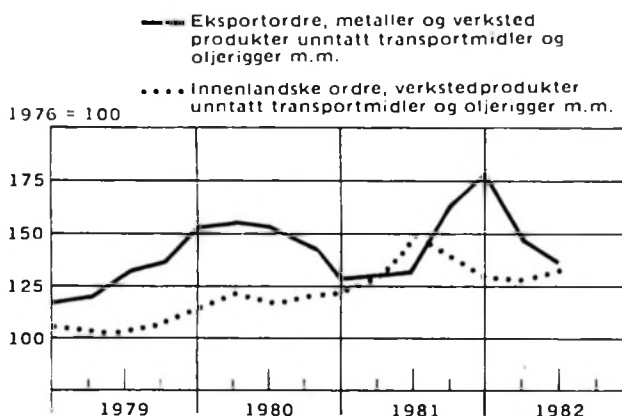

Fig. 3. Ordretilgang, verdi

Beregninger utført i Norges Bank, viser at valutakursendringene isolert sett kan bidra til å forsterke gjennomsnittlig konsumprisstigning fra 1982 til 1983 med om lag 2½ prosentpoeng. Virkningene gjør seg i hovedsak gjeldende gjennom økte importpriser og via delvis lønnskompensasjon for økt prisstigning. Det må presiseres at beregningene er basert på tidligere reaksjonsmønster for pris- og inntektsdannelse. Målet må være å unngå at den bedringen i konkurransevne som kursjusteringen har gitt, spises opp gjennom høyere kostnadsvekst. Lykkes ikke dette, vil ønsket om å komme ned på en konsumprisstigningstakt på linje med våre viktigste markedsland, bli skjøvet ytterligere ut i tid (se figur 9c).

Tilgjengelige anslag peker i retning av en gjennomsnittlig konsumprisstigning i våre markedsland på om lag 7% i 1983. For Norges vedkommende kan det synes vanskelig å oppnå en lavere gjennomsnittlig konsumprisstigning i 1983 enn i 1982. Under gunstige forutsetninger om produktivitetsvekst, lønnsutvikling, bedrifters prisadferd og myndighetenes politikk kan en likevel komme ned på en lavere prisstigningstakt enn i år.

Utenriksregnskapet for første halvår viser et overskudd på driftsbalansen overfor utlandet på 3,4 milliarder kroner, mot 9,3 milliarder kroner i første halvår 1981. Norges Bank har tidligere påpekt at mer eller mindre tilfeldige forhold vil være bestemmende for om driftsregnskapet for 1982 under ett vil vise underskudd eller overskudd. Den gunstige utviklingen hittil, som i hovedsak skyldes en gunstigere oljeprisutvikling målt i dollar, og fortsatt betydelig appresiering av amerikanske dollar, gir ikke grunn til å revidere dette. Også utsiktene for annet halvår – med økende underskudd på varebalansen overfor utlandet og med mulighet for en viss reversering av senere tids bedring av det tradisjonelle bytteforholdet – peker i samme retning. Senere tids kursjusteringer vil trolig ha positiv virkning på driftsbalansen for 1983. Likevel synes det realistisk å anta at usikre forhold – som dollarkurs og pris- og produksjonsutvikling innen oljevirkosomheten – vil være bestemmende også i 1983 for om driftsregnskapet overfor utlandet vil vise overskudd eller ikke.

Konsumetterspørsel. Detaljomsetningsvolumet lå i januar–juli nær 1½% over nivået på samme tid i fjor. Utviklingen de senere måneder peker i retning av lavere vekst for året under ett. Som tidligere antatt, synes det realistisk å regne med en volumvekst i privat konsum på om lag 1% fra 1981 til 1982. Økningen i detaljomsetningsvolumet fra i fjor faller i det vesentlige på kjøp av

Fig. 4. Privat konsum. Indikatorer for varekonsumet

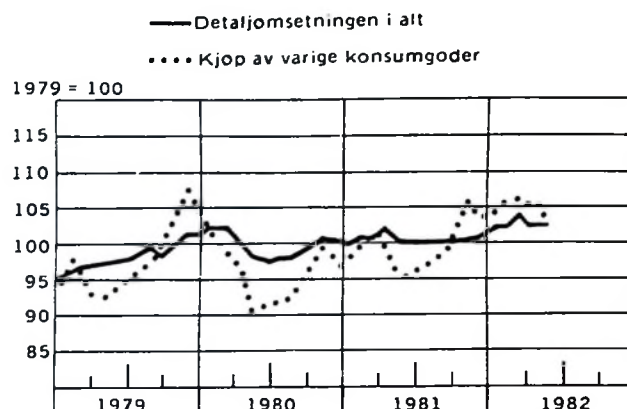

Fig. 5. Utførte investeringer, verdi

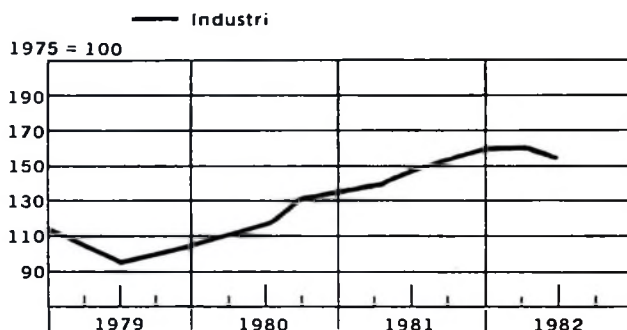
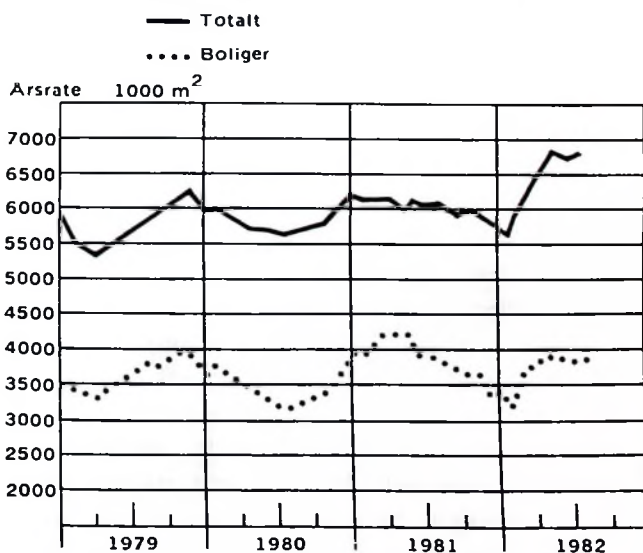

Fig. 6. Bygg igangsatt

varige forbruksgjenstander som biler og møbler. Slike kjøp viser vanligvis langt større svingninger enn annen konsumetter-spørsel. Norges Banks indikator for omsetning av varige konsumgoder viser således et klart lavere omsetningsnivå de siste månedene enn ved inngangen til 1982 (se figur 4).

Investeringssetterspørsel. Statistisk Sentralbyrås investeringsstilling for tredje kvartal viser som ventet, at den sterke investeringsaktiviteten i industrien i 1981 ikke fortsatte i første og annet kvartal 1982 (se figur 5). Antatte industriinvesteringer i 1982 anslås nå å bli 9% mindre, regnet i verdi, enn i 1981. Investeringsstillingen antyder ytterligere investeringsvikt for industrien i 1983, med en antatt verdinedgang på 13% fra 1982. Spesielt gjelder dette innen produksjon av aluminium og andre metaller samt produksjon av kjemiske råvarer. Både faktisk og forventet investeringsutvikling innen industri og tradisjonell bergverksdrift er i betydelig grad påvirket av relativt store enkeltprosjekter.

En betydelig volummessig reduksjon av industriens investeringsaktivitet som antatt for både 1982 og 1983, vil isolert sett kunne by på alvorlige problemer for bygge- og anleggsbransjen. Virkningene reduseres imidlertid av at investeringene innen oljevirksomheten – og til dels også kraftforsyning – etter planene vil ta seg klart opp i 1983, etter en viss nedgang i 1982.

Igangsettingsaktiviteten av nye bygg avtok fra første til annet kvartal, og også i juli ble det satt i gang relativt få byggearbeider. Særlig viste igangsettingen av nye boliger tegn til å svekkes (se figur 6).

Senere tids prisøkninger på boliger samt mindre gunstige finansieringsvilkår har trolig virket dempende på etterspørselen. Sesongkorrigert antall igangsatte boliger i perioden mai–juli tilsvarer en årsrate på 32 000 boliger. Selv om igangsettingen var uvanlig høy i årets første måneder, vil

Fig. 7. Produksjon i bergverksdrift, industri og kraftforsyning

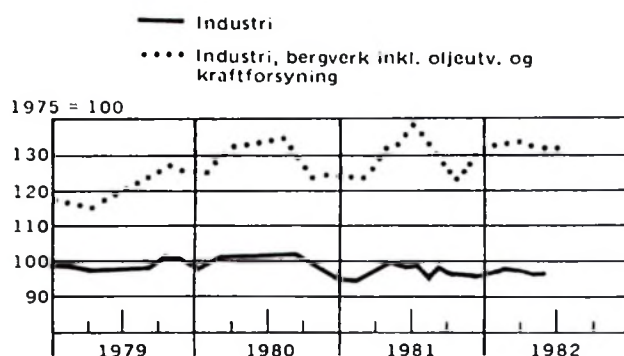

Fig. 7b. Industri

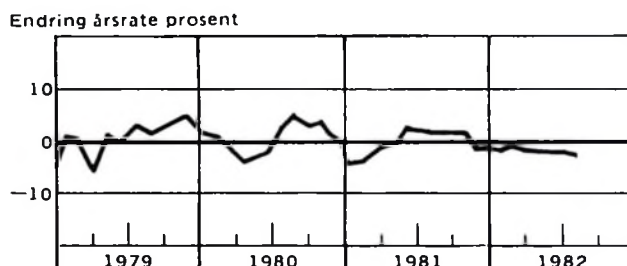
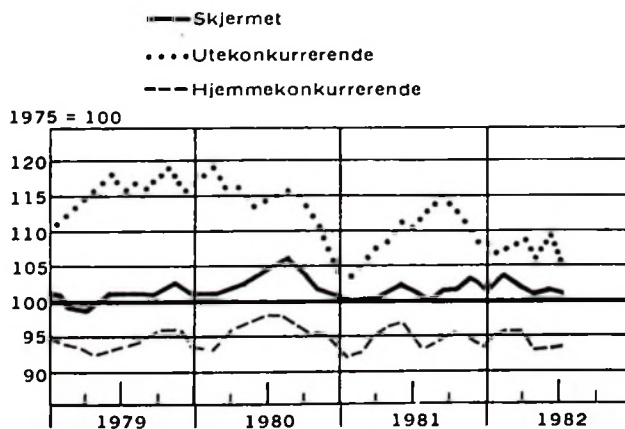

Fig. 7c. Industri og tradisjonell bergverksdrift

realisering av anslaget på 36 000 for 1982 kreve en viss styrking av aktiviteten gjennom resten av året.

Produksjonsutvikling. Sesongkorrigert produksjonsindeks for industrien viser fortsatt svikt (se figur 7). I årets syv første måneder lå produksjonsnivået 1,2% lavere enn i samme periode i 1981. Svekkelsen gjelder store deler av industrien og innebærer fortsatt lav kapasitetsutnyttning.

Ifølge Statistisk Sentralbyrås siste konjunkturbarometer var ordretilgangen til industrien i annet kvartal lavere enn ventet. Konjunkturbarometeret peker dessuten i retning av at industrien regner med konjunktursvikt — både på hjemmemarkedet og internasjonalt — også i tredje kvartal. Særlig gjelder dette foretak som produserer metaller og treforedlingsprodukter. Vedvarende konjunkturavmatning innebærer at produksjonen i større grad enn tidligere tilpasses etterspørselsutviklingen. Tilpassningen medfører redusert utnyttelse av tilgjengelig produksjonskapasitet. Konjunkturbarometeret viser at bare femteparten av foretakene oppgav å ha full kapasitetsutnyttning ved utgangen av annet kvartal. Et lavere tall er ikke tidligere registrert. Konjunkturbildet bekreftes av utviklingen i industriens ordretilgang. Tilgangen på eksportordre for metaller og verkstedsprodukter utenom transportmidler, utviklet seg fortsatt svakt i annet kvartal. Også innenlandsk ordretilgang peker i retning av bare beskjedne etterspørselsimpulser i annet halvår. Heller ikke antatt etterspørselsutvikling i 1983 gir grunnlag for å regne med at samlet industriproduksjon hverken i 1982 eller i 1983 vil ligge vesentlig over produksjonsomfanget i 1981.

Selv om den senere tids rentenedgang internasjonalt kan bidra til å underbygge en moderat konjunkturoppgang innen OECD-området mot slutten av 1982, er det klart fare for at sammensetningen av etterspør-

selsveksten fra utlandet vil være relativt ugunstig for norsk eksport.

Totalproduksjonen av råolje og naturgass utgjorde i januar–juli 29,3 mill. tonn oljekvivalenter (toe), hvilket er om lag 1% lavere enn i samme periode 1981. Svekkelsen har for en stor del sammenheng med produksjonsstans på Ekofisk-feltet som følge av brann og vedlikeholdsmessig stans på Statfjord-feltet.

Arbeidsmarked. Arbeidsdirektoratets tall for august viste en sesongkorrigert registrert arbeidsledighet på 45 500, eller 6 500 flere enn måneden før. Svekkelsen av arbeidsmarkedet illustreres ved at omfanget av registrert ledighet er mer enn fordoblet i løpet av halvannet år (se figur 8 og 8b). Etter 1948 har det ikke forekommet høyere tall for faktisk registrert arbeidsledighet (45 141).

Fig. 8. Arbeidsmarkedet

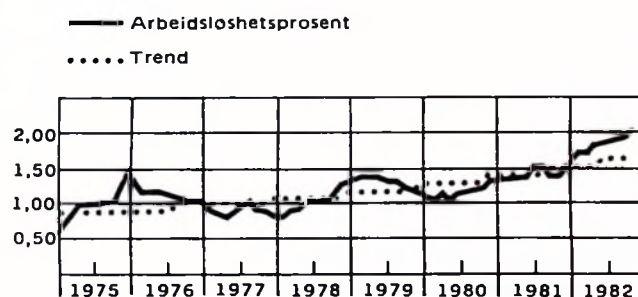
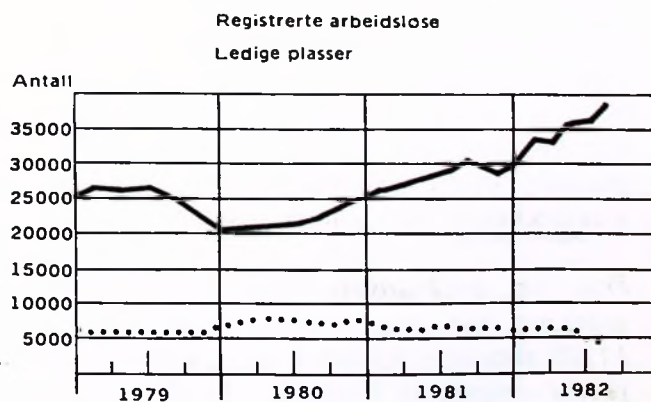

Fig. 8b. Arbeidsmarkedet

Ifølge Arbeidsdirektoratets tall utgjør arbeidsledigheten i august 2,2% av arbeidsstyrken, mot 1,4% i gjennomsnitt for 1981. Statistisk Sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse gir et tilsvarende bilde av situasjonen. Figur 8 viser at samtidig med den sterke økningen i arbeidsstyrke og sysselsetting i 1970-årene har likevel arbeidsledighetsprosenten vært klart stigende i perioden 1972–82. Dersom en bruker avviket fra trend som en grov pressindikator, understøtter figuren at arbeidsmarkedet for tiden må betegnes som uvanlig svakt. Dette bekreftes av Arbeidsdirektoratets stramhetsindikator, som i juli nådde sitt hittil laveste nivå.

Som nevnt, er utviklingen på arbeidsmarkedet i stor grad konjunkturbestemt. Det illustreres av at det er gruppen industriarbeid som hittil i år har hatt rundt tredjeparten av arbeidsledigheten og av økningen i forhold til 1981. I samme retning trekker at ledigheten det siste året særlig har økt for aldersgruppene fra 20 til 50 år med tidligere yrkeserfaring. For ungdom under 20 år har økningen vært betydelig mindre og avtakende. Økningen i registrert arbeidsledighet går imidlertid ut over hva produksjonsbetraktninger alene skulle tilsi. Utviklingen har delvis sammenheng med innstramning i statlig, kommunal og fylkeskommunal økonomi, men skyldes også økende grad av stivheter i arbeidsmarkedet. I sentrale strøk er det fortsatt en viss mangel på arbeidskraft, og når det gjelder kvalifisert arbeidskraft – spesielt innen bygge- og anleggsvirksomhet og verkstedsindustrien – er det mangel over store deler av landet. Ifølge Arbeidsdirektoratet har en stor del av de ubesatte, ledige plassene kvalifikasjonskrav som ikke lett kan dekkes av dem som er arbeidsledige.

Pris- og kostnadsutvikling. Konsumprisindeksen for august viser en økning på 11,0% siste tolv måneder, og i gjennomsnitt januar–august lå prisnivået 11,3% høyere

Fig. 9. Priser

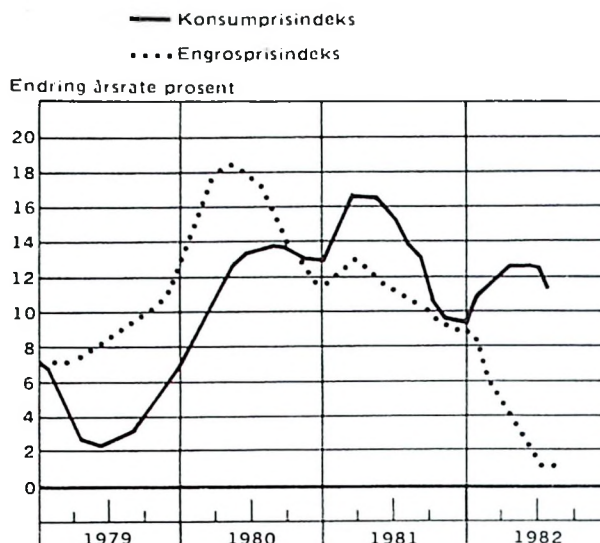

Fig. 9b. Konsumpriser etter leveringssektorer

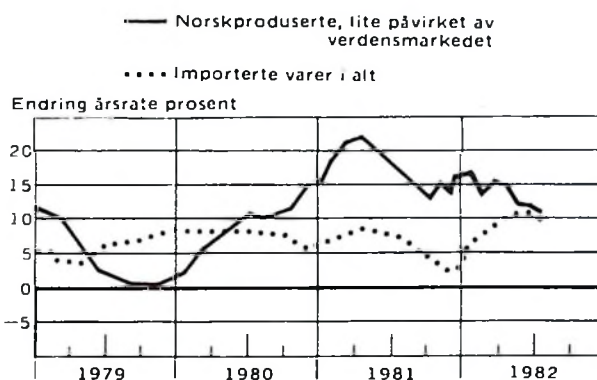
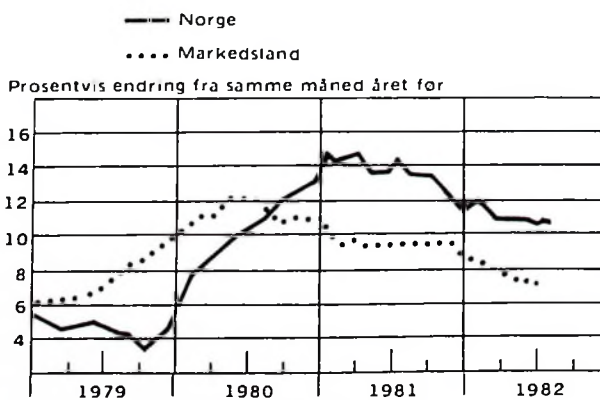

Fig. 9c. Konsumprisene

enn på samme tid i fjor. Til sammenligning var konsumprisstigningen i våre viktigste markedsland $7\frac{1}{2}\%$ fra juni 1981 til juni 1982 (se figur 9c). Konsekvensene av senere tids revisjon av vektene i kursindeksen samt effektiv depresiering av norske kroner vil kunne forsterke prisstigningstakten mot slutten av 1982 og gjennom 1983. Dette vil stille betydelige krav til den økonomiske politikken for øvrig om en skal greie å komme ned på en prisstigningstakt på linje med våre markedslands.

Statistisk Sentralbyrås foreløpige lønnsindeks for industriarbeidere i annet kvartal 1982 viser en økning i timefortjenesten i forhold til annet kvartal 1981 på 11% for menn og 11,7% for kvinner. For 1982 under ett antas det at industriens lønnskostnader pr. produsert enhet (LPE) øker med om lag 9%, mot $5\frac{1}{2}\%$ i våre viktigste markedsland. Siden kursjusteringen fører til en omtrent uendret effektiv kursutvikling fra 1981 til 1982, innebærer dette en forverring av industriens konkurransevne overfor utlandet på vel 3% i 1982.

Ved revideringen av Norges Banks kursindeks ble vektene endret slik at de i stor grad samsvarer med IMF's konkurransevnevekter. Siden Japans betydning som konkurrent for norsk industri på tredjelandsmarkeder later til å ha avtatt de senere år, ble vekten for japanske yen redusert fra 15,7% i IMF-indeksen til 6% i den nye kursindeksen. Finland ble inkludert blant våre "markedsland" med en vekt på 3%. De reviderte vektene i valutakurven gir trolig et noe bedre uttrykk for landenes betydning for norsk industris konkurransevne enn IMF-vektene. En har derfor valgt å gå over til valutakurvets vekter ved beregning av LPE-tall for våre viktigste markedsland og for utviklingen i norsk industris konkurransevne overfor utlandet.

Utenriksøkonomi. Konjunkturutviklingen internasjonalt gir kun beskjedne vekstimpulser for eksporten. Samlet import-

Fig. 10. Timelønn i industrien

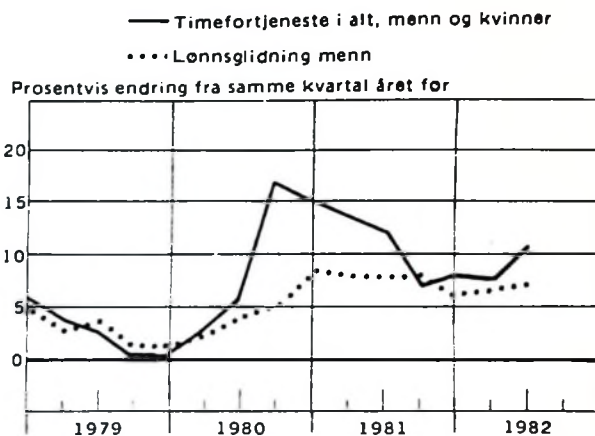

Fig. 11. Eksport og import, volum

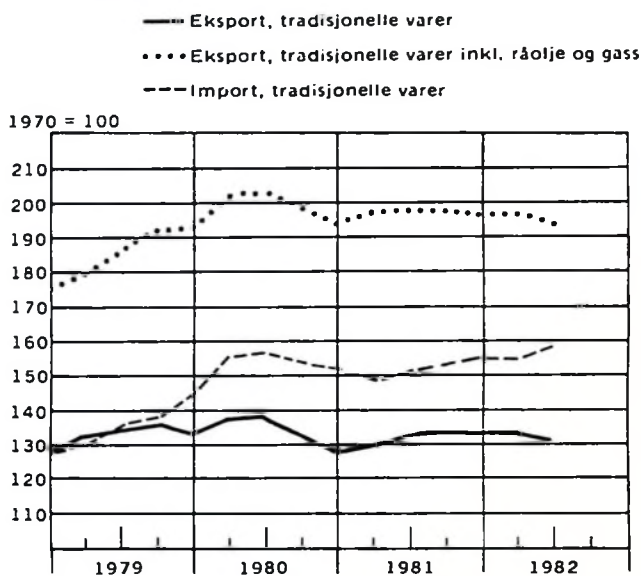
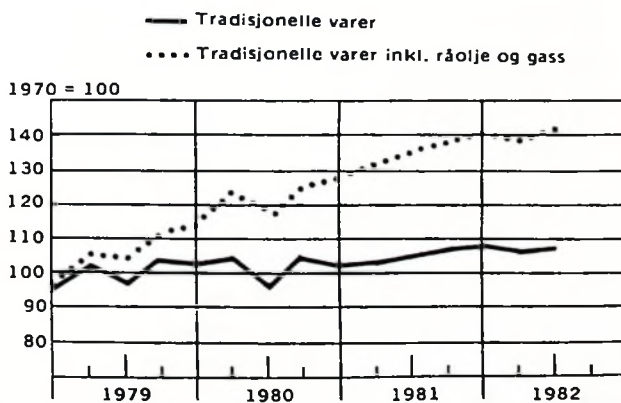

Fig. 12. Bytteforholdet

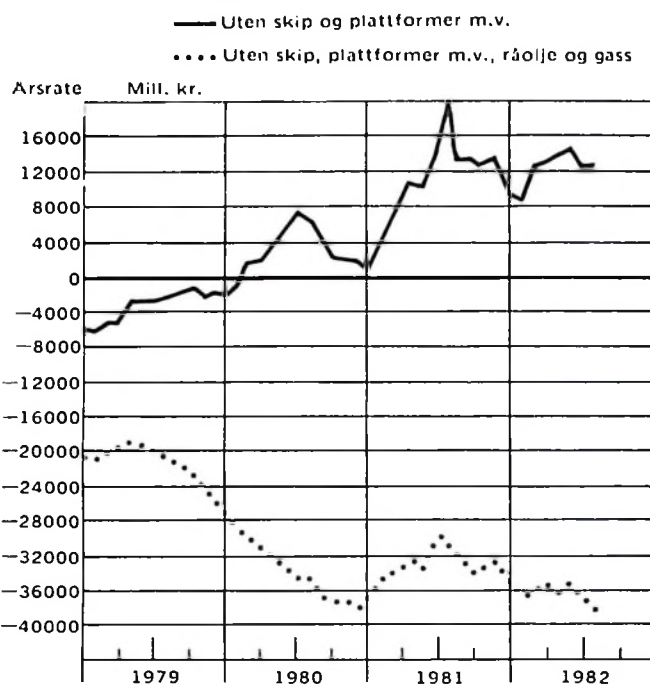

volum i våre viktigste markedsland viser en svak utvikling, og total industriproduksjon har vist liten eller ingen endring siden årsskiftet.

Vedvarende stagnasjon i våre viktigste markedsland har klare, negative konsekvenser for både pris- og volumutviklingen for norsk eksport av tradisjonelle varer (se figur 11). I første halvår lå totalt eksportvolum om lag på linje med nivået for tilsvarende periode i 1981. Det gjaldt både eksport av råvarer og bearbejdede varer. Sesongkorrigerte tall viser nå klar volumnedgang fra første til annet kvartal i år. Konjunkturvurmatningen bidrog til redusert prisstigningstakt både for import og eksport av tradisjonelle varer, men tydeligst for eksportvarer. For første halvår under ett lå sesongkorrigert eksportprisindeks for tradisjonelle varer 2,7% over gjennomsnittsnivået for 1981. Importprisene for tilsvarende varer eksklusive råolje var om lag 2% høyere.

Volumindeksen for import utenom skip, plattformer m.v. lå 5½% høyere i første halvår 1982 enn på samme tid i fjor. En relativt sterkere importvekst bidrar til økende importoverskudd for tradisjonelle varer. For perioden januar–juli under ett var underskuddet på varebalansen 20,8 milliarder kroner, mot 17,8 milliarder kroner i samme periode i 1981. Svekkelsen av varebalansen motvirkes bare delvis av utviklingen innen oljevirksomheten (se figur 13). Eksportverdien av olje gikk ned, mens verdien av gasseksporten økte slik at eksporten av råolje og gass under ett viste en økning til om lag 30 milliarder kroner.

Fig. 13. Varebalansen

Utenriksregnskapet for første halvår viser et overskudd overfor utlandet på 3,4 milliarder kroner. Som tidligere påpekt, vil utenforliggende forhold som oljeprisutvikling, dollarkurs og produksjonsomfang innen oljevirksomheten i stor grad avgjøre om driftsbalansen overfor utlandet vil vise overskudd eller underskudd i 1982, og også i 1983. Utviklingen hittil innebærer at enkelte svært usikre poster har utviklet seg gunstigere enn opprinnelig antatt.

Oslo, 17. september 1982

Kredittoversikt

Kreditt- og likviditetsutviklingen

I det reviderte nasjonalbudsjettet som ble lagt fram i vår, er det regnet med at det samlede finans- og kredittpolitiske opplegg vil bidra til en økning i publikums likviditet på 18,1% i 1982. Dette tilsvarer en innenlandsk tilførsel på 35 milliarder kroner, som er om lag 1 milliard *mindre* enn den faktiske tilførselen i 1981.

I årets sju første måneder var den innenlandske tilførselen vel 18 milliarder kroner – om lag det samme beløp som i fjor. Tilførselen ved sentralmyndighetenes låne-transaksjoner var mindre i år enn i fjor. Dette henger ikke bare sammen med den ekstraordinære inndragningen på 2 milliarder kroner ved Verdi-Spar '82. Utlånsveksten i statsbankene var også klart lavere i år. Også kreditt-tilførselen fra forretnings- og sparebankene var mindre enn i fjor. Dette gjelder i første rekke veksten i obligasjonskredittene, særlig i forretningsbankene. Den ordinære utlånøkningen var mindre i år i sparebankene, men større i forretningsbankene. I alt bidrog forretnings- og sparebankene til en vekst i pengemengden på 6,2 milliarder kroner i januar–juli i år, mot 8,8 milliarder kroner i fjor. Den reduserte tilførselen fra statsbankene og forretnings- og sparebankene er imidlertid oppveid av at sentralmyndighetenes inntektsunderskudd m.v. – som er en grov indikator på etterspørselsvirkningen av finanspolitikken – var større i år enn i fjor og således virket mer ekspansivt. "Inntektsunderskuddet m.v." inneholder imidlertid også uspesifisert tilførsel og statistiske feil og kan derfor være noe usikkert ved

vurdering av etterspørselsvirkningen av finanspolitikken fra måned til måned.

De siste 12 måneder fram til utgangen av juli utgjorde samlet tilførsel fra innenlandske kilder 36 milliarder kroner. Publikums kjøp av valuta fra bankene, dvs. sektorens driftsunderskudd overfor utlandet fratrukket kapitalinngangen, bidrar til å nøytralisere en del av den innenlandske tilførselen. Denne lekkasjen til utlandet, som var mindre i år enn i fjor, beløp seg til 15 milliarder kroner. Veksten i publikums likviditet ble etter dette 21 milliarder kroner, eller 11,8%. I det reviderte nasjonalbudsjettet er anslaget for 1982 10,9%.

Det meste av den innenlandske tilførselen består av kreditt fra så vel private som offentlige kilder. Kredittbudsjettets tall angir i prinsippet hvilken samlet kreditt-tilførsel som er forenlig med det realøkonomiske opplegg. En del av denne kreditt-tilførselen gir imidlertid ikke direkte utslag i pengemengden. Dette gjelder i første rekke kreditt fra andre finansinstitusjoner enn banker. Slike institusjoner er i pengemengdesammenheng definert som "publikum". Kreditt fra "publikum" i det såkalte uregulerte markedet vil derfor heller ikke registreres som pengemengdevekst. Etterspørselsvirkningen må imidlertid antas å være like sterk uansett hvilken kilde kreditten har.

Regjeringen gav i det reviderte nasjonalbudsjettet uttrykk for nødvendigheten av å fore en stram kredittpolitikk i 1982. Kreditt-tilførselen fra innenlandske finansinstitusjoner ble samtidig stipulert til 30,9 milliarder kroner. Sammenliknet med fak-

tisk tilførsel i fjor, innebærer opplegget en reduksjon på 2 milliarder kroner.

Kreditt som gis utenom institusjonene — dvs. i det såkalte *uregulerte markedet* — kommer ikke til uttrykk i kredittbudsjettet. Ekspansjon i dette markedet vil således redusere effekten av de øvrige kredittpolitiske tiltak. Storparten av kredittgivingen i det uregulerte markedet er basert på garanti fra finansinstitusjoner. I 1981 økte institusjonenes garantier for slike lån kraftig — med hele 2 milliarder kroner (56%). Norges Bank fant å måtte gå inn for direkte regulering av garantigivingen, selv om en var klar over at et slikt tiltak trolig bare ville få en kortsiktig effekt. Forslaget ble ikke fulgt opp, men finansministeren henstilte i stedet — i første omgang — til institusjonene selv å medvirke til å begrense dette markedet ved å avstå fra en ytterligere økning i sin garantigiving.

Denne henstillingen kom i annen halvpart av februar, og utviklingen i første kvartal kunne tyde på at ekspansjonen

hadde stoppet. Den samlede garantimassen økte bare ubetydelig — dvs. med mindre enn 50 millioner. Utviklingen i annet kvartal ble imidlertid en helt annen, idet den samlede veksten da ble hele 950 mill kroner. Beløpet tilsvarer til sammenlikning den samlede utlånsøkningen fra forsikringssektoren i første halvår i år.

Den samlede kreditt-tilførselen i det *ordinære kredittmarkedet* utgjorde vel 16 milliarder kroner i første halvår i år. Dette var knapt 2 milliarder mindre enn i samme periode i fjor. Reduksjonen ble imidlertid dels "oppveid" av den økte kreditten i det uregulerte markedet.

Både *forretnings- og sparebankenes* utlån økte moderat i juli. Som følge av den sterke oppgangen tidligere i år var likevel utlånsøkningen 1,4 milliarder kroner høyere enn forutsatt i kredittopplegget. Ved vurdering av utlånsveksten må det også tas med at bankenes lånegarantier økte med 930 millioner (30%) i første halvår. Bankene har således i betydelig grad kunnet avlaste sine

Teksttabell. Kilder bak endring i publikums likviditet (korrigert for oljeskatter). (Milliarder kroner)

	Januar-juli		Juli 81 - juli 82	Året 1981	1982 ¹⁾
	1981	1982			
Sentralmyndighetenes inntektsunderskudd m.v.	5,2	9,8	14,1	9,4	9,8
Sentralmyndighetenes lånetransaksjoner	5,0	2,9	6,9	9,0	-11,3
Herav:					
Statsbankenes utlån	4,6	3,6	6,8	7,8	8,1
Forretnings- og sparebanker m.v.	8,4	5,7	15,0	17,9	13,6
Herav:					
Ordinære utlån	7,1	7,1	12,4	12,5	10,0
Nettokjøp av private og kommunale obl.	3,7	2,2	3,7	5,1	3,6
Annen tilførsel/inndragning ²⁾	-2,4	-3,6	-1,1	0,3	
Innenlandsk likviditetstilførsel	18,6	18,4	36,1	36,3	34,7
Forretnings- og sparebankenes utlån med valutalisens	1,5	1,4	1,9	2,0	
Publikums nettosalg av valuta til bankene	-11,7	-10,1	-16,7	-18,3	-13,8
Samlet likviditetstilførsel	8,4	9,7	21,2	19,9	20,9

1) Beregnet på grunnlag av Revidert nasjonalbudsjett 1982.

2) Viktige inndragningsposter er forretnings- og sparebankenes inntektsoverskudd og økning i banksparing med skattefradrag.

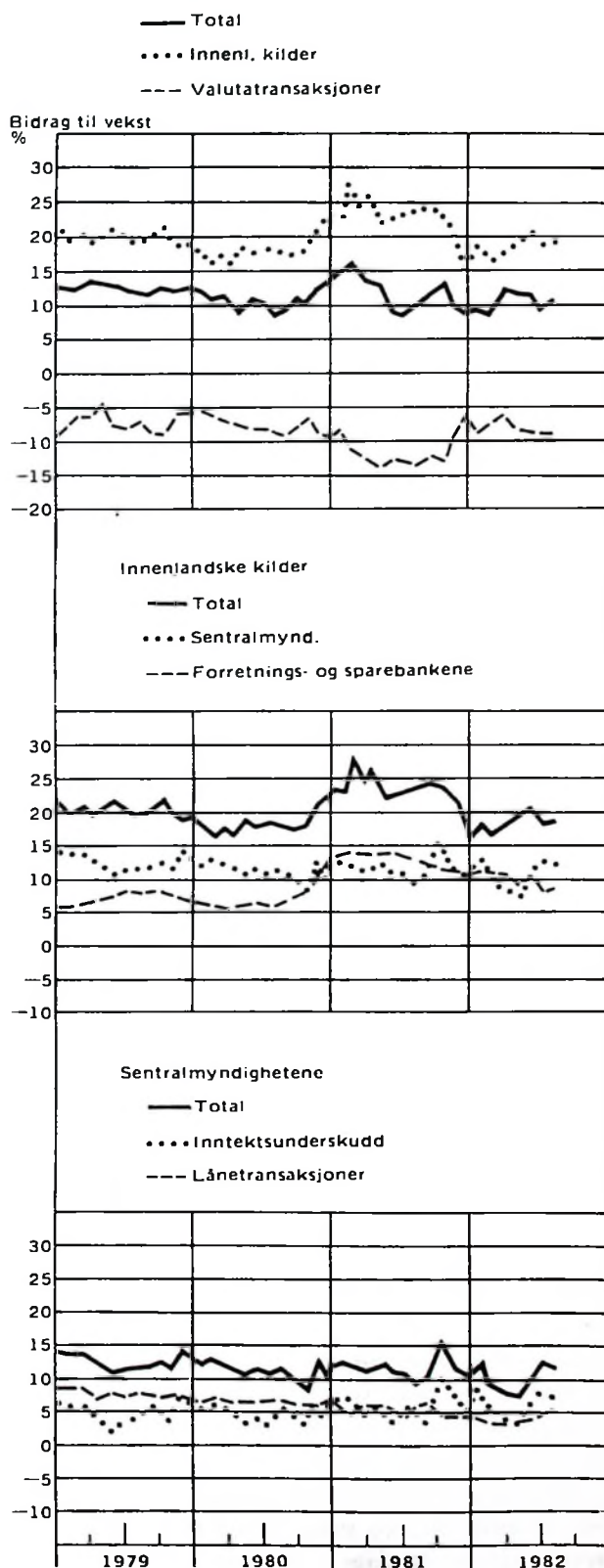
egne utlån i det uregulerte marked. Veksten i garantiene tilsvarte 12,5% av bankenes ordinære utlånsøkning i første halvår i år. Som nevnt, er sparebankenes utlån siden 1. mars i år regulert ved kredittlovens §8. Første kontrolltidspunkt var pr. utgangen av juni. Som gruppe synes sparebankene å ha tilpasset seg reguleringen.

Foreløpige tall for august viser at forretningsbankenes utlån økte vel 250 mill. kroner mer enn det veiledende utlånstallet for måneden. Sparebankenes overskridelse ble derimot redusert. Ved utgangen av måneden lå de to bankgruppens samlede utlån 1,1 milliarder kroner over den veiledende utlånsrammen.

Forretnings- og sparebankenes samlede utlån økte med 13 milliarder kroner eller 13,3% de siste 12 måneder fram til utgangen av juni. Den prosentvise veksten var mindre for nedbetalingslån enn for kassekreditter og byggelån. Dette gjaldt for begge bankgruppene. I så vel forretnings- som sparebankene var det en sterk vekst, dvs. 17,2 og 14,3%, i utlån til lønnstakere. 52% av utlånsøkningen i forretningsbankene og 60% i sparebankene gikk således til denne sektoren. Utlån til næringslivet økte med 11,6 og 11,9% i henholdsvis forretnings- og sparebankene. Ved vurderingen av den sektorfordelte utlånsveksten må en ta med at næringslivet også mottar kreditt over obligasjonsmarkedet. Økningen i bankenes obligasjonskreditter til næringslivet utgjorde i perioden juni 81–juni 82 således 750 mill. kroner og i ordinære bankutlån 5,5 milliarder kroner. Bankenes utlån til kommuner økte med 450 mill. kroner eller 8,2%. Bankenes obligasjonskreditter til kommuner økte imidlertid sterkere enn deres ordinære utlån til sektoren – dvs. med 1 milliard kroner eller vel 30%.

For å holde de mål kredittbudsjettet har satt for utlånsveksten i bankene, har det vært nødvendig å føre en stram *likviditetspolitikk*. Overfor forretningsbankene har målet vært å få en betydelig del av dem til å

Fig. 1. Publikums likviditet (korrigert for oljeskatter)

oppta såkalte B-lån i Norges Bank, noe som innebærer begrenset utlånsvekst på senere tidspunkt.

Etter en noe rommeligere periode like før halvårsskiftet ble banklikviditeten strammere igjen utover i juli. Tilstrømmingen skyldtes blant annet økning i primærreservekravene fra 1. juli. For sørnorske forretningsbanker var økningen 4 prosentpoeng til 12% og for sørnorske forretningsbanker 0,5 prosentpoeng til 8,5%. Pengemarkedsrenten gikk markert opp.

Som følge av den stramme likviditetssituasjonen ble bankenes lån i Norges Bank store i juli. Enkelte dager var lånene oppe i over 6 milliarder kroner. For å redusere bankenes motvilje mot B-lånsopptak, var det gjennomført store lettelser i B-lånsbetingelsene. Hver av de tre B-lånstransjene ble utvidet fra 23% til 60% av den enkelte banks beregningsgrunnlag, samtidig som rentene på bankenes lån i Norges Bank ble satt ned. Nye B-lånsopptak i juli medførte at forretningsbanker som representerer 60% av bankgruppens utlånsmasse, blir underlagt B-lånsrestriksjoner ved utgangen av 1982. Mot slutten av juli tilførte Norges Bank likviditet ved kjøp av valuta fra bankene. Dette ble gjort for å redusere presset på pengemarkedsrentene.

Også i august var banklikviditeten stram, men ble noe rommeligere mot slutten av måneden. Dette førte til at pengemarkedsrentene gikk ned, særlig de helt korte rentene. For å stabilisere kroneverdien, kjøpte Norges Bank i begynnelsen av august valuta for vel 800 mill. kroner. Senere i august ble mesteparten av denne likviditetstilførselen inndratt igjen ved swapforretninger med bankene.

Det ble i juli foretatt visse endringer i Norges Banks markedspapirordning. Mens papiret tidligere hadde fast løpetid på 90 dager, kan løpetiden nå velges fritt ut fra likviditetspolitiske mål. Den kan også fastsettes utover 90 dager. Det kan samme gang

Fig. 2. Forretningsbankenes utlån¹⁾

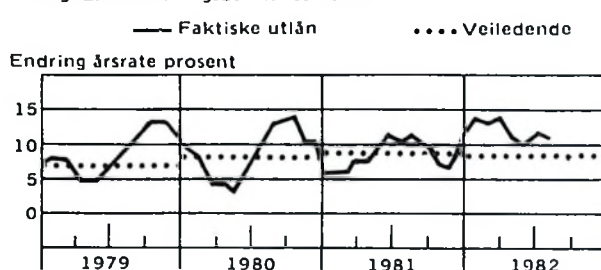
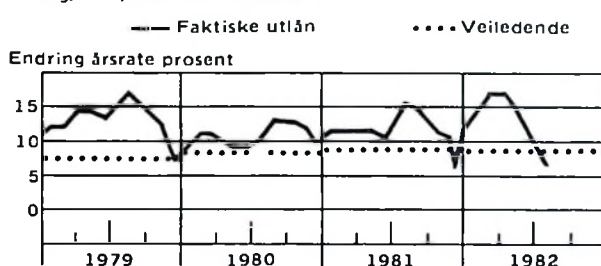
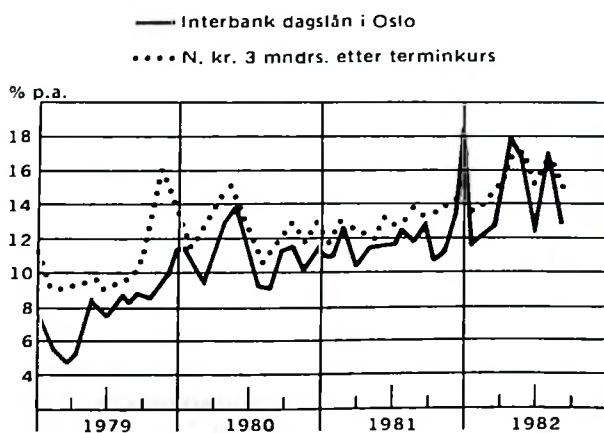

Fig. 3. Sparebankenes utlån¹⁾

1) Ekskl. PSV-lån f.o.m. 1981

Fig. 4. Renteutviklingen, månedlig gjennomsnitt

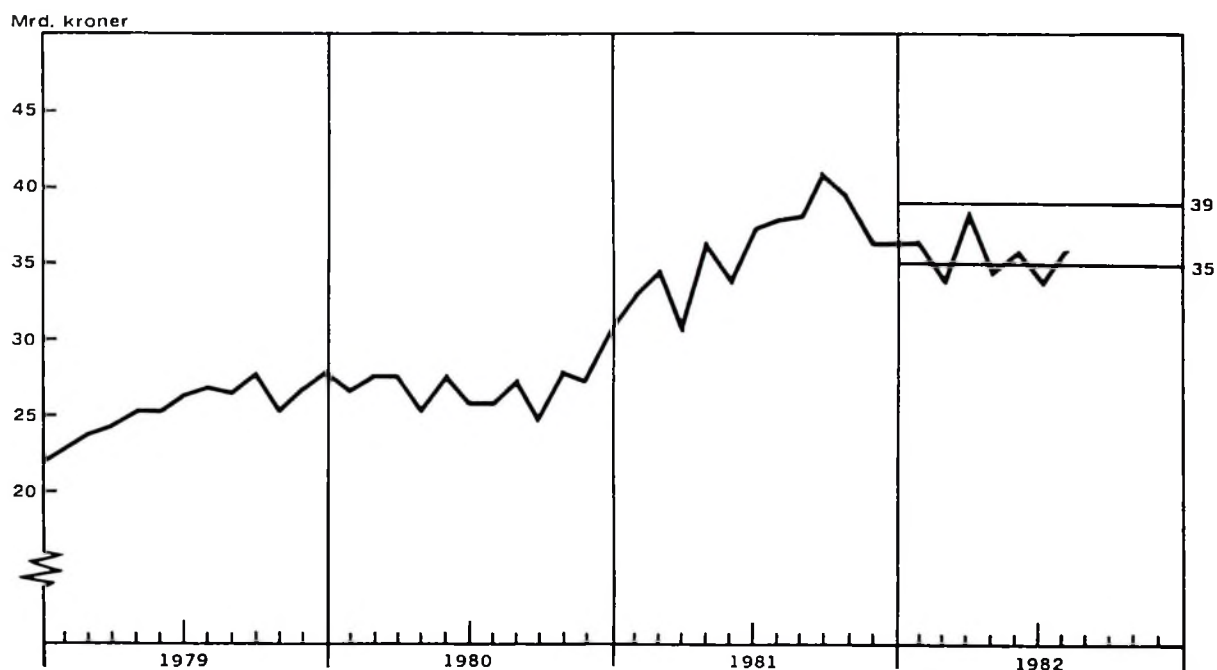
legges ut serier med forskjellig løpetid. Rediskonteringsadgangen begrenses til siste virkedag hver kalendermåned. Norges Bank garanterer ikke tilbakekjøp om reservekravene heves. En ønsker å tilpasse markedspapiret bedre til de varierende tilbuds- og etterspørselsforhold i pengemarkedet. Dette kan i første rekke oppnås ved å åpne for større variasjon i løpetiden, men samtidig legges det også vekt på å gjøre vilkårene for papiret mer like de som gjelder for Norges Banks valutaswapper

med bankene. Dette vil muliggjøre mer ensartede tilbud til de banker som deltar og de som ikke deltar i swapmarkedet.

Norges Bank la ut markedspapirer til tegning 2. september. Renten var 14,14%, 14,46% og 14,78% p.a. etter løpetid på henholdsvis 27, 56 og 88 dager. Tegningsresultatet ble 226 mill. kroner. Penge- markedsrentene tilpasset seg deretter som vanlig marginalt over markedspapirrenten.

Oslo, 20. september 1982

Innenlandsk likviditetstilførsel, siste 12 måneder

Valutaoversikt

Kurssystemet for norske kroner – Endringer i "kurven"

Med virkning fra mandag 2. august foretok Norges Bank i samråd med Finansdepartementet en justering av vektene for de enkelte valutaer i den "kurv" som ligger til grunn for fastleggingen av kronens internasjonale verdi. De nye og gamle vekter framgår av følgende oppstilling:

		Nye vekter. Prosent	Gamle vekter. Prosent
Vesttyske mark	DEM	17,7	14
Svenske kroner	SEK	15,0	18
Britiske pund	GBP	14,7	13
Amerikanske dollar	USD	11,0	25
Franske francs	FRF	9,2	4
Danske kroner	DKK	6,8	7
Japanske yen	JPY	6,0	6
Nederlandske gylden	NLG	4,6	4
Canadiske dollar	CAD	3,6	—
Italienske lire	ITL	3,3	2
Finske mark	FIM	3,0	3
Belgiske francs	BEC	2,4	2
Østerrikske schilling	ATS	1,5	—
Sveitsiske francs	CHF	1,2	2
		100	100

Justeringen bestod blant annet i en betydelig reduksjon i vekten for amerikanske dollar. Også vekten for svenske og danske kroner samt sveitsiske francs, ble noe nedjustert, mens de øvrige fikk enten uendret eller noe økt vekt. Antall valutaer som er med i "kurven", ble økt fra 12 til 14, idet canadiske dollar og østerrikske schilling kom til. Kurssystemet for norske kroner ble for øvrig ikke endret; dvs. at basis (gjennomsnittlige middelkurs for

august 1978) og svingningsmarginer fortsatt var de samme som ble fastsatt ved innføringen av "kurv"-systemet i desember 1978. Som det vil ses nedenfor, ble basiskursene endret 6. september.

Figur 1 illustrerer forskjellen i kronens internasjonale verdi når den beregnes med utgangspunkt i de to forskjellige sett av vekter helt fra august 1978. Det framgår at de nye vektene ville gitt en indeks med høyere tallverdi (svakere krone) enn de gamle fra august 1978 til desember 1980. Deretter ville de nye vektene gitt lavere indeksverdier, dvs. "sterkere" krone. Det må påpekes at beregningene er basert på de aktuelle valutakurser. Depresieringen av kronen i månedsskiftet juli/ august kan sies å ha bestått i at kursene ble justert slik at en 2. august fikk indeks 100 med de nye vektene, mens den på basis av aktuelle kurser og nye vekter er beregnet til 96–98 de siste dager av juli.

Vektene i "kurven" fra 1978 skulle gi uttrykk for de enkelte lands andel av norsk utenrikshandel (eksport + import). Amerikanske dollar fikk imidlertid en forholdsvis høy vekt for å få tatt hensyn til denne valutas spesielle betydning for skipsfarten, oljesektoren, deler av treforedlingsindustrien og fiskerinæringen. Som det er redegjort for i Penger og Kreditt nr. 3/1981, har en ikke senere revidert dollarvekten oppover i takt med veksten i oljesektorens andel av eksporten. Den sterke kursoppgangen for dollar de siste par år har – via den høye dollarvekten – ført til en utilsikket sterk kursoppgang for kronen overfor de europeiske valutaer. Ved den justering i vektene som ble foretatt 2. august, ble

vektene for de europeiske valutaer økt på bekostning av dollarens. Vekten for deltakervalutaene i det europeiske valuta-system (EMS) – britiske pund inkludert – ble således satt opp fra 46 til 58,7%, mens vekten for amerikanske dollar ble redusert fra 25 til 11%.

Ovennevnte justering i vektgrunnlaget førte til en depresiering av norske kroner fra fredag 30. juli til mandag 2. august på nærmere 3%, beregnet med nye vekter. Kursen økte på samtlige valutaer over nevnte helg, om enn i ulik grad. Det er imidlertid intet ved den justering som er skjedd, som garanterer at denne prisoppgangen på utenlandsk valuta vil vare. Kursforskyvningene mellom hardvalutaene i tiden som kommer, vil være avgjørende.

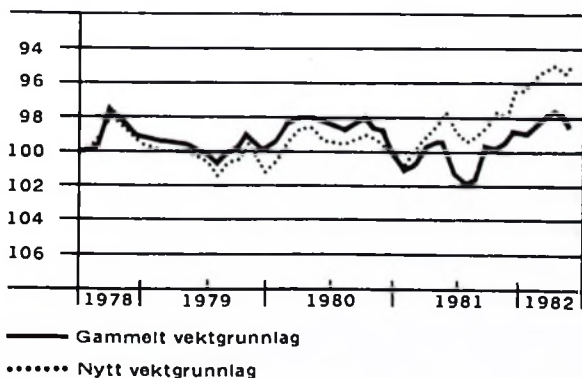
De vekter som nå er innført, svarer stort sett til de som Norges Bank og Finansdepartementet bruker ved beregning av utviklingen i norsk industris relative konkurransevne. Disse tar igjen utgangspunkt i en økonomisk modell som Det internasjonale valutafond (IMF) nytter ved beregning av utviklingen i medlemslandenes konkurranse situasjon. Mens vektene i kurssystemet for kronen tidligere var basert på andelen i den bilaterale samhandel med de respektive land, har en således nå basert den på en mer

avansert beregningsmetode. Dette innebærer blant annet at vektene nå også – i tillegg til bilaterale handelsforhold – tar hensyn til konkurranseforholdene på tredjelandsmarkeder; f.eks. det at norsk vareeksport konkurrerer med svenske varer ikke bare direkte i den bilaterale handel mellom Sverige og Norge, men også på f.eks. det vesttyske marked. På den annen side dekker de nye vekter i prinsippet bare *bearbejdede eksportvarer*, som omfatter ca. 39% av norsk eksport. Importsiden kommer ikke med, heller ikke råvareeksport som olje/gass, fisk og visse treforedlingsvarer. Tjenestesektoren er holdt utenom (skipsfarten etc.).

Den endring i vektene som ble foretatt, vil antakelig redusere noe av den forvirring som oppstod fordi en ved beregning av kursindeksen og konkurransevneindeksen nyttet ulike vekter. Da kunne f.eks. konkurranseberegninger vise at kursutviklingen hadde bidratt til å endre konkurransevnen, selv i perioder hvor kronkursen målt ved den gamle kurvindeksen, var stabil.

Til tross for at endringen i enkelte vekter – spesielt for dollar – kan synes betydelig, vil justeringen ventelig være av begrenset betydning for de bilaterale kursforhold mellom norske kroner og andre valutaer på sikt. Som det tidligere har vært pekt på i Penger og Kreditts valutaoversikter, skal det forholdsvis store endringer til i vektene for at de skal få særlig virkning for kronens internasjonale verdi. Det er de betydelige kursutslag mellom de viktigste valutaer som representerer hovedproblemet når det gjelder å holde en stabil kroneverdi fra dag til dag. Kurvsystemet er fortsatt like sårbart overfor store kurssvingninger mellom hovedvalutaene, og det vil ikke kunne hindre store utslag i kursforholdene mellom norske kroner og enkeltvalutaer. Med flytende kursforhold mellom hovedvalutaene er det umulig å sikre stabilitet i bilaterale kursforhold, noe som norske representanter ofte påpeker i internasjonale fora og i

Kronens internasjonale verdi siden august 1978 beregnet med gamle og nye vekter (August 1978 = 100)

diskusjoner med representanter for hovedvalutalandene. Disse land er imidlertid mindre avhengige av stabile kursforhold enn et lite land som Norge med en så vidt åpen økonomi.

Valutakurspolitikken kan med de nye vektene sies å være klarere definert enn før. Mens myndighetene tidligere gjennom kurspolitikken søkte å holde stabile gjennomsnittskurser basert på vekter med utgangspunkt i utenrikshandelen, inklusive olje og skipsfart, har en nå fått vekter som er basert på en modell hvis siktemål det er å beregne effekten av valutakursendringer på konkurranseforholdene landene imellom for industrivarer. En kursindeks i nærheten av 100 vil således i prinsippet innebære at kurspolitikken er nøytral med hensyn til norsk økonomis (egentlig norsk industris) konkurransevne overfor utlandet.

Nedskrivningen av kronen 6. september

For å bedre norsk næringslivs konkurransevne, besluttet regjeringen med virkning fra mandag 6. september å nedjustere den norske kronens verdi med 3% overfor utenlandske valutaer. Basiskursene i den norske valutakursindeksen (valutakurven) ble justert som følger:

		Gamle basis-kurser (august 1978)	Reviderte basis-kurser gjeldende fra 6/9 1982
Vesttyske mark	DEM	263,29	271,45
Svenske kroner	SEK	118,43	122,10
Britiske pund	GBP	10,20	10,516
Amerikanske dollar	USD	5,2555	5,4184
Franske francs	FRF	120,91	124,66
Danske kroner	DKK	95,62	98,58
Japanske yen	JPY	2,789	2,875
Nederlandske gylden	NLG	243,06	250,59
Canadiske dollar	CAD	4,612	4,7550
Italienske lire	ITL	0,629	0,648
Finske mark	FIM	128,09	132,06
Belgiske francs	BEC	16,73	17,25
Østerrikske schilling	ATS	36,52	37,65
Sveitsiske francs	CHF	315,54	325,32

Det ble ikke gjort forandringer i de vekter som de enkelte valutslag er tillagt i indeksen og som ble gjort gjeldende fra 2. august 1982, jfr. foregående avsnitt.

Den norske kursindeksen som gir uttrykk for kronens gjennomsnittlige kursleie overfor utenlandsk valuta, ble etter oppjusteringen av basiskursene fortsatt gitt indekstallet 100 som "normalnivå". Det nye indekstall på 100 med de nye basiskurser svarte til ca. 103,1 med de gamle basiskurser (middelkurser mellom kjøp og salg på Oslo Bors i august 1978). Norges Bank vil kjøpe og selge valuta i markedet for å holde kursindeksen innenfor de tidligere praktiserte marginer i forhold til indeksverdien 100.

Valutamarkedet i sommermånedene

Også i sommermånedene var det amerikanske dollar som tiltrakk seg mest oppmerksomhet på det internasjonale valutamarked. En kraftig kursoppgang for dollar i juni-juli var forårsaket av rentedifferanser og av politisk usikkerhet i Europa og Midt-Østen. De innbyrdes intervensjonsgrenser for deltakervalutaene i Det europeiske valutasystem (EMS) ble justert med virkning fra mandag 14. juni. Tyske mark og nederlandske gylden ble revaluert. En nedjustering i rentenivået i USA i midten av august svekket for en tid dollarens sterke stilling noe. Rentejusteringen er senere fulgt opp i ulik grad av flere europeiske land, og dollarens stilling er igjen styrket.

Den norske kronen viste i første halvår 1982 en sterk stilling. Kursindeksen lå på ca. 98 og i lange perioder under 98 i tallverdi. En stram intern likviditetspolitikk førte i lengre perioder til meget høye pengemarkedsrenter for kronen.

Betydelig likviditet ble trukket inn ved Norges Banks valutatransaksjoner. Da Norges Bank i juni kjøpte over 400 mill. dollar på termin for å dempe appresieringspresset

mot kronen, ble det samtidig solgt over 500 mill. dollar ved swapper for å trekke inn likviditet. Netto – dvs. når en også tar hensyn til forfall av en del terminkontrakter – trakk Norges Bank inn 2,3 milliarder kroner ved valutatransaksjoner i juni. Etter hvert som flere banker – spesielt forretningsbanker – utover sommeren utnyttet B-lånsordningen i Norges Bank (med samkoblet utlånsregulering), kunne likviditetsstramheten reduseres. Dette var i overensstemmelse med behovet for å dempe kronens sterke stilling noe. Mens terminintervensjoner for å dempe kronens sterke stilling fortsatte, ble det således i juli også utført likviditetstilførende swapper. Netto ble det tilført vel 1,7 milliarder kroner ved valutamarkedsoperasjoner i juli. Mens kursindeksen i juni befant seg i intervallet 97,9 til 98,4 (gjennomsnitt 98,2), falt kronen i juli til intervallet 98,6 til 101,6 (gjennomsnitt 99,6).

Ved åpningen av valutamarkedet 2. august (dvs. etter vektjusteringen) indikerte Norges Bank kurser som ville gi en indeksverdi på 100 med de nye vekter. Kjøpskursen på dollar ble notert til 6,5785 på Oslo Børs den 2. august, ca. 13 øre dyrere enn foregående børsnotering. Kursstigningen for dollar i Oslo frambrakte et visst dollar-

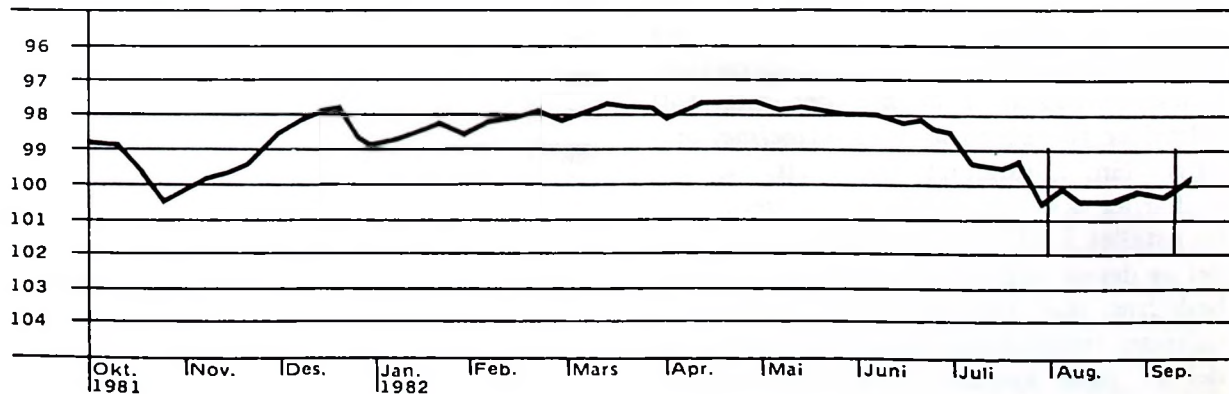
overskudd i markedet. Dette ble absorbert av Norges Bank. Norges Bank kjøpte således 2. og 3. august til sammen vel 120 mill. dollar.

Betydelig forfall av terminkontrakter tilførte banksystemet likviditet i midten av august og medvirket til et rentefall i penge-markedet. En del av tilførselen ble senere nøytralisert ved motgående valutatransaksjoner. For august som helhet ble det netto tilført 475 mill. kroner ved valutatransaksjoner.

Den reviderte indeksen ble i august stort sett holdt innenfor et avvik på 0,5 prosentpoeng fra basisverdien 100, selv om avviket enkelte dager var noe større. Gjennomsnittsverdien for august var 100,4. I forhold til indeksverdien siste børsdag innen justeringen av vektene – 30. juli – var kursindeksen 2. august deprimert med nærmere 3% (regnet med nye vekter). Ifølge kursindeksen skjedde imidlertid en depresiering av kronen i løpet av de siste dager av juli, og ser en på endringen i gjennomsnittsverdiene fra juli til august, viser disse en depresiering av kronen på 4,7%.

Etter devalueringen av kronen 6. september har den nye kursindeksen – basert på reviderte basiskurser – ligget meget nær 100. Siktemålet om indeksverdi 100 gav 6.

Fig. 1. Kronens internasjonale verdi. Indeks for kurv-valutaene i forhold til norske kroner Ukegjennomsnitt

september en salgskurs på Oslo Bors for amerikanske dollar på 6,8810 – 23,6 øre "dyrere" enn fredag 3. september. Dette gav et visst overskudd av dollar i markedet, som Norges Bank kjøpte. Norges Bank kjøpte de første dagene etter devalueringen ca. 115 mill. dollar i kursstyringsoyemed.

Ved utgangen av august hadde Norges Bank utestående valutaterminfordringer (dollar) på bankene tilsvarende 8,1 milliarder kroner. Det meste av dette forfaller i slutten av september og begynnelsen av oktober 1982, men mindre beløp har forfall i 1983.

De offisielle internasjonale reserver ble i juni redusert med 3,3 milliarder kroner. Av dette utgjorde ca. 2,3 milliarder kroner valutasalg (netto) i forbindelse med intervensjoner, mens den resterende milliard var salg av valuta til kunder, i hovedsak betjening av statslån. Reservene var nærmest uendret fra utgangen av juni til utgangen av juli, idet renteinntekter fra utlandet og valutakjøp (netto) fra bankene i forbindelse med intervensjoner stort sett balanserte med statens kjøp av valuta for betjening av statslån. Heller ikke i august var det særlige endringer i reservene.

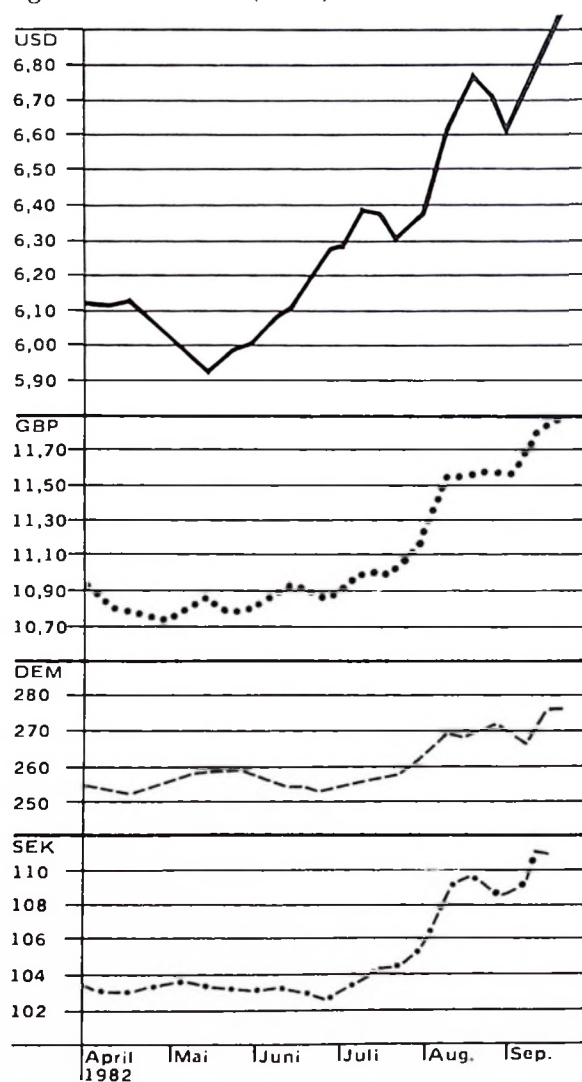
Valutareguleringen

Pågangen fra næringslivet utenom oljevirk-somhet og skipsfart etter lisens for lån i utlandet har hittil i år vært forholdsvis stor. I januar–august i år ble det gitt 150 tillatelser til opptak av langsiktige/mellom-lange lån i utlandet for i alt ca. 1,7 milliarder kroner. Dette er omtrent som lisenstallet i tilsvarende periode i fjor. En del av denne opplåningen er lån som norske bedrifter skal benytte i sine selskaper i utlandet (investeringsslån, likviditetsslån). En del er også knyttet til konvertering av

eksisterende, opptrukne kreditter i utlan-det. Av lisensbeløpet utgjør lån som skal anvendes i utlandet, til sammen 700 mill. kroner. Resten, 1 milliard kroner, er lån for å finansiere virksomhet i Norge.

Basert på nasjonalbudsjettet for 1982, ble bruttorammen for langsiktige/mellom-lange lån i utlandet til bruk i Norge til den nevnte sektor fastlagt til 2,2 milliarder kroner for inneværende år. Fremleggelsen

Fig. 2. Salgskurser for US dollar (USD), pund sterling (GBP), tyske mark (DEM) og svenske kroner (SEK) i Oslo

av Revidert nasjonalbudsjett 1982 medførte ingen endringer i dette rammetallet. Med de lisenser som ble gitt i 1981 eller tidligere og i januar—august i år for trekk i inneværende år, gjenstod det ved utgangen av august i år en ubenyttet rest under rammen på ca. 900 mill. kroner. Det er foreløpig ingen tegn som tyder på at etterspørselen etter lisens for lån i utlandet vil avta utover høsten. For å holde opplåningen innenfor den fastsatte ramme, vil det for Norges Bank fortsatt være aktuelt å føre en forholdsvis restriktiv reguleringspraksis for slike låneopptak i utlandet.

Pågangen etter lisenser for kortsiktige lån i utlandet har vært mindre i år enn den var i fjor. Lisensmassen i årets åtte første måneder utgjorde i alt ca. 4,5 milliarder kroner, mot ca. 5,3 milliarder kroner i tilsvarende periode i fjor. Årsaken til nedgangen i lisensmassen fra i fjor til i år er reduksjon i byggelån til verftene i forbindelse med bygging av skip og boreplattformer. Omfanget av lisensierte likviditetslån fra utlandet til industri/handel økte noe i januar—august i år sammenliknet med i fjor.

I januar—august i år ble det til oljeletingselskapene gitt lisenser for nye lån i utlandet for til sammen 7,5 milliarder kroner. Det er en økning på 6,3 milliarder kroner sammenliknet med tilsvarende periode i fjor. Den kraftige økningen kan tilskrives enkelte større låneopptak i utlandet, dels til finansiering av nyinvesteringer, dels til erstatning av tidligere opptatte utenlandslån.

I årets åtte første måneder ble det gitt lisenser for lån til utlandet for i alt 1,1 milliard kroner, mot 1,4 milliard kroner i tilsvarende periode i fjor. Det er lisensierte valutalån fra norske banker og utlån fra norske moderselskap til datterbedrifter i utlandet som dominerer lisensmassen.

Omfanget av norske direkte investeringer i utlandet var noe lavere i januar—august i år enn i tilsvarende periode i fjor. I denne perioden ble det i år gitt lisenser for slike

investeringer i utlandet for 540 mill. kroner, mens tallet for de samme månedene i fjor var nærmere 1 milliard kroner. Nedgangen har ikke sammenheng med en generell tendens til lavere investeringsnivå i utlandet for norske bedrifter, men skyldes at det i fjor ble foretatt enkelte større norske industrietableringer i utlandet. Det er fortsatt USA som er det største målområde for norske direkte investeringer i utlandet.

Omfanget av utenlandske direkte investeringer i Norge gikk noe opp i årets åtte første måneder sammenliknet med tilsvarende tidsrom i fjor. Det ble gitt lisenser for slike investeringer for i alt 430 mill. kroner, mot 220 mill. kroner i januar—august i fjor. Det er fortsatt Sverige som foretar flest investeringer i Norge, hovedsakelig innen handel.

Et utvalg skal vurdere revisjon av valutalovgivningen

I statsråd fredag den 20. august ble det oppnevnt et bredt sammensatt utvalg for å gjennomgå valutalovgivningen. Utvalget skal både vurdere om det er behov for en valutalovgivning og dessuten gjennomgå eksisterende regler med tanke på endring i lov, forskrifter og praksis. Utvalget skal videre bedømme i hvilken grad det er ønskelig og nødvendig å bruke valuta-reguleringen som ledd i skattekontrollen og om næringspolitiske og andre hensyn skal ivaretas gjennom valutalovgivningen.

Før utvalget ble oppnevnt, hadde en interdepartemental arbeidsgruppe sett på om det var behov for revisjon av bestemmelsene om valutaregulering, og konkludert med at det synes å foreligge et slikt behov. Arbeidsgruppen konstaterte imidlertid at valutaloven ikke er til hinder for liberalisering av gjeldende regulering. Arbeidsgruppen var nedsatt etter at Norges Bank

og flere næringsorganisasjoner hadde reist spørsmålet om revisjon av valutabestemmelsene overfor Finansdepartementet.

Utvalget, som er anmodet om å legge fram sin innstilling innen årsskiftet, ledes av statssekretær *Kjell Storvik*, Finansdepartementet. Ovrige medlemmer er byråsjef *Ida Skard Gressum*, Finansdepartementet, førstekonsulent *Salve Sandvik*, Handelsdepartementet, byråsjef *Eivind Nordtorp*, Industridepartementet, assisterende direktør *Knut Andreassen*, Norges Bank, avde-

lingsdirektør *Egil Bakke*, Norges Industrieforbund, administrerende direktør *Trond R. Reinertsen*, Den norske Bankforening, direktør *Rolf Hasselgård*, Norges Rederforbund, og avdelingsleder *Ulf Sand*, Landsorganisasjonen. Som vararepresentanter er oppnevnt førstesekretær *Kari Lynne*, Handelsdepartementet, og kontorsjef *Per Steina*, Norges Bank.

Oslo, 20. september 1982

100-krone i sølv til kongejubileet

Advers

Revers

For å markere Hans Majestet Kong Olav Vs 25-års regjeringsjubileum, er det utmyntet en 100-krone jubileumsmynt i sølv. Mynten er gyldig betalingsmiddel og utgis til pålydende. Den blir preget i 800 000 eksemplarer. Jubileumsmynten kom i salg akkurat på dagen – den 21. september 1982.

Mynten er preget i medhold av lov 26. mars 1982, jfr. kongelig resolusjon 9. juli 1982.

Myntens data:

Diameter: 33 mm
Vekt: 24,7 g
Legring: 925 ‰ Ag

Preg: På forsiden vises Kong Olav Vs portrett i profil, sett fra venstre. Under portrettet Kongens signatur: Olav R, samt myntgravørens initialer: ØH.

Hovedmotivet på baksiden er "Det lille kongevåpen": skjold med riksløven og kronet kongehjelm. Hjelmtegnet er en halv norsk riksløve med krone og øks på en stjerneformet

skjerm med topper av påfuglfjær (del av en turneringsdrakt).

Denne sammenstillingen av riksvåpen og hjelmkrone forekommer blant annet i Håkon VI's sekret fra 1358 og henspiller både på Kongen og Riket. Det var den staseligste formen et kongevåpen kunne ha i middelalderen – Kong Olav V (som Haakon VII) har tatt opp denne arven fra våre middelalderkonger ved å benytte dette våpenet i sitt personlige segl.

Foruten omskriften – NORGES KONGE I 25 ÅR – viser baksiden myntens verdi – 100 KR, pregåret – 1982, Den Kongelige Mynts merke – hammer og bergsjern, og myntdirektor Ole Robert Kolbergs merke – K.

Myntens rand er glatt.

Formgivning og modellarbeider er utført av myntgravør Øivind Hansen. "Det lille kongevåpen" er modellert etter førstearkivar Hallvard Trættebergs tegning.

En oversikt over reglene i deponeringsloven

Helge Stray,

konsulent i Juridisk kontor i Norges Bank

Oversikt

De fleste gjeldsforhold bringes ut av verden ved at debitor frivillig oppfyller sin forpliktelse. Reglene om pant og kausjon er rettet mot den situasjon at debitor ikke kan eller vil betale det han skylder. Lov om deponering i gjeldshøve av 17. februar 1939 nr. 2 har et diametralt motsatt siktepunkt. Denne loven skal ivareta de tilfeller hvor en debitor er fullt parat til å betale gjelden, men hvor forhold på *kreditorsiden* hindrer ham i å få gjort opp. Kreditor nekter f.eks. å motta pengene, eller han er ikke å oppspore og har ikke gitt beskjed om hvor innbetaling skal foretas.

I tilfeller som nevnt foreligger såkalt kreditor-mora (kreditor gjør ikke det gjeldsforholdet krever av ham). Debitor utsetter seg ikke da for misligholdsbeføyelser selv om betaling ikke erlegges på det opprinnelig avtalte forfallstidspunkt. Således stanser blant annet avtalt rente å løpe, det blir ikke snakk om morarenter, en leietaker risikerer ikke utkastelse fordi leiesummen ikke er innbetalt som forutsatt osv. Debitor kan altså beholde pengene og plassere dem rentebærende mens han venter på at kreditor melder seg. Venter kreditor for lenge, vil kravet hans til slutt falle bort som foreldet.

I de fleste tilfeller representerer kreditor-mora derfor ikke noen særlig vanskelighet for debitor. Likevel ønsker ofte en skyldner å få definitivt gjort opp den gjeld han har. Og i enkelte situasjoner får det rettslig betydning at debitor gjør opp for seg.

Anta en person kjøper en fast eiendom hvor det hefter 1. prioritets panterett. Pantobligasjonen er forfalt, men det er umulig å komme i kontakt med kreditor. Kjøperens långiver har betinget seg 1. prioritets panterett, noe han ikke kan oppnå før den eksisterende obligasjon slettes.

Å la gjelden ganske enkelt falle bort i et slikt tilfelle, ville ikke være naturlig. Bedre er at skyldneren får adgang til å deponere hva han skylder, på et sikkert sted for fordringshaverens regning, og *dermed* bli fri sin forpliktelse. Deponering i medhold av lov om deponering i gjeldshøve likestilles altså rettslig sett med at debitor betaler direkte til kreditor.

I panteksemplet vil således den gamle pantobligasjonen kunne slettes med hjemmel i tinglysningens §32 straks utestående er deponert i medhold av deponeringsloven.

Vilkårene for å deponere

Ved å deponere i medhold av deponeringsloven *påtvinger* skyldneren på en måte kreditor sin ytelse. Debitor kan derfor ikke ha krav på å deponere dersom han ikke samtidig har rett til å få erlagt sin ytelse etter de alminnelige regler om oppfyllelse av fordringer. Vi sier gjerne at debitors *frigjørings-tid* må være kommet før det kan være adgang til å deponere.

Dette deponeringsvilkåret står ikke uttrykkelig i loven og er derfor lett å overse — f.eks. ved at en mottar en pantefordring til deponering selv om forfallstid ennå ikke er kommet. Skal en fordring forfalle ved

påkrav, må en derfor påse at påkravet er sendt og betalingsfristen oversittet før beløpet mottas til deponering.

Dessuten krever lovens §1 *enten*:

a) at skyldneren "ikkje får oppfylla av ein grund som ligg hjå kravshavaren". Typiske eksempler er at det er umulig å oppspore kreditor eller at han nekter å ta imot pengene. Om kreditors passivitet kan bebreides ham som klanderverdig, spiller ingen rolle – debitor kan deponere selv om det er sykdom eller uvitenhet som er skyld i at kreditor ikke foretar den medvirkning som gjeldsforholdet krever av ham.

b) Deponering kan dessuten foretas dersom: "kravshavaren ikkje gjer det skyldnaren kan setja til vilkår for å betala". Typiske eksempler er her at kreditor nekter å gi kvittering. Eller at han nok er villig til å ta imot pengene og til å gi kvittering, men ikke kan presentere det negotiable gjeldsbrev (f.eks. en pantobligasjon) som fordringen er knyttet til (etter gjeldsbrevlovens §21 plikter ikke debitor å betale et omsetningsgjeldsbrev uten å få selve dokumentet presentert).

Ovenstående a) og b) er de klassiske kreditorerotilfellene hvor kreditor ikke medvirker på behørig måte til at fordringen oppfylles.

Et rettsforhold som kan forveksles med kreditorerotilfellene, er f.eks. at Peder Ås leier en leilighet hvor taket lekker og Peder Ås av denne grunn ikke vil betale husleien. Utleier plikter å holde taket tett (husleielovens §18), men det er likevel ikke slik at Peder Ås kan deponere husleien i medhold av deponeringsloven inntil taket er tett, under henvisning til at utleier "Ikkje gjer det skyldnaren kan setja som vilkår for å betala". (Jeg forutsetter naturligvis at hus-

eieren er villig til å motta betaling mot behørig kvittering.)

I forarbeidene til deponeringsloven er det gitt temmelig klare holdepunkter for at det ikke skal være adgang til å deponere når det er tvil om motytelsens kontraktsmessighet som er årsak til deponeringsandragendet. En bør således tolke ordlyden i §1 innskrenkende her og avvise deponeringen. Risikoen for at Peder Ås uberettiget holder husleien tilbake, er det rimelig at han selv tar.

c) Deponering kan etter deponeringslovens §1, annet ledd, endelig finne sted når "det er grunn til å vera i tvil om kven som er rett kravshavar", og at "skyldnaren ikkje kan klandrast for denne uvissa".

Her er vi utenfor tilfellene av kreditor-mora. Men når det er berettiget tvil med hensyn til hvem av flere pretendenter som er rett kreditor til en ytelse, blir debitor stilt overfor et dilemma: betaler han den ene, kan han risikere at det i en senere rettssak viser seg at en annen hadde krav på pengene. Debitor må i så fall betale det han skylder på ny, samt erlegge erstatning/morarenter som følge av sitt mislighold overfor den rette kreditor. Betaler han *ingen* av pretendentene ved forfall, vil han *i alle fall* ha misligholdt sin betalingsforpliktelse.

Dette dilemma avhjelper deponeringslovens §1, annet ledd, ved at debitor kan fri seg overfor *begge* pretendentene ved å deponere fordringen i Norges Bank. Han oppfyller således sin betalingsforpliktelse uten at han tvinges til å ta stilling til tvisten mellom pretendentene.

En må her merke seg at det i og for seg ikke er et tilstrekkelig vilkår bare at flere gjør krav på ytelsen. Det er bare når "det er grunn til å vera i tvil" at debitor kan deponere. Kunne han f.eks. ved en enkel forespørsel brakt på det rene hvem som er

rett kravshaver, er lovens vilkår ikke oppfylt.

Selv om vilkårene for deponering i medhold av deponeringsloven i og for seg er oppfylt, kan det være at deponeringen må avvises fordi det foreligger en annen, særskilt lovbestemmelse som hjemler deponering på det spesielle rettsområde. Dette går frem av deponeringslovens §7, som sier at "særlege reglar i andre lover om hove for skyldnaren til å fri seg med deponering, held ved å gjelda".

En kan f.eks. tenke seg at en ekspropriert (den det blir ekspropriert fra) nekter å motta en ekspropriasjonserstatning. Eksproprianten kan ikke da deponere i medhold av deponeringsloven. Han er henvist til å bruke den fremgangsmåten som skjønnslovens §53, annet ledd, gir. Andre slike "særskilte deponeringshjemler" er blant annet vekselovens §72 og tvangslovens §170 og 171. Andre er nevnt i noten til deponeringslovens §7.

Foreligger vilkårene for deponering, har banken plikt til å motta pengene/verdipapirene. Er en i rimelig tvil om vilkårene foreligger, bør en likevel motta til deponering. Norges Bank tar gjerne i slike tvilstilfeller uttrykkelig forbehold om at en ved å motta pengene, ikke dermed innestår for at deponeringen virkelig virker frigjørende for debitor.

Fremgangsmåte. Virkninger

Deponeringen skal skje i Norges Bank – enten ved hovedsetet eller i en avdeling. Deponering av norske penger skjer ved at pengene settes inn på folio i banken. Se lovens §2, første ledd. Det gis ingen rente for slike folioinnskudd. Deponering av *verdipapirer* skjer ved at de "uten forsegling eller lås" overgis banken til oppbevaring. Se lovens §2, annet ledd. Kravet om at over-

leveringen skal skje uten forsegling eller lås, henger sammen med at banken av hensyn til kreditor er pålagt å innkassere renter, avdrag, utbytte (av aksjer) og andre beløp som forfaller på de deponerte papirer. Utenlandsk valuta deponeres på samme måte som verdipapirer.

Annet enn penger og verdipapirer kan ikke deponeres. I dagligtale kan uttrykket "verdipapir" innbefatte så mangt. I deponeringslovens forstand er det bare verdipapirer i en mer obligasjonsrettslig forstand som faller inn under begrepet. Aksjer, ihendehaverobligasjoner, livspoliser, omsetningsgjeldsbrev, pantobligasjoner osv. er verdipapirer som kan deponeres. Derimot faller skjøter, testamenter, ektepakter o.l. utenfor. Slike "verdipapirer" kan følgelig ikke deponeres i medhold av loven.

Når debitor deponerer, skal han gi opplysninger om deponeringsgrunnen, om hvilken fordring det gjelder og om det er mulig, kreditors navn. Se lovens §3, første ledd.

Siden deponering likestilles med oppfyllelse til rett kreditor, er motstykket naturligvis at debitor mister enhver rådighet over det deponerte beløpet. Se lovens §5. Går deponenten konkurs etter at beløpet er deponert, men før kreditor har hevet det, kan ikke konkursboet trekke det deponerte inn i konkursboet. Det er bare dersom kreditors rett faller bort etter §6, at debitor kan kreve det deponerte tilbake.

Krever debitor en mer vidtgående rett til å få det deponerte tilbake enn dette, forutsetter deponeringslovens §5, annet ledd, at forbeholdet i og for seg er gyldig. Det må respekteres av Norges Bank, men et slikt "for vidt gående" forbehold gjør at "tilfelle ikkje går inn under denne lov" – med andre ord at deponeringen ikke virker frigjørende overfor kreditor. Se lovens §5, annet ledd.

Deponenten må videre angi på hvilke vilkår utbetaling til kreditor kan skje. Så

lenge betingelsene ikke er andre enn de debitor etter de alminnelige regler om oppfyllelse av fordringer kan stille som vilkår for sin egen betaling, taper ikke deponeringen av den grunn sin virkning. Eksempelvis er det fullt legitimt å kreve at kreditor må innlevere i kvittert stand den pantobligasjon som fordringen knytter seg til, for Norges Bank kan utbetale det deponerte beløp.

Det er debitor som skal varsle kreditor om at deponeringen har funnet sted. Se lovens §3, siste ledd. Dersom debitor unnlater dette, kan han pådra seg erstatningsansvar. Det tap kreditor lider som følge av forsømmelsen, vil imidlertid normalt begrense seg til rentetapet.

Kreditors rett til det som er deponert, faller bort 20 år etter deponeringsdagen. Se lovens §6. De vanlige foreldelsesfristene kommer ikke til anvendelse, og det kommer således ikke kreditor til skade at hans fordring etter de *alminnelige* regler i mellomtiden skulle være fallt bort som forledet.

Det deponerte blir å betrakte som et vanlig formuesgode for den oppgitte kreditor. Selv om denne nekter enhver befatning med innestående på en deponeringskonto i hans navn, kan det således likevel bli snakk om inntekts/formuesskatt for de innestående midler. Ikke sjelden tas det utlegg i en deponeringskonto på samme måten som ved ordinære bankinnskudd.

Etter 20 år kan den som har deponert, kreve tilbake det deponerte innen ett år. Reagerer ikke han heller, tilfaller det deponerte statskassen. Se lovens §6.

Forholdet banken—kreditor

Etter §4 skal banken betale kreditor "når han prøver retten sin". Banken har en debtors alminnelige ansvar for at pengene utbetales rette vedkommende, og må utvise sin sedvanlige aktsomhet på dette punkt. Dersom det deponerte blir levert feil person fordi deponenten har gitt villedende eller direkte gale opplysninger, er banken selvfølgelig uten ansvar. (Er dette tilfelle, virker deponeringen heller ikke frigjørende for debitor — se lovens §3, annet ledd).

Er det flere kravshavere som alle gjør krav på det deponerte beløpet, skal banken etter lovens §4, annet ledd, først utbetale når det *kravshaverne imellom* er endelig avgjort ved avtale eller dom hvem som har krav på beløpet.

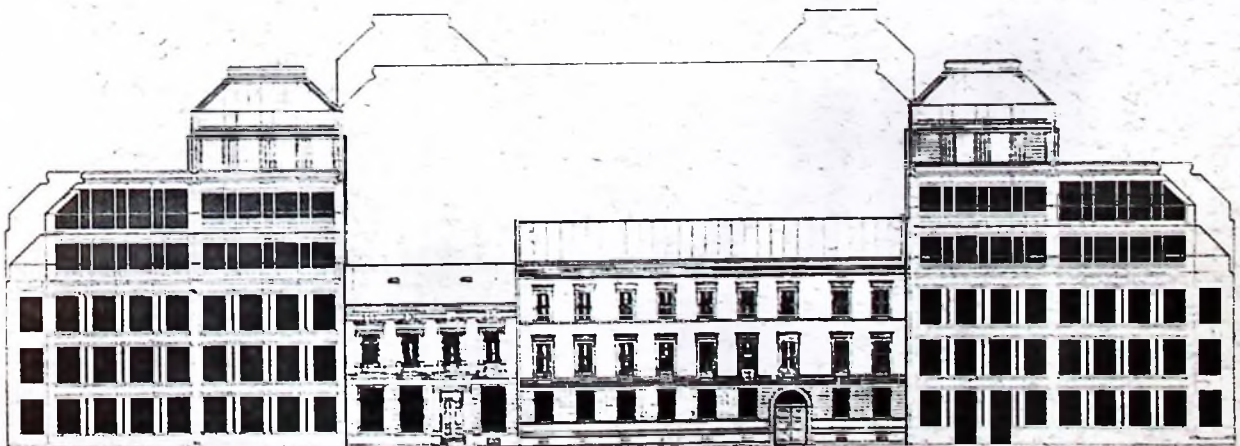
"Privat deponering"

Det er intet i veien for at partene i en deponeringssak blir enige om en annen fremgangsmåte enn den deponeringsloven gir anvisning på. Især når det er tvist om hvem som har krav på en fordring, er det praktisk at det omstridte beløp settes inn på en sperret konto i en privat bank. Det kan f.eks. bestemmes at kontoen skal disponeres av en nøytral tredjemann eller etter dømsavgjørelse e.l. På samme måten som ved deponering slipper debitor da å ta stilling til hvem av de stridende parter som har krav på de penger han skal betale. I kraft av avtalen med dem vil han heller ikke utsette seg for misligholdsbeføyelser ved å betale på denne måten. For pretendentene til beløpet har en slik "privat" ordning den fordel at beløpet bærer rente så lenge striden pågår.

NORGES BANK
NY HOVEDSETEBYGNING
GRUNNSTENSNEDELGGELSE
27.8.1982

Norges Banks nye hovedsete

Norges Banks hovedadministrasjon i Oslo har i en årrekke arbeidet under meget vanskelige forhold. Virksomheten er spredd på fem forskjellige steder med til dels trange og mindre gode arbeidsforhold.

For å kunne samle virksomheten på ett sted, ervervet Norges Bank i årene 1972 til 1979 samtlige eiendommer i kvartalet Dronningensgate, Revierstredet, Kirkegaten og Rådhusgaten. Tomtearealet utgjør i alt ca. 10 000 m².

I 1973 ble det avholdt en arkitektkonkurranse om regulering av kvartalet til nytt hovedsete for Norges Bank, og konkurransen ble vunnet av arkitektene MNAL *Kjell Lund* og *Nils Slaatto*. Vinnerutkastet har senere dannet basis for den bebyggelsesplan som er godkjent av Oslo kommune. Bebyggelsesplanen innebærer at de bevaringsverdige bygninger Rådhusgaten 10, 12 og 14 samt Kirkegaten 6 blir bibeholdt, og at kvartalet kan bebygges totalt med i alt ca. 35 000 m² over bakken.

Norges Bank har fullført restaurering og ombygging av de bevaringsverdige bygninger – Rådhusgaten 10, 12 og 14 og Kirkegaten 6 – og bygningene er foreløpig tatt i bruk som kontorer for egen virksomhet.

Videre er det besluttet å igangsette en trinnsvis utbygging, hvorav første byggetrinn utgjør 45 960 m², med 27 530 m² over bakken. De tre kjelleretasjer, som totalt utgjør 18 430 m², vil inneholde tidsmessige hvelv og lager for verdipapirer, sedler og mynt. Det er lagt stor vekt på en effektiv og sikret ekspedering av storkunder, samt lagt opp til en industriell håndtering av

verdier. Videre er det avsatt plass for tilfluktsrom og nødvendige tekniske rom.

Første til syvende etasje inneholder ekspedisjonslokaler, EDB-sentral, lokaler for telling, makulering m.v. av sedler og mynt samt kontorarbeidsplasser.

Konstruksjonene over bakken vil i det vesentlige bli prefabrikerte betongkonstruksjoner, og fasadene blir dels natursten, dels metall.

Pågående betongarbeider under bakken er beregnet å ta ca. to år, de prefabrikerte betongkonstruksjoner over bakken ca. ett år og innredningsarbeider, tekniske anlegg m.v. ytterligere ca. to år.

Norges Banks nye hovedsete vil stå ferdig annet halvår 1985.

Det foreligger stadfestet reguleringsplan for Grunnlinjetraséen. Etter planen forutsettes Grunnlinjen å gå i tunnel under Revierstredet og ca. 12 m innenfor bygge- linjen til det nye hovedsetet for Norges Bank.

Oslo kommune har valgt å utsette beslutningen om Grunnlinjens fremtid inntil videre, men da Grunnlinjens konstruksjoner på strekningen langs Revierstredet utgjør en integrert del av Norges Banks kjeller- og fundamenteringskonstruksjoner, er Statens vegvesen v/Vegdirektoratet og Norges Bank enige om at arbeidene skal utføres som en felles entreprise med Norges Bank som byggherre.

Av byggeprosjektets totale 45 960 m² utgjør ikke mer enn ca. 15 000 m² ordinære kontorarbeidsplasser. De resterende 30 000 m² omfatter banktekniske anlegg, hvelv, ekspedisjon av storkunder, industriell

håndtering av mynter og sedler, tilfluktsrom m.v.

Av denne grunn er det også vanskelig å angi kostnadstall som er sammenlignbare med andre prosjekter. Holdes de banktekniske og andre spesielle kostnader utenom, utgjør kvadratmeterprisen ca. kr. 8 800.—, et tall som kan sammenlignes med tilsvarende kontorprosjekter i Oslo. Kostnadene for innflytningsklart bygg er beregnet til 719 mill. kroner eksklusiv moms og byggherreutgifter, med prisnivå 1. juli 1981.

Grunnstensnedleggelsen

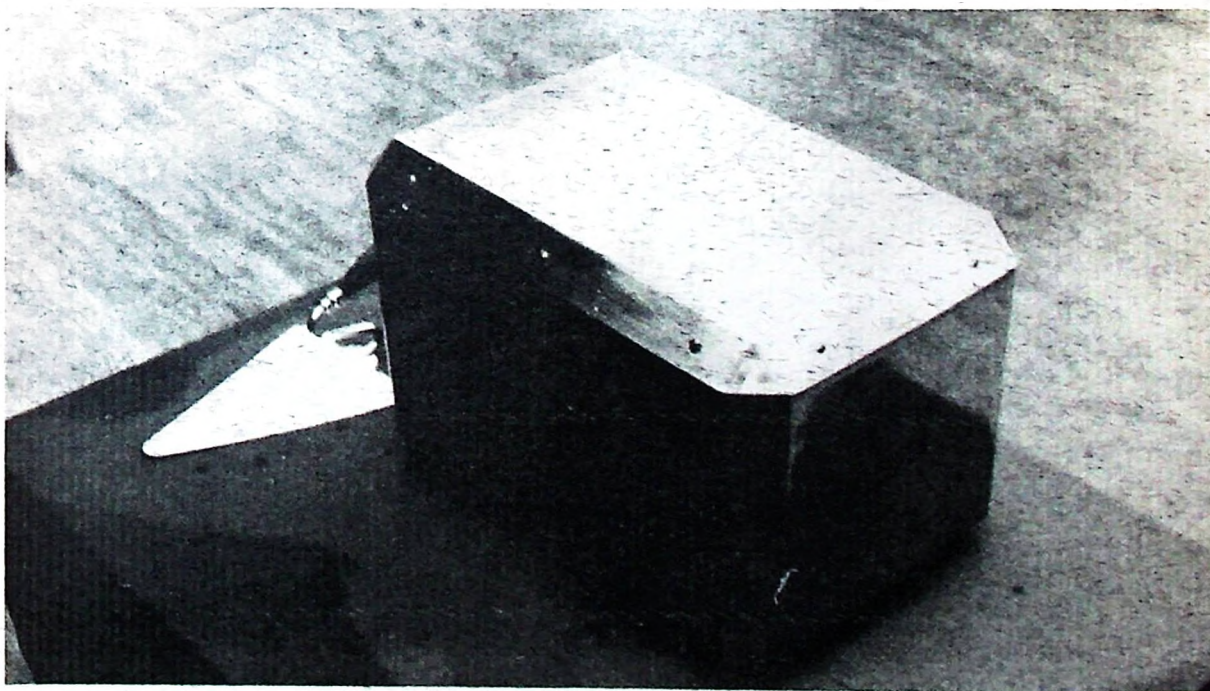
”Grunnstein. Spesielt utformet steinblokk som legges ned i grunnen for symbolsk å betegne igangsettingen av et større byggearbeid. Inni grunnsteinen legges ofte dokumenter og andre gjenstander som kan gi opplysninger om byggverket og den tid da det er oppført”.

Dette er leksikondefinisjonen på ”grunnstein”. Og den passer som hånd i hanske på Norges Banks grunnstensnedleggelse, som fant sted fredag 27. august.

Byggesaken har vært omtalt av avisene fra tid til annen, og også i korte glimt i TV og radio. Men ellers har Norges Bank ikke sett noen spesiell grunn til å la byggesaken på et tidligere stadium være et offentlig anliggende. Rolig er planer lagt og byggeprosessen gått sin gang – i godt over ti år – fra byggeidéen oppstod.

Ikke så rart da at man for en gangs skyld fikk lyst til å lage litt stas, utendørs og i full offentlighet – ved grunnstensnedleggelsen, både slik leksikonet definerer det, og i pakt med de beste tradisjoner og slik det skjedde i 1903, da Norges Bank reiste sin hovedsetebygning på Bankplassen.

Nedleggelsen i august i år foregikk nede i selve byggegropen, der det var reist et podium med gangvei fra et større område hvor man for anledningen hadde lagt gulv, rullet ut den røde løper, smykket med

Grunnsteinen

blomster, og over det hele, mot sol og regn – en lang baldakin. Det norske flagg valet sammen med bankens eget, nye flagg, og Bolteløkkens skoles musikkorps lot det stå til da godt over to hundre gjester kom ned rampen fra Kongens gate klokken elleve. Der var representantskap, direksjon og administrasjonsutvalg, fagsjefer, representanter for funksjonærorganisasjonene og samarbeidsutvalg.

Der var representanter for Stortingets finanskomité, Finansdepartementet og Kommunaldepartementet. DUF og Oslo kommune. Og der var Oslo-bankene og presse og kringkasting.

Anretningsbord var generøst dekket med canapéer, vin og annet, og påpasselige servitører var på ferde over alt.

Direksjonens formann, *Knut Getz Wold*, ønsket gjestene velkommen. Han nevnte kort mulige alternativ til det nåværende prosjekt – annen plassering og bygging i høyden – men karakteriserte det prosjekt en var blitt stående ved, som et rasjonelt bygg. Om det blir kostbart, hadde dette i stor utstrekning sin årsak i ytre pålegg som en måtte ha forståelse for. Vi ser med forventning fram til et samlet og rasjonelt bygg for landets sentralbank, sa Getz Wold og gav ordet til Plankomitéens formann, *Hermod Skånland*. Hans presentasjon av nybygget gjengis i sin helhet nedenfor.

I et gedigent kopperskrin med inskripsjon av begivenheten var plassert et forseglet blyskrin. Det inneholdt blant annet rapport om byggesaken, arrangementets gjesteliste, dagens aviser og de siste seddel- og myntutgavene.

Med sterke bygningsarbeideres hjelp ble skrinet løftet på plass, og stortingspresidenten, *Per Hysing-Dahl*, murte det hele fast. Han ønsket Norges Bank til lykke med bygget. Sjefsdirektør Getz Wold takket ham og overrakte en kopi av den gamle solvmurerskjeen fra grunnstensnedleggelsen i 1903 som et minne fra begivenheten. Getz Wold avsluttet arrangementet.

Direktør Hermod Skånlands tale ved grunnstensnedleggelsen

Nedleggelse av grunnsten i forbindelse med større byggearbeider er en tradisjon som det er vel verdt å ta vare på. Det er naturlig å stanse opp et øyeblikk når grunnarbeidene nærmer seg sin avslutning og før det nye bygg begynner å reise seg. Først da får publikum for alvor føling med bygget, og for Plankomitéen er dette da en kjærkommen anledning til å orientere både om hva vi gjør og hvorfor.

Det er ikke første gang Norges Bank legger ned grunnsten. Den første bygningen for banken her ved Bankplassen ble tatt i bruk i 1828, den gang for Christiania avdeling av Norges Bank. Da hovedsetet ble flyttet hit, trengte man en større bygning, og grunnstenen for den nåværende ble lagt ned i 1903. Tre år etter kunne 50–60 ansatte, inklusive Seddeltrykkeriet, ta bygningen i bruk. Tallet på de som arbeider i denne bygningen, har senere vokst til 225, og ellers er vi i dag spredt på 8–9 forskjellige bygninger. Behovet for et nytt bygg har derfor lenge vært til stede, men enten var tidene for vanskelige til at man kunne gå i gang med et slikt prosjekt, eller de var for gode til at Norges Bank kunne bidra til å øke etterspørselspresset.

I 1976 fattet likevel Representantskapet, alle skiftende tider til tross, vedtak om reising av et nytt hovedsetebygg. Hittil har reisingen foregått i dybden, og vi befinner oss nå 13 meter under gateplan og 12 meter under havets overflate, i tredje kjelleretasje. Her skal grunnstenen ligge. Fra nå av skal reisingen skje i høyden.

Den trykksak dere har fått, viser et modellfoto av det ferdige bygg. Det kan se stort og ruvende ut på bildet, men det er lagt vekt på at man ikke skal få det inntrykk når man ser det fra gateplanet. Helt ut mot gata vil høyden bare være tre etasjer, men slik at det bygger seg gradvis opp innover i kvartalet, med syv etasjer på

det høyeste. Likevel har det lyktes å utnytte området til den maksimale utnyttelsesgrad som er tillatt.

Den samlede utbygging av kvartalet er delt i flere trinn, hvorav første byggetrinn, som vi nå er i gang med, dekker 80% av det totale areal. I går traff Representantskapet en prinsippbeslutning om kontinuerlig utbygging av hele kvartalet, og det vil bli søkt om de tillatelser fra offentlige myndigheter som er nødvendige for dette.

Dette første byggetrinn dekker et areal på nær 46 000 m², hvorav 18 400 er kjellerarealer og 27 500m² er over bakken. Ved at kjellerarealene er så pass store, har man dels oppnådd maksimal utnyttelse av

kostbar byggegrunn, dels at tekniske rom og hvelv m.v. kan legges dit, slik at de ikke beslaglegger de mer vedifulle arealer som er i dagslys.

Etasjene over bakken vil inneholde ekspedisjonslokaler, EDB-sentral, lokaler for behandling av sedler og mynt og vanlige kontorarbeidsplasser. Fasadene, som vil gi bygningen det ytre preg som oppleves av publikum, blir dels norsk natursten, dels metall.

Grunnarbeidene er blitt mer omfattende enn vi selv har ønsket. Den planlagte grunnlinje tangerer vårt bygg, og det ville bli både teknisk og økonomisk nærmest umulig å bygge den etter at vårt bygg stod

Direktor Knut Getz Wold, stortingspresident Per Hysing-Dahl og grunnarbeider Hermann Bratvold legger grunnstenen på plass.

ferdig. Vi har derfor måttet påta oss å bygge denne parsellen nå, og Vegdirektoratet har, med Stortingets samtykke, inngått avtale med oss om det. Det er vel svakt sagt at det i dag rår usikkerhet om Grunnlinjens fremtid, men arealene vil i alle tilfelle bli benyttet på den ene eller den annen måte.

Bygningsteknisk er det et enormt krevende prosjekt vi her står overfor. Gang på gang stiller det våre arkitekter og ingeniører overfor oppgaver som ikke tidligere har funnet noen løsning som direkte kan overføres. Man bør kanskje vente med å rose deres innsats til det ferdige bygg står reist, men allerede den byggegrøp vi nå befinner oss i, har stilt uvanlig store krav til alle de som har vært med på å utføre dette arbeid, og i Plankomiteéen har vi vært imponert over den innsats som her har vært gjort.

Vi har nå holdt på med det arbeidet som dere ser rundt dere, i nær to år. Om ytterligere ca. tre år regner vi med at bygget skal være klart til innflytting.

Det bygg som nå skal reise seg, kan det være naturlig å se ut fra flere forskjellige synsvinkler.

For det første skal det være et godt arbeidssted for våre ansatte. Det nye bygg vil tilfredsstille alle de krav arbeidsmiljøloven stiller, hva det er langt fra at de nåværende bygninger gjør. Men selv om vi har lagt vekt på å skape gode arbeidsvilkår, har vi likevel forsøkt å være så nøkterne som mulig når vi samtidig skal ta hensyn til de krav et bygg som dette stiller. Kontorstørrelser m.v. er lagt opp etter de samme normer som staten nytter, og i utstyr er det først og fremst funksjonelle og økonomiske hensyn som er tatt, herunder også hensynet til den fremtidige driftsøkonomi. Jeg tror både vi som skal flytte inn, og de som skal arbeide her etter oss, skal finne de fysiske forhold for et godt arbeidsmiljø lagt vel til rette. Så vil det være opp til oss selv å bevare og utvikle de sider av arbeidsmiljøet som ikke beror på bygningen, men på de mennesker som arbeider der.

Den andre funksjon for en bygning som denne er å være en distribusjonssentral for betalingsmidler. Av det totale areal utgjør bare ca. tredjeparten ordinære kontorarbeidsplasser, mens resten er preget av de særlige oppgaver som påligger en seddelbank, og dette har derfor i betydelig grad bestemt bygningens karakter. Håndteringen av sedler og mynt har mye til felles med annen virksomhet innen industri, handel og kommunikasjon. Oppgaven er likevel spesiell i den form den utøves av Norges Bank. Fordi det er vi som produserer betalingsmidlene, vil mengden som behandles her, være langt, langt større enn hva vi finner i noen annen bank. Da vi skulle ta stilling til hvordan de oppgaver vi her stod overfor, skulle løses, har vi derfor ikke så lett kunnet ta kopi av andre i vårt eget land. Vi har imidlertid i noen grad kunnet bygge på erfaringer utenfra.

Oppbevaring og distribusjon av betalingsmidler har i alle tider stilt spesielle krav til sikring mot at noen på urettmessig måte skulle kunne tilegne seg dem. Og jo mer utviklede metoder og teknikker slike uærlige sjeler har kunnet gjøre bruk av, jo større er kravene til sikring blitt. Derfor er nye sentralbanker bedre sikret enn de som er eldre. Om man sier at den nye bygning blir et av Europas sikreste oppbevaringssteder for sedler og mynt, sier ikke det noe annet enn at når bygningen står ferdig, vil den være den nyeste sentralbank i Europa. De som bygger etter oss, vil nok komme til å legge enda mer i sikringen.

Sikkerhet, effektivitet og elastisitet med hensyn til tilpasning til nye former for betalingsformidling har vært ledetråden i planleggingen av bygningen som distribusjonssentral for betalingsmidler. Har vi stilt kravene for høyt? Noe objektivt svar på dette kan ikke gis, siden det ikke finnes noen standard for sentralbanker. Vi kan bare si at vi har brukt vårt beste skjønn.

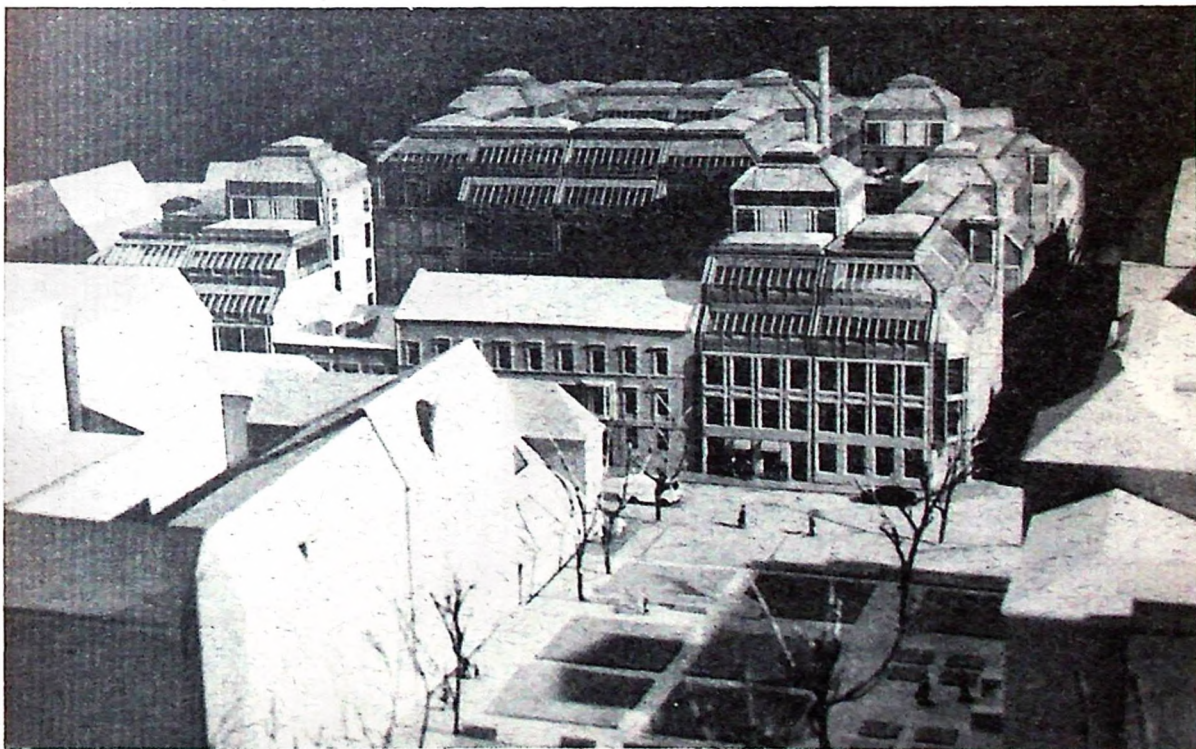
Den tredje innfallsvinkel til den bygning vi nå reiser, er å se på den som en

representativ offentlig bygning med de krav som det stiller. Fordi vår historie som selvstendig stat er kort sammenliknet med de fleste europeiske land, og fordi man i fortiden bygde mest i tre, har vårt land forholdsvis få slike byggverk. Men vi har gledet av å ha et av de mest betydningsfulle, Akershus, i vårt nære nabolag.

Utover i forrige århundre fikk denne byen flere, som Slottet, Stortinget, Universitetet og Nationaltheatret, og – i all beskjedenhet – vår egen hovedsetebygning slik den står i dag. Felles for alle disse er at de kostet mange penger den gang de ble bygget, og at disse penger kunne vært nyttet til andre gode formål i tiden. Om vi lar nasjonalproduktet være mål for de ressurser landet rådte over på den tid, kostet f.eks. vår nåværende hovedsetebygning et beløp som i forhold til vår tids ressurser svarer til 350–400 mill. kroner.

Jeg skulle anta at alle disse bygninger kunne vært bygget billigere om man ikke hadde siktet mot noe mer enn å ivareta en arbeidsmessig funksjon. Men de var bygninger for sentrale nasjonale institusjoner. Derfor skulle de også representere oss som nasjon. Norges Bank var en av de første institusjoner som det selvstendige Norge etablerte, og institusjonen var en betingelse for vår selvstendighet. Å reise en bygning for denne institusjonen, forplikter oss, like sterkt som det forpliktet våre forgjengere, til å ta hensyn til at vår nasjon skal representeres på en verdig måte.

Endelig, og delvis i tråd med hva jeg nettopp har sagt, kan det være naturlig å se det byggearbeid som her pågår, ut fra en historisk synsvinkel. Av byen under Ekebergåsen, som brant i 1624, er det bare spredte ruiner igjen. Den by som Christian IV anla, og som er grunnlaget for det

Modell som viser det nye hovedsetet, her fasaden mot Kirkegaten

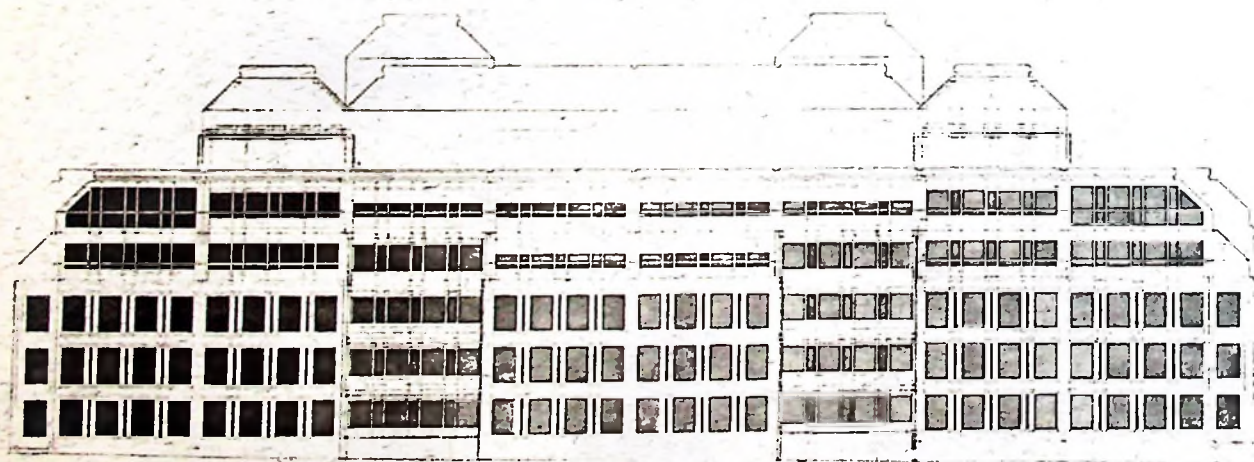
nåværende Oslo, fikk sitt sentrum utenfor Akershus' murer. Det kvartalet vi bygger i, var omgitt av det litt fattigslige Revierstredet og mer fornemme gater som Rådhusgata og Kirkegata. På 1700-tallet og langt inn i forrige århundre lå det i hjertet av det som *var* byen, der hvor ting foregikk.

Med etableringen av Karl Johans gate som en sentral akse som offentlige og private praktbygg grupperte seg rundt, flyttet byen vest- og nordover. Det gamle byområdet ble liggende avsides, noe av det sank hen i slum. Da Norges Bank fikk kommunens samtykke til å bygge her, var det et vilkår at de mest bevaringsverdige bygningene fra 1600- og 1800-tallet skulle settes i stand og inngå i kvartalet. Dette arbeidet er i det vesentlige fullført, og resultatet kan dere se på kanten av byggegropa. Vi håper at vi med tid og stunder skal kunne gi dem en anvendelse slik at publikum kan få glede av disse bygningene også fra innsiden.

Men også ellers skjer det noe i dette området. Forsvarets gamle bygninger er satt i stand for tidsmessig bruk, blant annet ved vår egen rehabilitering for et ti-år tilbake av

Bankplassen 2. Noen hundre meter herfra pågår for tiden gjenreisningen av det gamle Empire-kvartalet. Sammen med vårt eget nye bygg håper vi at alt dette skal løfte strøket slik at Christian IV's gamle by kan bli et smykke for det Oslo vi kjenner i dag.

Vi er glad for at Norges Bank har kunnet bidra til å gi noe av det som var, videre til ettertiden. For bygninger er noe mer enn tak og vegger. Bygninger er historie. De nokså beskjedne husene vi ser rundt oss, gir oss en føling med den rot vi er runnet av, likesom de representative bygninger jeg tidligere nevnte, gir oss kontakt med nasjonens historie. Men vi skal selv bli historie for de som kommer etter oss. Og som vi har fått overlevert bygninger som vi er glade for, av de som nå er borte, har også vi en plikt til å levere videre noe fra vår egen tid, noe som kan fortelle dem som kommer etter oss, om vår smak og vår byggekunst. Vi håper og tror at når det bygg vi i dag legger grunnstenen til, en gang kommer opp, vil det være et bygg som nasjonen kan være bekjent av å la bli en del av sin historie.

Trykk: Norges Banks Seddeltrykkeri, Oslo

Oversikt over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser i henhold til kredittloven av 25. juni 1965

- §§ 4– 6 Likviditetsreserver
- § 8 Tilleggsreserver
- §§ 9–10 Plasseringsplikt
- § 11 Oppgaveplikt
- § 12 Utlånsregulering for private finansieringsselskaper
og skadeforsikringsselskaper
- § 13 Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser
- § 15 Utstedelse av ihendehaverobligasjoner
Godkjenning av låneopptak hvor flere långivere deltar

Norges Banks diskonto: 9% fra 30. november 1979

Oppstillingen på de følgende sider har bare til formål å gi en oversikt over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser. All praktisk anvendelse av bestemmelsene bør skje på grunnlag av rundskrivene fra Norges Bank. Listen er ajourført pr. 20. sept. 1982

Kredittlovens §4-6. Likviditetsreserver for banker

Primære likviditetsreserver

	Primærreserver i prosent av beregningsgrunnlaget ¹⁾		Resolusjon
	Sor-Norge	Nord-Norge	
Sparebanker	8,5	0	1982-06-25
Forretningsbanker	12,0	0	1982-06-25

1) Beregningsgrunnlaget:			
		- Forfalte renter og andre inntekter (kode 1721)
Forvaltningskapital (kode 191)	- Opptjente, ikke forfalte renter på utlån (kode 17221)
- Valutainnskudd (kode 115 1241 - 1242 - 1243), hode 03	- Opptjente, ikke forfalte andre renter (kode 17222)
- Valutalan etter lisens (kode 169), hode 03	- Opptjente, ikke forfalte andre inntekter (kode 17223)
- Utlån i norske kroner til oljevirksomhet (kode 168) hode 03	- Betalte, ikke påløpne renter (kode 17231)
- Obligasjonslån i norske kroner for finans- ering av oljevirksomhet (kode 151) hode 02	- Betalte, ikke påløpne andre utgifter (kode 17232)
Utgifter (kode 19)	= Beregningsgrunnlag (ved utgangen av måneden)
- PSV-lån (kode 1662)		
- En bloc-avskrivninger (kode 262)		
- Oppskrivning av fast eiendom (kode 277)		

Når det gjelder beregningsgrunnlaget for plasseringsplikten, må tilsvarende fradrag foretas for okt. 1981 (utgangspunktet).

Kredittlovens §8. Tilleggsreserver for banker

Tilleggsreserver

Fri utlånsøkning i prosent ¹⁾	Resolusjon: 1982-06-25	
	Sornorske sparebanker	Nordnorske sparebanker
September 1981 - september 1982	9	13
Senere 12 måneders perioder	8,5	12,5

Hvis faktiske utlån pr. 26. februar 1982 var høyere, gjelder disse som øvre grense.

1) Med fri utlånsøkning menes at tilleggsreservekrav ikke beregnes dersom økningen ikke overstiger angitte grenser. Av overskridelser skal 100% holdes som innskudd i Norges Bank. I motsatt fall betales strafferenter til statskassen.

Reguleringen omfatter sparebankenes samlede utlån til publikum *unntatt*:

- PSV-lån
- boligbyggelån med konverteringstilsagn (enten fra statens boligbanker eller fra private banker (PSV-lån)
- statsgaranterte lån til miljøvern- og effektiviseringstiltak i industrien.

Kredittlovens §§ 9–10. Plasseringsplikt for banker, livsforsikringselskaper, pensjonskasser og -fond

Plasseringsplikt

	Utgangspunkt for beregning (forvaltningskapital)	Plasserings- plikt	Tillatt reduksjon	Resolusjon
Dersom faktisk obligasjonsbeholdning er under henholdsvis 30% av forvaltningskapitalen for banker i Sør-Norge og 27% for banker i Nord-Norge				
<i>Forretnings- og sparebanker¹⁾</i>				
i Sør-Norge } i Nord-Norge }	Oktober 1981	20% } 10% }	20% 10%	1992-01-22
Dersom faktisk obligasjonsbeholdning er under 60% av forvaltningskapitalen				
<i>Livsforsikringselskaper, private og kommunale pensjons- kasser og -fond</i>				
med forvaltningskapital over 5 mill. kroner				
i Sør-Norge	September 1981	40%	40%	1982-01-22
i Nord-Norge	September 1981	20%	20%	1982-01-22

Oppgjørstidspunkt:

Forretnings- og sparebanker: To-månedersperioder (utgangen av februar, april osv.)

Ovrige: Kvartalsvis.

Den tilpliktete økning i obligasjonsbeholdningen beregnes med utgangspunkt i den *pliktige* obligasjonsbeholdning ved utgangen av desember 1981.

¹⁾ Beregningsgrunnlaget, se §§ 4–6.

Ved kgl. resolusjon av 21. mars 1980 er det bestemt at aksjer kan sidestilles med obligasjoner ved oppfylling av plasseringsplikten.

Aksjer i kredittinstitusjoner eller datterselskaper av kredittinstitusjoner, aksjer i selskaper som har til formål å eie eller utnytte fast eiendom, og aksjer i selskaper som har direkte tilknytning til driften av kredittinstitusjoner, kan ikke medregnes.

Kredittlovens § 11. Oppgaveplikt for private finansieringsselskaper, livs- og skadeforsikringselskaper

Oppgaveplikt

for <i>private finansieringsselskaper</i>	Diverse oppgaver Lånegarantier	Finansdepartementets bestemmelse 1966-03-15 Finansdepartementets bestemmelse 1974-12-24
for <i>livsforsikringselskaper</i>	Diverse oppgaver	Finansdepartementets bestemmelse 1972-08-10
for <i>skadeforsikringselskaper</i>	Diverse oppgaver Lånegarantier	Finansdepartementets bestemmelse 1972-08-10 Finansdepartementets bestemmelse 1974-12-24

Kredittlovens § 12. Utlånsregulering for private finansieringsselskaper og skadeforsikringsselskaper

Utlånsregulering

	Resolusjon
for <i>private finansieringsselskaper</i> med utlån ¹⁾ over 10 mill. kroner	1982-04-02
Utlånene ved utgangen av 3. og 4. kvartal 1982 til andre formål enn leasing og factoring skal ikke overstige det største av 1) 8% over faktisk utlån til andre formål enn leasing og factoring tolv måneder tidligere, eller 2) 8% over faktisk utlån til andre formål enn leasing og factoring 31. desember 1981.	
for <i>skadeforsikringsselskaper</i> med forvaltningskapital over 10 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 1982	1982-01-22
4. kvartal 1982	Ingen regulering. Oppgaveplikt. 6% av det laveste av faktisk og tillatt utlån ved utgangen av 1981 (statisk ledd) +14% av økningen i premieinntekt for egen regning fra gjennomsnittet for årene 1978 og 1979 til gjennomsnittet for årene 1980 og 1981 (Dynamisk ledd). Det dynamiske ledd kan ikke overstige det tredobbelte av det statiske. Selskaper med negativ premievekst kan øke sine utlån i samsvar med det statiske ledd.
1) Utlån til andre kredittinstitusjoner og til utlandet regnes ikke med. Hvis et selskaps faktiske utlån har oversteget tillatte utlån ved kontrolltidspunktene i 1981, skal tillatt utlån legges til grunn for beregning av selskapets tillatte utlån i 1. halvår 1982.	2) Utlån til statsforvaltningen, til andre kredittinstitusjoner og til utlandet regnes ikke med. Dersom de faktiske utlån 31. desember 1981 overstiger det tillatte utlånsnivå, skal det tillatte utlånsnivå 31. desember 1981 danne utgangspunkt for beregning av utlånsrammen.

Kredittlovens § 13. Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser

Oppgaveplikt

Oppgaveplikt for forretnings- og sparebanker, livs- og skadeforsikringselskaper samt kreditt- og hypotekforeninger til Norges Bank over hvilke rente- og provisjonssatser som nyttes ved inn- og utlån. Oppgaveplikten for disse institusjoner omfatter også melding til Norges Bank om enhver *endring* av de rente- og provisjonssatser som blir nyttet.

Finansdepartementets forskrift av 6. juli 1965, rundskriv av 15. juli 1965 fra Norges Bank.

Oppgaveplikten ble ved Finansdepartementets bestemmelse av 23. mars 1966 utvidet til også å gjelde private finansieringsselskaper.

Kredittlovens § 15. Utstedelse av ihendehaverobligasjoner

Med hjemmel i lov av 25. juni 1965 nr. 2 om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene har Finansdepartementet 12. mars 1982 fastsatt nye forskrifter for obligasjonsmarkedet.

I forhold til forskriftene av 22. mai 1981 (jfr. Norges Banks rundskriv nr. 12/26. mai 1981) er det endringer på følgende punkter:

I §1 er det presisert at den emisjonsadgang forskriftene gir, gjelder valutainnlendinger.

Etter §4 kreves det samtykke av Finansdepartementet når

- boliger stilles som pant,
- bygg eldre enn to år, unntatt industribygg, stilles som pant,
- lån skal ytes til fiskebåter.

Lån til vernede bedrifter og ideelle organisasjoner er unntatt fra begrensningene i §4, pkt. 5, 6 og 7.

Det settes en maksimal grense for det enkelte låneopptak på obligasjonsmarkedet til 200 mill. kroner. Samme låntaker kan ikke oppta lån på obligasjonsmarkedet med mindre enn seks måneders mellomrom. Begrensningene på 200 mill. kroner og seks måneder gjelder ikke kommunesektoren (inkl. kraftverk og andre kommunale foretak) og kredittforetakene, jfr. §9.

Ved opptak av ihendehaverobligasjonslån og ved utlån fra kredittforetak som skal nyttes til næringsvirksomhet, forutsettes det at det legges til grunn en avdragsprofil som ikke gjøres gunstigere enn investeringenes avskrivningsprofil, jfr. §10.

Forskriftene av 12. mars 1982 er meddelt kredittinstitusjonene ved Norges Banks rundskriv nr. 11/7. mars 1982.

Tabeller

1.	Norges Banks balanse	15.	Sparebankenes utlån til publikum
2.	Spesifikasjon av Norges Banks innenlandske utlån	16.	Sparebanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer
3.	Spesifikasjon av innenlandske folioinnskudd i Norges Bank	17.	Sparebankenes utlån fordelt på næringer
4.	Internasjonale reserver og andre valutabeholdninger	18.	Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter. Bevilgede og disponerte lån
5.	Utenriksregnskap for Norge	19.	Sparebankenes likviditet
6.	Salgskurser for en del valutaer notert på Oslo Børs	20.	Balanse for statsbanker
7a.	Bankenes kronelikviditet	21.	Balanse for private finansieringsselskaper
7b.	Bankenes valutalikviditet	22.	Balanse for private kredittforetak
8.	Forretningsbankenes balanse	23.	Balanseutdrag for livsforsikrings-selskaper
9.	Forretningsbankenes utlån til publikum	24.	Balanseutdrag for skadeforsikrings-selskaper
10.	Forretningsbanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer	25.	Beholdning av norske ihendehaverobligasjoner fordelt på långivere
11.	Forretningsbankenes utlån fordelt på næringer	26.	Kreditttilførsel til private og kommuner
12.	Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter. Bevilgede og disponerte lån	27a.	Endringer i publikums likviditet
13.	Forretningsbankenes likviditet	27b.	Sammensetningen av publikums likviditet
14.	Sparebankenes balanse		

28. Utvalgte økonomiske indikatorer 29. Forretningsbanker. Rente- og provisjonssatser på nye utlån i norske kroner 30. Sparebanker. Rente- og provisjonssatser på nye utlån i norske kroner 31. Forretningsbanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner 32. Sparebanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner	33. Kortsiktige rentesatser 34. Livsforsikringsselskaper. Gjennomsnittlige rentesatser etter utlånsform 35. Gjennomsnittlige rente- og provisjonssatser på disponerte utlån i norske kroner pr. utgangen av året

Standard tegn:

- . Tall kan ikke forekomme
- .. Oppgave mangler
- ... Oppgave mangler foreløpig
- Null

Tabell 1. Norges Banks balanse (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982	31/8 1982
Internasjonale reserver	33 381	29 374	36 581	35 897	39 516	39 798
Innskudd i norske banker	869	1 055	1 218	1 202	1 290	1 306
Norske statskasseveksler	4 360	5 446	4 821	1 807	3 460	4 755
Norske ihendehaverobligasjoner	2 302	1 428	991	967	949	972
Innenlandske utlån	671	1 214	2 064	861	793	878
Andre innenlandske fordringer etc. ¹⁾	5 956	6 078	6 002	6 053	6 021	5 933
Andre fordringer på utlandet	1 921	1 901	1 896	1 841	1 722	1 607
Diverse reguleringer	—	—	—	—	219	106
Utgifter	188	267	—	135	464	629
Fordringer i alt	49 648	46 763	53 573	48 763	54 434	55 984
Sedler og mynt i omlop	19 301	20 346	21 134	19 988	20 455	20 230
Innenlandske folioinnskudd	15 343	9 934	13 681	8 230	11 664	12 662
Norges Banks markedspapir	809	453	—	252	115	97
Skattefrie fondsavsetninger	93	89	78	93	83	83
Utenlandske kroneinnskudd m.v.	177	159	182	210	233	284
Annen gjeld til utlandet	1 859	1 842	1 814	1 775	2 084	1 476
Annen innenlandsk gjeld	125	90	100	147	402	487
Motverdi av SDR i IMF	1 108	1 108	1 134	1 134	1 134	1 134
Aksjekapital, fond etc.	8 180	8 179	15 450	15 415	15 384	15 360
Diverse reguleringer	372	1 123	0	42	0	0
Inntekter	2 281	3 440	0	1 477	2 880	4 171
Gjeld og egenkapital i alt	49 648	46 763	53 573	48 763	54 434	55 984

¹⁾ Herav utgjør statens konsoliderte konto 5 430 mill. kroner.
Kilde: Norges Bank.

Tabell 2. Spesifikasjon av Norges Banks innenlandske utlån (Mill. kroner)¹⁾

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982	31/8 1982
Forretningsbanker	86	591	1 116	202	154	138
Herav:						
A-lån (inkl. buffertransjen)	53	554	557	63	109	104
Betingede lån (B-lån)	—	—	403	—	—	31
Lån på særtilkåp (S-lån)	33	37	156	139	45	3
Sparebanker	186	215	622	292	181	272
Herav:						
A-lån (inkl. buffertransjen)	140	161	215	212	137	142
Betingede lån (B-lån)	19	11	367	—	7	85
Lån på særtilkåp (S-lån)	27	43	40	80	37	45
Private finansieringsselskaper	57	47	56	58	57	44
Næringsliv og privatpersoner	342	361	270	309	401	424
Herav:						
Statsgaranterte fiskelån	146	130	128	133	149	151
I alt	671	1 214	2 064	861	793	878

¹⁾ Tallene kan avvike noe fra tilsvarende tall i Norges Banks balanse.
Kilde: Norges Bank.

Tabell 3. Spesifikasjon av innenlandske folioinnskudd i Norges Bank (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982	31/8 1982
Statskassen	11 621	4 784	9 706	3 147	7 001	7 658
Statens regnskapsførere	2 250	1 913	2 162	2 243	2 436	2 421
Annen offentlig forvaltning	177	96	90	71	88	87
Postgiro ¹⁾	57	115	—	—	—	—
Forretningsbanker	257	1 015	200	919	37	362
Sparebanker	192	922	208	953	166	267
Statsbanker	193	258	170	126	371	224
Andre finansinstitusjoner	36	52	57	19	49	35
Postverket ¹⁾	213	309	460	275	561	615
Andre statsforetak	225	355	554	416	609	876
Andre innenlandske sektorer	122	115	74	61	346	117
I alt	15 343	9 934	13 681	8 230	11 664	12 662
Herav:						
Statens og andre offentlige konti ifølge tidligere balanseoppstilling	14 735	8 637	13 142	6 278	11 066	11 881

1) Pr. 31. desember 1981 er postgiro inkludert i postverket.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 4. Internasjonale reserver og andre valutabeholdninger (Mill. kroner)

	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Norges Banks internasjonale reserver netto (a—b)	27 534	33 123	29 130	36 338	35 615	38 781
a) Offisielle internasjonale reserver	27 780	33 373	29 365	36 572	35 888	39 507
Herav:						
Gull ¹⁾	285	285	285	285	285	285
Reserveposisjon i IMF	1 045	1 137	1 158	1 231	1 285	1 404
Lån til IMF	286	286	253	214	177	143
Spesielle trekkrettigheter i IMF	1 330	1 401	1 277	1 320	1 413	1 576
Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	24 834	30 264	26 392	33 522	32 728	36 099
b) Utenlandske kroneinnskudd i Norges Bank	246	250	235	234	273	725
Herav:						
Banker	81	73	75	52	63	492
Andre innskytere	165	177	160	182	210	233
Forretnings- og sparebankers valutabeholdninger netto (a—b)	—11 826	—14 733	—12 126	—9 831	—12 462	—12 377
a) Bankinnskudd i utlandet	2 204	1 915	5 212	7 802	10 821	9 602
b) Kortsiktig gjeld i utlandet	14 030	16 648	17 338	17 633	23 283	21 979
Norges Banks internasjonale reserver og forretnings- og sparebankers valuta- beholdninger netto	15 708	18 390	17 004	26 507	23 153	26 404
Andre sektorers valutabeholdninger netto (a—b)	10 704	6 222	10 799	5 967	9 950	8 659
a) Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	17 284	13 124	17 209	13 193	17 346	14 660
Herav:						
Rederier	3 625	4 140	4 264	3 734	3 483	3 245
Forsikringselskaper	1 493	1 590	1 719	1 729	1 687	1 805
Handels- og industriselskaper o.a.	9 141	6 759	11 226	7 730	12 176	9 610
b) Kortsiktige valutalån fra utlandet	6 580	6 902	6 410	7 226	7 396	6 001
Internasjonale reserver og valutabeholdninger i alt	26 412	24 612	27 803	32 474	33 103	35 063

1) Etter endringen pr. 1. april 1978 i avtalen om Det internasjonale valutafond er den offisielle pris på gullet avskaffet. I likhet med de fleste andre sentralbanker vil imidlertid Norges Bank fortsatt nytte den tidligere offisielle pris på 35 SDR pr. unse ved bokføringen av gullet.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 5. Utenriksregnskap for Norge (Mill. kroner)

	1980	1981	1/1-30/6	
			1981	1982
Eksport av tradisjonelle varer	47 193	52 227	25 276	26 602
Import av tradisjonelle varer	82 282	84 871	40 659	44 278
Tradisjonell varebalanse	-35 089	-32 644	-15 383	-17 676
Eksport av råolje og naturgass	41 399	48 087	24 505	25 884
Eksport av oljeplattformer (netto)	—	363	363	-303
Direkte eksport ved oljevirksomheten ¹⁾	438	1 680	177	296
Direkte import ved oljevirksomheten	761	811	-246	-339
Eksport av nye skip	1 402	667	386	177
Eksport av eldre skip	2 425	3 430	1 657	2 534
Import av skip	1 434	4 541	-1 091	-3 209
Varebalansen	8 380	16 231	10 368	7 364
Nettoinntekter ved skipsfart	10 665	11 590	5 795	5 255
Nettoinntekter ved oljeboring og annen oljevirksomhet ²⁾	1 769	2 541	1 463	907
Reisetrafikk, netto	-2 770	-3 879	-1 491	-2 045
Andre tjenester, netto	-609	-323	20	119
Vare- og tjenestebalansen	17 435	16 160	16 155	11 600
Rente- og stonadsbalansen	-11 940	-12 370	-6 895	-8 195
A. Driftsbalansen	5 495	13 790	9 260	3 405
Herav:				
Skipsfart ³⁾	9 610	8 471	5 321	3 616
Oljevirksomhet ³⁾	38 079	44 564	22 858	21 306
Andre sektorer	-42 194	-39 245	-18 919	-21 517
B. Langsiktige kapitaltransaksjoner, netto	-4 094	-5 112	-4 294	-2 585
Herav:				
Statsforvaltningen	-2 922	-5 310	-3 009	-4 611
Kommuner, inkl. kommuneforetak	707	643	7	190
Statsbanker	783	-756	-870	-480
Forretnings- og sparebanker	561	63	441	-766
Andre finansinstitusjoner inkl. Norges Bank	-486	-338	-91	379
Skipsfart	-583	1 497	569	1 055
Oljevirksomhet	-229	-964	-729	126
Andre private og statlige foretak	-1 925	53	-612	1 522
C. Grunnbalansen (A+B)	1 401	8 678	4 966	820
D. Kortsiktige kapitaltransaksjoner ekskl. Norges Bank	8 018	-6 217	-3 465	1 840
Herav:				
Statsforvaltningen	-73	38	-29	19
Kommuner, inkl. kommuneforetak	250	-237	147	53
Statsbanker	73	145	164	-66
Forretnings- og sparebanker	7 207	-2 860	2 543	1 530
Andre finansinstitusjoner, ekskl. Norges Bank	-136	319	166	-107
Skipsfart	-73	24	-165	-11
Oljevirksomhet	-7 730	-1 818	-2 203	301
Andre private og statlige foretak	4 066	-1 390	-943	-1 795
Andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	4 434	-438	-3 145	1 916
E. Endring i Norges Banks kortsiktige netto fordringer overfor utlandet (C+D)	9 419	2 461	1 501	2 660
F. Tildelte SDR	199	206	206	—
G. Diverse reguleringer og poster som ikke inngår i internasjonale reserver	854	2 626	371	-217
Endring i Norges Banks internasjonale reserver netto (E+F+G)	10 472	5 293	2 078	2 443

1) Korreksjonspost for delte olje- og gassfelt.

2) Inkl. eksport av rortjenester.

3) Utvalgte poster beregnet av Norges Bank.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 6. Salgskurser for en del valutaer notert på Oslo Børs

	100 Danske kr.	100 Svenske kr.	1 Pund sterling	1 U.S. dollar	1 Canadisk dollar	100 Tyske mark	100 Schw. frcs.	100 Gylden	100 Belgiske frcs.	100 Franske frcs.	100 Lire
1975											
Gjennomsnitt	91,4036	126,3002	11,5920	5,2469	5,1582	212,9871	202,9042	208,3742	14,2733	122,50	0,8107
Høyst	92,95	128,05	12,25	5,7475	5,62	217,60	213,45	209,75	14,48	126,35	0,841
Lavest	89,50	124,80	10,835	4,88	4,7425	209,45	193,75	202,75	14,055	116,45	0,783
1976											
Gjennomsnitt	90,6726	125,7118	9,8785	5,4656	5,5441	217,3794	218,6738	207,1706	14,2087	114,7255	0,6684
Høyst	91,90	127,75	11,32	5,6125	5,7950	220,85	229,05	211,15	14,505	125,55	0,827
Lavest	88,90	124,60	8,30	5,1725	5,0725	213,10	211,55	202,25	14,00	103,95	0,600
1977											
Gjennomsnitt	89,0675	119,3872	9,3198	5,3361	5,0423	230,1574	223,2496	217,6460	14,9294	108,8602	0,6096
Høyst	90,25	126,15	10,125	5,5280	5,2925	244,30	257,50	226,95	15,735	113,75	0,630
Lavest	87,50	109,80	8,785	5,1410	4,6975	219,65	205,25	210,45	14,335	104,65	0,593
1978											
Gjennomsnitt	95,4976	116,4418	10,0751	5,2501	4,6110	261,7173	295,7602	242,9771	16,7234	116,8504	0,6205
Høyst	99,15	119,65	10,565	5,4940	4,9450	275,85	350,60	255,30	17,47	123,00	0,642
Lavest	88,55	110,00	9,755	4,6750	4,0035	242,35	254,90	226,20	16,525	104,20	0,588
1979											
Gjennomsnitt	96,6685	118,5765	10,7651	5,0731	4,3322	277,0114	305,2255	253,0594	17,3368	119,4910	0,6147
Høyst	99,70	120,75	11,68	5,2290	4,5535	290,30	316,60	263,00	17,845	124,30	0,625
Lavest	92,05	116,30	10,105	4,8805	4,1925	270,75	298,95	247,75	16,88	117,00	0,600
1980											
Gjennomsnitt	88,1168	117,7678	11,5152	4,9473	4,2364	272,7022	295,7974	249,3958	16,9736	117,4607	0,5829
Høyst	92,65	119,45	12,3950	5,2645	4,4110	288,15	313,60	260,65	17,7250	123,15	0,619
Lavest	84,15	115,70	10,95	4,8080	4,1420	257,25	279,25	238,15	16,09	111,95	0,551
1981											
Gjennomsnitt	81,025	114,000	11,5969	5,7570	4,8046	254,782	293,927	230,927	15,5315	106,242	0,5113
Høyst	86,45	119,40	13,000	6,2960	5,1110	266,75	332,80	244,35	16,515	114,90	0,562
Lavest	78,05	104,05	10,595	5,1255	4,3160	245,10	270,10	220,90	14,975	100,75	0,480
Endring:											
1/1-31/8 1982	-2,8	4,0	3,9	16,0	11,0	4,4	-1,7	4,4	-7,0	-5,6	-1,0
(i prosent)											
1982											
August	77,402	108,841	11,5334	6,6783	5,3637	269,585	316,974	244,995	14,0872	96,539	0,4806
Høyst	77,90	109,75	11,590	6,8075	5,4625	271,05	320,55	246,45	14,160	97,20	0,485
Lavest	76,90	108,35	11,480	6,5340	5,2335	268,45	313,60	243,75	14,025	95,70	0,476

Kilde: Oslo Børs, Norges Bank.

Tabell 7a. Bankenes kronelikviditet. Endringsanalyse¹⁾ (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel+/inndragning—	1/1—31/8		Siste 3 mndr. pr. 31/8		Siste 12 mndr. pr. 31/8	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
1. Staten og andre offentlige konti	-3 860	-6 206	2 783	-1 512	-5 660	-8 679
2. Publikums kassehold (oppgang —)	556	978	-277	-37	-933	-946
3. Nettosalg av valuta til Norges Bank	2 471	8 700	-2 432	-742	11 067	12 796
4. Bankenes beholdninger av markeds- papirer (oppgang —)	-288	-97	-402	75	2 342	305
5. Sjekk-kreditter i Norges Bank	-70	-75	-46	-194	139	-26
6. Likviditetslån i Norges Bank	-43	-1 328	-721	28	-177	-76
7. Norges Banks andre transaksjoner enn kreditt til banker og kjøp av valuta og markedspapirer fra banker	-1 552	-513	-1 206	-342	-1 829	-972
A. Primærlikvider (1+2+3+4+5+6+7)	-2 786	1 459	-2 301	-2 724	4 949	2 402
Herav:						
a) Kassebeholdning	93	55	177	125	194	-96
b) Folio i Norges Bank	-418	159	-440	36	-23	200
c) Folio i Postgiro	53	50	-110	-66	17	-9
d) Statskasseveksler	-2 514	1 195	-1 928	-2 819	4 761	2 307
B. Pliktige primærlikvider ²⁾ (oppgang —)	3 700	-2 202	-125	-3 922	-4 099	-5 064
C. Disponible primærlikvider (A+B)	914	-743	-2 426	-6 646	850	-2 662
D. Likviditetslån i Norges Bank	-43	-1 328	-721	28	-177	-76
E. Frie primærlikvider (C—D)	957	585	-1 705	-6 674	1 027	-2 586
Beholdningstall, gjennomsnitt i august						
Frie primærlikvider					-2 393	-5 766
I mill. kroner					-1,3	-2,7
I prosent av forvaltningskapital						

1) Tallene bygger hovedsakelig på Norges Banks regnskap. Blant annet på grunn av ulik periodisering i forhold til forretnings- og sparebankenes egne oppgaver kan det oppstå avvik fra Statistisk Sentralbyrås bankstatistikk.

2) For banker uten primærreservekrav i henhold til kredittloven antar en at egne krav utgjør 1,4% av forvaltningskapitalen. Kilde: Norges Bank.

Tabell 7b. Bankenes valutalikviditet. Endringsanalyse (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel+/inndragning—	1/1—31/7		Siste 3 mndr. pr. 31/7		Siste 12 mndr. pr. 31/7	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
1. Gjeld etc. i utlandet	-1 893	3 925	-440	8 492	4 212	2 401
2. Tilførsel av valuta fra andre norske sektorer	5 864	6 155	1 422	-5 596	8 704	16 536
3. Nettokjøp av valuta fra Norges Bank	-1 775	-8 447	230	-4 372	-10 530	-13 239
A. Innskudd i utenlandske banker (1+2+3)	2 196	1 633	1 212	-1 476	2 386	5 698
B. Innskudd fra utenlandske banker	1 634	6 747	3 268	6 754	6 448	9 010
C. Netto valutalikvider (A—B)	562	-5 114	-2 056	-8 230	-4 062	-3 312
Beholdningstall pr. utgangen av juli						
Netto valutalikvider					-10 031	-13 348
I mill. kroner					-5,6	-6,3
I prosent av forvaltningskapital						

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 8. Forretningsbankenes balanse (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982	31/7 1982
Primærlikvider	5 247	8 967	6 344	19 755	4 408	12 584
Stats- og statsgaranterte ihendehaverobligasjoner	18 111	18 039	17 729	17 704	17 800	17 943
Andre norske ihendehaver- obligasjoner	8 135	8 762	8 337	8 972	9 463	9 444
Markedspapirer	505	385	0	100	10	0
Innskudd i forretnings- og sparebanker	1 620	1 589	1 519	2 301	1 406	1 391
Innskudd i utenlandske banker	1 672	4 863	6 777	9 511	8 496	7 698
Lån til utlandet	1 023	1 459	1 650	2 085	2 474	2 548
Utlån til publikum	53 842	55 170	56 593	58 983	61 073	60 887
Valutalån med lisens til innlendinger	5 148	4 932	5 070	5 274	6 002	6 365
Øvrige aktiva — en bloc- avskrivninger	6 486	7 044	5 983	6 796	7 131	7 532
Aktiva i alt	101 789	111 210	110 002	122 481	118 263	126 392
Innskudd fra kunder i norske kroner	66 564	68 058	72 358	72 933	74 634	74 662
Innskudd fra kunder i utenlandsk valuta	4 363	4 807	4 707	5 869	5 214	5 171
Innskudd fra forretningsbanker	1 276	1 428	1 267	2 543	1 153	1 416
Innskudd fra sparebanker	1 630	2 201	1 410	1 884	1 888	2 106
Lån og innskudd fra Norges Bank	295	387	1 433	542	433	1 372
Utenlandske innskudd og lån i utlandet	16 674	17 612	17 608	22 688	21 492	24 677
Annen gjeld	6 577	10 422	5 959	8 784	8 013	9 866
Øvrige passiva	4 410	6 295	5 260	7 238	5 436	7 122
Passiva i alt	101 789	111 210	110 002	122 481	118 263	126 392
Spesifikasjoner:						
Fordringer på utlandet	3 828	7 546	9 618	12 832	12 248	11 556
Gjeld til utlandet	17 249	18 640	18 674	23 761	22 498	25 692
Garantier	18 507	19 014	19 817	21 089	22 243	22 487

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 9. Forretningsbankenes utlån¹⁾ til publikum (Mill. kroner)

	Månedlig utlåns- økning	1981		Månedlig utlåns- økning	1982	
		Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall		Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall
Januar	-179	-179	670	-986	-986	-47
Februar	1 026	847	1 121	1 059	73	372
Mars	1 039	1 886	1 291	2 237	2 310	1 638
April	903	2 789	2 141	94	2 404	1 679
Mai	1 284	4 073	2 988	867	3 271	2 068
Juni	-312	3 761	2 770	1 046	4 317	3 198
Juli	106	3 867	3 661	-228	4 089	3 857
August	-162	3 705	3 606			
September	1 299	5 004	4 129			
Oktober	-871	4 133	4 342			
November	1 603	5 736	5 633			
Desember	618	6 354	6 395			

1) Ekskl. valutalån med lisens og PSV-lån.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 10. Forretningsbanker. Utlån¹⁾ og innskudd fordelt på publikumssektorer (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Utlån til:					
Kommuner	2 323	2 079	2 051	2 376	2 518
Næringslivet	29 502	30 896	31 078	32 307	32 921
Lønnstakere	21 730	21 982	23 294	24 121	25 468
Andre private sektorer	287	213	170	179	166
Utlån til publikum i alt	53 842	55 170	56 593	58 983	61 073
Innskudd fra:					
Kommuner	4 208	3 704	4 485	4 433	4 867
Næringsliv	27 794	30 182	32 448	33 525	32 475
Lønnstakere	29 853	29 564	30 508	31 870	33 020
Andre private sektorer	1 174	882	861	849	921
Innskudd fra publikum i alt	63 030	64 332	68 302	70 677	71 283

¹⁾ Ekskl. valutilån med lisens. Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 11. Forretningsbankenes utlån¹⁾ fordelt på næringer (Mill. kroner)

	31/12 1980	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982
Utlån til:						
Jordbruk og skogbruk	972	989	1 016	1 024	1 091	1 093
Fiske og fangst	355	348	362	378	413	448
Bergverksdrift	353	292	281	261	286	327
Industri	7 947	8 249	8 559	9 062	8 757	8 919
Herav:						
Næringsmidler etc.	1 488	1 587	1 611	1 473	1 548	1 560
Trevarer	844	914	929	924	879	953
Treforedling	616	525	760	838	759	727
Kjemisk produksjon etc.	886	849	913	1 048	988	969
Metaller	469	525	560	631	707	803
Bygging av fartøyer	545	544	474	541	606	685
Verkstedsproduksjon	1 713	1 818	1 752	1 958	1 768	1 733
Kraft- og vannforsyning	123	124	105	102	127	120
Bygg og anlegg	1 913	2 082	2 140	2 229	2 286	2 481
Engros-, agentur- og detaljhandel	8 582	9 022	9 385	9 696	9 675	10 304
Hotell- og restaurantdrift	729	769	741	686	718	755
Utenriks sjøfart	436	475	470	490	463	478
Transport, lagring, post- og telekommunikasjon	1 485	1 458	1 532	1 566	1 637	1 674
Finansiering, eiendomsdrift og tjenesteyting til næringslivet	3 136	3 063	2 983	3 295	3 434	3 542
Sosial og personlig tjenesteyting	1 749	1 797	1 928	2 107	2 191	2 166
Utlån til næringslivet i alt	27 779	28 668	29 502	30 896	31 078	32 307

¹⁾ Ekskl. valutilån med lisens. Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 12. Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter. Bevilgete og disponerte lån (Mill. kroner)

	Bevilget		Disponerte lån		
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån	Nødbetalingslån
1980 — Desember	23 173	9 784	11 907	6 373	31 706
1981 — Juli	25 292	10 191	13 618	6 413	33 946
1981 — Desember	26 828	11 440	14 213	7 545	34 835
1982 — Juli	28 653	11 737	15 084	7 810	37 993
Endring i perioden					
1981 Januar/juli	2 119	407	1 711	40	2 240
1982 » »	1 825	297	871	265	3 158
1981 2. kvartal	1 483	191	742	-49	1 235
1982 » »	689	189	257	15	1 818

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 13. Forretningsbankenes likviditet¹⁾ (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Primær- likvider	Pliktige primær- likvi- der ²⁾	Lån og innskudd fra Norges Bank	Frie primærlikvider (1-2-3)		Netto innskudd i utenlandske banker	Netto innskudd i spare- banker
				I alt	I % av forv.kap.		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1979 Desember	1 543	2 145	1 091	-1 693	-2,2	-3 090	-704
1980 Januar	4 352	4 558	169	-375	-0,5	-2 447	-1 239
Februar	1 113	4 278	822	-3 987	-5,3	-2 373	-779
Mars	3 588	4 423	921	-1 756	-2,2	-3 419	-963
April	1 758	4 218	1 447	-3 907	-5,0	-2 834	-772
Mai	3 770	4 457	914	-1 601	-1,9	-3 982	-970
Juni	1 878	3 616	536	-2 274	-2,8	-5 468	-1 028
Juli	3 276	3 867	502	-1 093	-1,3	-5 713	-1 430
August	1 711	3 825	287	-2 401	-2,8	-6 191	-756
September	8 775	10 379	424	-2 028	-2,2	-7 127	-1 591
Oktober	4 305	10 050	217	-5 962	-6,9	-6 229	-1 480
November	10 136	10 929	609	-1 402	-1,5	-9 072	-1 547
Desember	7 524	10 194	338	-3 008	-3,2	-10 143	-715
1981 Januar	9 069	11 250	370	-2 551	-2,6	-7 373	-1 371
Februar	6 127	10 901	1 099	-5 873	-6,2	-8 115	-782
Mars	10 754	11 412	394	-1 052	-1,0	-10 461	-1 216
April	2 965	8 610	1 513	-7 158	-7,4	-7 850	-894
Mai	7 134	7 349	922	-1 137	-1,1	-10 891	-1 313
Juni	5 247	6 927	295	-1 975	-1,9	-13 028	-1 202
Juli	6 006	7 249	605	-1 848	-1,8	-9 890	-1 671
August	4 716	7 228	349	-2 861	-2,8	-11 575	-1 138
September	8 967	7 497	387	1 083	1,0	-10 316	-1 942
Oktober	3 750	7 127	718	-4 095	-3,8	-5 632	-2 010
November	8 226	9 448	2 111	-3 333	-3,0	-6 544	-1 675
Desember	6 344	8 668	1 433	-3 757	-3,4	-8 317	-1 008
1982 Januar	9 828	9 278	338	212	0,2	-8 865	-957
Februar	5 078	9 053	1 473	-5 448	-4,8	-8 381	-660
Mars	10 755	9 385	542	828	0,7	-10 463	-1 211
April	3 905	9 028	3 332	-8 455	-7,3	-5 787	-1 292
Mai	10 332	7 932	407	1 993	1,6	-11 467	-1 555
Juni	4 408	7 365	433	-3 390	-2,9	-10 335	-1 588
Juli	12 584	11 978	1 372	-766	-0,6	-13 691	-1 824
Endring i perioden					(Prosent- poeng)		
1981 Januar/juli	-1 518	-2 945	267	1 160	1,4	253	-956
1982 " "	6 240	3 310	-61	2 991	2,8	-5 374	-816
1981 2. kvartal	-5 507	-4 485	-99	-923	-0,9	-2 567	14
1982 " "	-6 347	-2 020	-109	-4 218	-3,6	128	-377

1) Tallene bygger på Statistisk Sentralbyrås bankstatistikk. På grunn av ulik periodisering kan det oppstå avvik i forhold til Norges Banks regnskap. Se note 1, tabell 7a.

2) Se note 2, tabell 7a.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 14. Sparebankenes balanse (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982	31/7 1982
Primærlikvider	4 453	4 905	5 302	6 059	5 196	5 829
Stats- og statsgaranterte ihendehaverobligasjoner	9 769	9 697	9 789	9 773	9 710	9 613
Andre norske ihendehaverobligasjoner	9 939	10 722	11 255	11 483	12 264	12 224
Markedspapirer	351	68	0	151	104	96
Innskudd i forretningsbanker	1 511	1 778	1 132	1 257	1 756	1 772
Innskudd i sparebanker	425	423	413	403	538	591
Utlån til publikum ¹⁾	45 035	45 252	47 790	48 999	50 763	50 412
Ovrige aktiva -- en bloc avskrivninger	1 941	3 079	2 898	4 319	3 976	5 509
Aktiva i alt	73 424	75 924	78 579	82 444	84 307	86 046
Innskudd fra kunder i alt	63 759	64 826	69 055	71 036	72 058	72 265
Innskudd fra forretnings- og sparebanker	744	805	1 002	1 092	830	817
Lån og innskudd fra Norges Bank	542	806	1 334	1 037	997	1 430
Ovrige passivaposter	8 379	9 487	7 188	9 279	10 422	11 534
Passiva i alt	73 424	75 924	78 579	82 444	84 307	86 046
Spesifikasjoner:						
Fordringer på utlandet	438	570	1 291	1 595	1 481	2 215
Gjeld til utlandet	1 188	848	1 342	1 815	1 771	1 803
Garantier	3 515	3 884	4 105	4 295	4 638	4 759

¹⁾ Ekskl. valutalån med lisens til innlendinger (19 mill. kroner pr. 30/6—1981).
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 15. Sparebankenes utlån¹⁾ til publikum (mill. kroner)

	Månedlig utlåns- økning	1981		Månedlig utlåns- økning	1982	
		Faktiske tall	Kumulert utlånsøkning Sesong- korrigerede tall		Faktiske tall	Kumulert utlånsøkning Sesong- korrigerede tall
Januar	-133	-133	326	110	110	629
Februar	177	44	692	381	491	1 227
Mars	606	650	1 053	621	1 112	1 569
April	298	948	1 500	215	1 327	1 954
Mai	294	1 242	1 846	215	1 542	2 229
Juni	1 785	3 027	2 960	1 222	2 764	2 698
Juli	-120	2 907	3 279	-391	2 373	2 798
August	-127	2 780	3 429			
September	361	3 141	3 588			
Oktober	-35	3 106	4 034			
November	388	3 494	4 402			
Desember	2 094	5 588	5 527			

¹⁾ Ekskl. valutalån med lisens og PSV-lån.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 16. Sparebanker. Utlån¹⁾ og innskudd fordelt på publikumssektorer (Mill. kroner)

	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Utlån til:					
Kommuner	3 132	3 097	3 281	3 509	3 403
Næringslivet	17 156	17 468	18 311	18 628	19 219
Lønnstakere	24 072	24 148	25 645	26 290	27 511
Andre private sektorer	675	539	553	572	630
Utlån til publikum i alt	45 035	45 252	47 790	48 999	50 763
Innskudd fra:					
Kommuner	5 300	4 593	5 918	5 413	6 056
Næringslivet	11 384	12 198	12 814	13 667	13 497
Lønnstakere	42 332	42 930	45 043	46 010	47 082
Andre private sektorer	2 042	2 104	2 191	2 249	2 208
Innskudd fra publikum i alt	61 058	61 825	65 966	67 339	68 843

1) Ekskl. valutalån med lisens.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 17. Sparebankenes utlån¹⁾ fordelt på næringer (Mill. kroner)

	31/12 1980	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982
Utlån til:						
Jordbruk og skogbruk	3 697	3 571	3 949	3 943	4 322	4 124
Fiske og fangst	254	243	297	318	328	341
Bergverksdrift	69	69	77	83	76	90
Industri	2 340	2 481	2 549	2 585	2 586	2 722
Herav:						
Næringsmidler etc.	608	673	712	695	648	703
Trevarer	384	407	440	459	461	496
Treforedling	50	51	50	49	46	44
Kjemisk produksjon etc.	132	137	129	134	143	143
Metaller	47	47	44	49	55	47
Bygging av fartoyer	158	172	158	160	189	202
Verkstedproduksjon	435	435	455	479	462	504
Kraft- og vannforsyning	219	226	225	232	268	236
Bygg og anlegg	1 424	1 443	1 552	1 618	1 622	1 697
Engros-, agentur- og detaljhandel	3 150	3 311	3 451	3 431	3 523	3 632
Hotell- og restaurantdrift	631	628	651	657	712	735
Utenriks sjofart	15	16	18	20	15	17
Transport, lagring, post- og telekommunikasjon	986	1 013	1 074	1 084	1 168	1 187
Finansiering, eiendomsdrift og tjenesteyting til næringslivet	1 609	1 552	1 682	1 753	1 830	2 032
Sosial og personlig tjenesteyting	1 560	1 558	1 631	1 744	1 861	1 815
Utlån til næringslivet i alt	15 954	16 111	17 156	17 468	18 311	18 628

1) Ekskl. valutalån med lisens.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 18. Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter.
Bevilgete og disponerte lån (Mill. kroner)

	Bevilget		Disponerte lån		
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån	Nedbetalingslån
1980 — Desember	7 076	7 718	4 245	5 454	32 184
1981 — Juli	8 110	8 438	4 827	5 672	34 450
1981 — Desember	8 568	9 648	5 190	6 732	35 868
1982 — Juli	9 506	9 713	5 600	6 838	37 974
Endring i perioden					
1981 Januar/juli	1 034	720	582	218	2 266
1982 " "	938	65	410	106	2 106
1981 2. kvartal	508	337	526	164	1 762
1982 " "	280	-6	445	-214	1 533

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 19. Sparebankenes likviditet¹⁾ (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Primær- likvider	Pliktige primær- likvi- der ²⁾	Lån og innskudd fra Norges Bank	Frie primærlikvider (1-2-3)		Netto innskudd i utenlandske banker	Netto innskudd i forretn.- banker
				I alt	I % av forv.kap.		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1979 Desember	1 456	1 665	228	-437	-0,7	15	1 035
1980 Januar	5 038	5 362	455	-779	-1,3	166	1 127
Februar	4 420	5 392	404	-1 376	-2,3	107	824
Mars	5 094	5 554	561	-1 021	-1,7	6	635
April	4 174	5 488	468	-1 782	-2,9	77	690
Mai	4 969	5 595	739	-1 365	-2,2	-1	580
Juni	3 775	4 467	397	-1 089	-1,7	-129	1 099
Juli	4 076	4 548	378	-850	-1,3	-261	1 189
August	3 988	4 600	419	-1 031	-1,6	-266	770
September	5 175	5 805	407	-1 037	-1,6	-141	1 163
Oktober	5 122	5 816	277	-971	-1,5	-254	1 221
November	5 598	5 952	401	-755	-1,1	-213	878
Desember	4 742	6 030	442	-1 730	-2,5	-454	1 012
1981 Januar	5 684	6 071	399	-786	-1,1	-365	992
Februar	5 257	6 146	646	-1 535	-2,2	-287	683
Mars	5 158	6 263	690	-1 795	-2,5	-247	586
April	4 707	6 243	832	-2 368	-3,4	-126	833
Mai	5 181	5 050	993	-862	-1,2	-242	704
Juni	4 453	5 064	542	-1 153	-1,6	-548	1 150
Juli	4 639	5 142	736	-1 239	-1,7	-141	1 282
August	4 747	5 296	665	-1 214	-1,6	-294	988
September	4 905	5 234	806	-1 135	-1,5	-121	1 395
Oktober	4 834	5 315	735	-1 215	-1,6	-50	1 771
November	6 091	6 617	1 191	-1 772	-2,3	-79	682
Desember	5 302	6 719	1 334	-2 751	-3,5	83	528
1982 Januar	6 633	6 804	924	-1 095	-1,4	-666	740
Februar	5 839	6 894	1 269	-2 324	-2,9	-654	584
Mars	6 059	7 063	1 037	-2 041	-2,5	-96	604
April	5 556	7 045	1 707	-3 196	-3,8	669	925
Mai	5 233	5 734	1 124	-1 624	-1,9	231	894
Juni	5 196	5 743	997	-1 544	-1,8	-251	1 460
Juli	5 829	6 106	1 430	-1 707	-2,0	343	1 494
Endring i perioden				(Prosent- poeng)			
1981 Januar/juli	-103	-888	294	491	0,8	313	270
1982 " "	527	-613	96	1 044	1,5	260	966
1981 2. kvartal	-705	-1 199	-148	642	0,9	-301	564
1982 " "	-863	-1 320	-40	497	0,7	-155	856

1) Se note 1, tabell 13. 2) Se note 2, tabell 7a.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 20. Balanse for statsbanker¹⁾ (Mill. kroner)

	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Kassebeholdning og bankinnskudd	1 606	1 011	827	765	696	719
Utlån i alt	89 989	92 558	95 127	96 396	98 231	100 495
Herav:						
Til publikum	88 308	90 180	92 321	94 309	96 033	97 290
Andre fordringer på statskassen	3 041	3 041	3 041	3 041	3 191	3 191
Andre aktiva, inkl. utgifter	2 570	6 007	6 450	4 316	3 184	6 689
Aktiva i alt	97 206	102 617	105 445	104 518	105 302	111 094
Innehaverobligasjonslån						
Herav:						
I norske kroner	8 628	9 687	10 473	10 482	10 768	12 159
I utenlandsk valuta	12 844	12 538	12 955	13 243	13 108	12 704
Andre lån	66 549	69 526	69 016	70 980	71 524	74 059
Aksjekapital, fond m.v.	6 055	6 057	6 116	6 575	6 694	6 695
Andre passiva, inkl. inntekter	3 130	4 809	6 885	3 238	3 208	5 477
Passiva i alt	97 206	102 617	105 445	104 518	105 302	111 094

1) Eksklusive Postgiro og Postsparebanken.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 21. Balanse for private finansieringsselskaper (Mill. kroner)

	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982
Leasingsselskaper					
Bankinnskudd	3	2	5	2	3
Utlån til publikum	39	30	23	30	51
Utlån til andre sektorer }					
Leasing	381	397	418	464	499
Andre aktiva	57	72	87	109	56
Aktiva i alt¹⁾	480	501	533	605	609
Lån fra andre enn banker	273	278	290	309	340
Lån fra banker	45	51	47	59	71
Kapital, fond m.v.	78	78	80	83	80
Andre passiva	84	94	116	154	118
Passiva i alt	480	501	533	605	609
Andre finansieringsselskaper					
Bankinnskudd	698	641	545	720	963
Utlån til publikum	3 733	3 758	3 909	3 867	4 184
Utlån til andre sektorer	527	526	447	534	576
Leasing	1 165	1 275	1 463	1 835	2 061
Andre aktiva	543	740	1 974	1 064	652
Aktiva i alt¹⁾	6 666	6 940	8 338	8 020	8 436
Lån fra andre enn banker	4 259	4 381	4 350	4 758	5 504
Lån fra banker	641	620	774	816	977
Kapital, fond m.v.	820	862	863	908	925
Andre passiva	946	1 077	2 351	1 538	1 030
Passiva i alt	6 666	6 940	8 338	8 020	8 436

1) Utlån er fort netto.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 22. Balanse for private kredittforetak (Mill. kroner)

	31/12 1980	31/3 1981	230/6 1981	30/9 1981	31/12 1982	31/3
Kassebeholdning og bankinnskudd	2 900	2 867	2 807	3 574	2 874	2 791
Utlån i alt ¹⁾	29 537	30 694	32 100	33 695	35 337	35 748
Herav fra:						
a) Realkredittforetak	9 050	9 387	9 952	10 620	11 593	11 852
b) Skipsfinansieringsforetak	10 443	10 896	10 786	11 276	11 400	11 249
Andre aktiva	1 140	1 051	1 100	571	1 009	1 286
Aktiva i alt ²⁾	32 804	33 839	35 235	37 840	38 428	38 910
Ihendehaverobligasjonslån	30 092	30 986	32 475	34 754	35 115	35 268
Annen gjeld	913	694	639	631	672	756
Kapital, fond m.v.	1 799	2 159	2 121	2 455	2 641	2 886
Passiva i alt	32 804	33 839	35 235	37 840	38 428	38 910

1) Før avskrivning. 2) Etter avskrivning.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 23. Balanseutdrag for livsforsikringselskaper (Mill. kroner)

	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Aktiva:						
Kassebeholdning og bankinnskudd	1 737	1 524	1 412	2 089	2 498	2 724
Statsobligasjoner	5 218	5 190	4 679	4 742	4 808	4 759
Statsbankobligasjoner	359	345	405	374	417	374
Andre norske ihendehaverobligasjoner	10 687	11 598	12 817	13 346	14 010	14 820
Utlån til publikum	14 673	14 979	15 195	15 708	16 003	16 466
Utlån til andre sektorer	270	325	340	362	517	691
Andre spesifiserte aktiva	2 084	2 311	2 313	2 158	2 280	2 349
Balanseutdrag i alt	35 028	36 272	37 161	38 779	40 533	42 183

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 24. Balanseutdrag for skadeforsikringselskaper (Mill. kroner)

	31/12 1980	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982
Kassebeholdning og bankinnskudd	3 470	3 779	3 776	4 080	4 284	4 155
Stats- og statsbankobligasjoner	1	1	1	1	1	1
Andre norske ihendehaverobligasjoner	76	90	95	127	114	123
Utlån til publikum	3 337	3 414	3 424	3 762	3 553	3 600
Utlån til andre sektorer	1 167	1 114	1 203	1 172	1 184	1 406
Andre spesifiserte aktiva	2 365	2 327	2 461	2 444	2 413	2 503
Aktiva i alt	10 416	10 725	10 960	11 586	11 549	11 788

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 25. Beholdning av norske ihendehaverobligasjoner fordelt på långivere
(Mill. kroner)

	31/3 1981	30/6 1981	30/9 1981	31/12 1981	31/3 1982	30/6 1982
Folketrygdfondet	16 973	17 540	17 548	18 395	18 496	19 118
Postsparebanken og Postgiro	3 810	3 761	3 896	3 832	4 380	4 837
Livsforsikringselskaper	16 269	17 133	17 901	18 462	19 235	19 953
Forretningsbanker	24 862	26 317	26 801	26 064	26 676	27 386
Sparebanker	19 114	19 715	20 419	21 043	21 259	22 032
Norges Bank	2 724	2 302	1 428	991	967	949
Private og kommunale pensjonskasser og -fond	2 882	2 974	3 068	3 227	3 432	3 617
Andre (Residual)	3 845	4 428	4 685	4 857	4 593	4 492
I alt ¹⁾	90 479	94 170	95 746	96 871	99 038	102 384

1) Her satt lik den samlede ihendehaverobligasjonsgjeld i norske kroner, pålydende verdi. Siden institusjonenes beholdninger er oppført med bokført beløp, vil eventuelle kursjusteringer slå ut i restposten.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 26. Kreditt-tilførsel til private og kommuner (Mill. kroner)

	1.-2. kvartal		Budsjett for 1982 fra:	
	1981	1982	Nasjonal- budsjett 1982	Revidert nasjonal- budsjett 1982
Forretnings- og sparebanker i alt (ekskl. utlån med valutalisens) ¹⁾	7 009	7 453	9 600	10 000
PSV-lån	241	372	1 500	1 000
Forretningsbanker, ekskl. PSV-lån	3 750	4 317	4 450	4 950
Sparebanker, ekskl. PSV-lån	3 018	2 764	3 650	4 050
Private finansieringsselskaper ²⁾	250	300 ³⁾	400	400
Livsforsikring	634	758	2 200	3 000
Pensjonskasser og fond ³⁾	200	220		
Skadeforsikring	87	100 ³⁾	400	400
Statsbanker ⁴⁾	4 244	3 525	8 166	8 100
Private kredittforetak } nettoemisjoner	5 733	4 050	9 000	9 000
Obligasjonsmarkedet }				
A. Sum spesifisert kreditttilførsel fra innenlandske kilder (ekskl. utlån med valutalisens)	18 157	16 406	29 766	30 900
B. Forretnings- og sparebankenes utlån med valutalisens	1 863	981		
C. Direkte kapitalinngang fra utlandet	-7 074	3 357		
1) Direkte kapitalinngang til olje- og rørtransport	-2 357	83	12 500 ⁵⁾	9 500 ⁵⁾
2) Annen direkte nettokapitalinngang	-4 717	3 274		
a) Sjøfart og oljeboring	-160	1 388		
b) Andre "private og kommuner"	-1 412	-30		
c) Annen kapitalinngang og statistiske feil	-3 145	1 916		
D. Sum spesifisert kreditttilførsel (A+B+C)	12 946	20 744	42 266	40 400

1) Inkl. spesialkvote, i budsjettet for 1982 250 mill. kroner, som er skjønsmessig fordelt med 150 mill. kroner på forretningsbanker og 100 mill. kroner på sparebanker.

2) Ekskl. leasing, som 1. kvartal 1981 og 1982 økte med henholdsvis 83 og 258 mill. kroner.

3) Anslag.

4) Inkl. Postgiro, Postsparebanken og Norges Bank.

5) Direkte kapitalinngang i alt, samt utlån med valutalisens fra norske banker til norske kunder.

Tabell 27a. Endringer i publikums likviditet (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel (+) Inndragning (-)	1/1-30/6		1/4-30/6		Siste 12 mndr. pr. 30/6	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
I Sentralmyndighetenes inntektsoverskudd m.v., ekskl. oljeskatter ¹⁾ (-)	3 960	6 189	5 672	3 883	9 799	11 709
II Sentralmyndighetenes lånetransaksjoner ²⁾ Herav:	4 035	2 178	1 498	777	9 813	7 146
Statsbankenes utlånsøkning	3 930	3 204	1 738	1 351	9 367	7 019
III Forretnings- og sparebankenes kredittilførsel ³⁾ (+) og inntektsoverskudd (-)	7 804	5 172	4 724	3 067	19 105	16 964
Herav:						
Forretningsbankenes kredittilførsel	6 292	5 746	2 948	2 999	9 545	8 848
Sparebankenes kredittilførsel	4 104	3 890	3 033	2 482	8 023	8 014
IV Økning i skattefrie fondsavsetninger og banksparing med skattefradrag (-)	-303	-420	-50	-80	-1 594	-1 905
V Innenlandsk likviditetstilførsel (I+...IV)	15 496	13 119	11 844	7 647	37 123	33 914
VI Forretnings- og sparebankenes utlån med valutalisens	1 863	981	1 743	754	3 656	1 091
VII Publikums netto valutasalg til de private banker, ekskl. salg i forbindelse med oljeskatter	-10 863	-7 726	-7 305	-5 800	-20 097	-15 190
VIII Endring i publikums likviditet i alt (V+VI+VII) Herav:	6 496	6 374	6 282	2 601	20 682	19 815
Sedler og mynt	-582	-811	537	358	1 106	1 099
Innskudd på anfordring	3 486	5 978	4 722	3 505	4 827	5 026
Ubenyttede kassekreditter og byggelån	694	60	1 132	648	2 486	2 401
Tidsinnskudd ekskl. banksparing med skattefradrag	2 898	1 147	-109	-1 910	12 263	11 289
IX Endring i publikums likviditet i prosent av likviditetsmassen	3,8	3,3	3,7	1,3	13,1	11,1
(Oljeskatter)	12 711	13 400	11 533	11 858	25 645	27 911

Merk: Publikum er i prinsippet definert som andre innenlandske sektorer enn staten, sosiale trygder og banker.

1) Post I er restbestemt og inkluderer således "Uspesifisert tilførsel og statistiske feil". Videre omfatter posten den del av statens overskudd for lånetransaksjoner og statsbankenes inntektsoverskudd som gir innenlandsk likviditetsvirkning, trygdeforvaltningens inntektsoverskudd samt økning i innstående på skattekonti i banker og Postgiro. Fra anslaget over statens inntektsoverskudd har en, for å komme fram til den innenlandske likviditetsvirkning, korrigert for statens oljeskatter og statens netto renter og stonader til utlandet. Trygdeforvaltningens inntektsoverskudd er antatt å svare tilnærmet til fondsopplegg i folketrygden (inkl. ufordelte renteinntekter) og økning i Rikstrygdeverkets plasseringer i form av kontolån til

statskassen og innskudd på Postgiro. Økning i Folketrygdfondet som følge av innlemming av andre trygder er holdt utenfor.

2) Omfatter publikums nettokjøp av stats- og statsbankobligasjoner (-), Folketrygdfondets nettokjøp av private og kommunale obligasjoner (+), statsbankenes utlånsøkning (+), statens spesifiserte utlånsøkning og aksjekjøp (+), kontolån til statskassen fra publikum (-) og kredittilførsel fra Norges Bank, Postgiro og Postsparebanken (+).

3) Omfatter bankenes nettokjøp av private og kommunale obligasjoner, økning i utlån (ekskl. utlån med valutalisens) og økning i ubenyttede kassekreditter og byggelån.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, Norges Bank samt diverse spesialoppgaver.

Tabell 27b. Sammensetningen av publikums likviditet (Mill. kroner)

Beholdningstall ved utgangen av perioden	Sedler og mynt	Innskudd på anfordring	Ubenyttede kasse- kreditter og byggelån	Sum	Tids- innskudd ¹⁾	Publikums likviditet i alt	Endring siste 12 mndr. i publikums likviditet i alt		
							Belop	%	
1970	7 284	8 270	6 420	21 974	28 050	50 024	5 708	12,9	
1971	7 999	9 448	7 525	24 972	31 162	56 134	6 110	12,2	
1972	8 754	11 321	8 355	28 430	34 310	62 740	6 602	11,8	
1973	9 444	12 890	8 901	31 235	38 511	69 746	7 006	11,2	
1974	10 779	14 581	9 821	35 181	42 243	77 424	7 678	11,0	
1975	12 392	16 746	11 868	41 006	48 210	89 216	11 792	15,2	
1976	14 257	19 760	13 663	47 680	56 782	104 462	15 246	17,1	
1977	16 089	22 929	14 743	53 761	67 364	121 125	16 663	15,9	
1978	17 060	24 930	15 796	57 786	76 774	134 560	13 425	11,1	
1979	Januar	16 355	25 628	16 347	58 330	78 792	137 122	14 038	11,4
	Februar	16 187	24 127	16 020	56 334	80 196	136 530	14 835	12,2
	Mars	16 166	24 634	16 105	56 905	79 751	136 656	14 770	12,1
	April	16 056	25 334	15 642	57 032	81 186	138 218	16 508	13,6
	Mai	16 011	24 097	15 996	56 104	80 225	136 329	14 220	11,6
	Juni	16 800	27 013	16 610	60 423	81 078	141 501	16 592	13,3
	Juli	16 505	27 385	17 866	61 756	82 061	143 817	17 318	13,7
	August	16 545	26 516	17 835	60 896	82 889	143 785	17 227	13,6
	September	17 653	27 621	17 511	62 785	82 772	145 557	18 435	14,5
	Oktober	17 109	28 021	18 375	63 505	85 011	148 516	17 860	13,7
	November	17 096	27 354	18 606	63 056	84 140	147 196	18 074	14,0
	Desember	17 731	27 839	18 804	64 374	88 805	153 179	18 619	13,8
1980	Januar	17 155	29 173	18 876	65 204	90 582	155 786	18 664	13,6
	Februar	16 926	27 041	18 671	62 638	91 537	154 175	17 645	12,9
	Mars	16 756	28 873	18 009	63 638	90 551	154 189	17 533	12,6
	April	16 583	27 801	18 088	62 472	91 624	154 096	15 878	11,5
	Mai	16 824	28 962	17 339	63 125	91 289	154 414	18 085	13,3
	Juni	17 134	31 427	17 977	66 538	91 358	157 896	16 395	11,6
	Juli	17 172	30 432	18 548	66 152	93 148	159 300	15 483	10,8
	August	17 394	29 881	18 713	65 988	94 959	160 947	17 162	11,9
	September	18 271	30 721	18 641	67 633	94 364	161 997	16 440	11,3
	Oktober	18 149	32 725	19 673	70 547	94 912	165 459	16 943	11,4
	November	18 119	30 300	19 403	67 822	95 382	163 204	16 008	10,9
	Desember	18 822	32 768	19 769	71 359	100 723	172 082	18 903	12,3
1981	Januar	18 329	33 774	20 046	72 149	103 856	176 005	20 219	13,0
	Februar	18 134	33 214	19 457	70 805	103 880	174 685	20 510	13,3
	Mars	17 703	31 532	19 331	68 566	103 730	172 296	18 107	11,7
	April	17 789	33 119	19 085	69 993	104 689	174 682	20 586	13,4
	Mai	18 006	31 653	19 221	68 880	103 767	172 647	18 233	11,8
	Juni	18 240	36 254	20 463	74 957	103 621	178 578	20 682	13,1
	Juli	18 609	35 174	21 430	75 213	105 282	180 495	21 195	13,3
	August	18 372	34 984	21 793	75 149	106 536	181 685	20 738	12,9
	September	19 318	36 338	21 312	76 968	107 236	184 204	22 207	13,7
	Oktober	19 462	36 754	23 091	79 307	107 557	186 864	21 405	12,9
	November	19 169	35 176	22 280	76 625	106 229	182 854	19 650	12,0
	Desember	20 150	35 302	22 804	78 256	113 763	192 019	19 937	11,6
1982	Januar	19 490	38 193	23 724	81 407	115 545	196 952	20 947	11,9
	Februar	19 213	36 018	22 791	78 022	115 710	193 732	19 047	10,9
	Mars	18 981	37 775	22 216	78 972	116 820	195 792	23 496	13,6
	April	19 047	37 292	22 236	78 575	115 855	194 430	19 748	11,3
	Mai	19 074	37 608	22 399	79 081	115 438	194 519	21 872	12,7
	Juni	19 339	41 280	22 864	83 483	114 910	198 393	19 815	11,1
	Juli	19 595	39 941	24 276	83 812	117 929	201 741	21 246	11,8

¹⁾ Eksklusive banksparing med skattefradrag og Folketrygdens innskudd på termin.

Tabell 28. Utvalgte økonomiske indikatorer (Sesongkorrigerte tall, 1975=100¹⁾)

	1979	1980	1981	1981	1982	% -vis endring siste 4 kvartaler		1982	1982	1982
				K3	K4	K1	K2	K1	K2	K3
Etterspørsel—Produksjon										
Detailomsetningsvolum	99,8	100,8	101,9	101,8	103,0	103,2	102,9	103,2	102,9	103,1
Utførte industriinvesteringer, verdi	100,3	127,9	154,0	154,6	157,9	153,9	—	153,9	—	—
Bygg igangsatt, i alt, 1000 m ²	494,8	485,3	486,9	490,1	472,8	610,4	507,6	610,4	507,6	473,8
Herav: Bolliger	311,2	295,9	299,3	293,7	283,9	349,4	299,7	349,4	299,7	265,2
Bergverk og industri	40,3	43,8	52,0	58,5	47,7	74,2	60,9	74,2	60,9	51,3
Produksjon i bergverk m.v., industri										
og kraftforsyning	123,5	131,6	131,3	131,4	130,8	133,9	132,3	133,9	132,3	137,6
Produksjon for utvinning av råolje										
og gass ²⁾	368,0	456,9	446,9	386,3	454,7	505,8	444,4	505,8	444,4	404,6
Industriproduksjon i alt	99,3	100,5	99,4	99,7	98,8	99,6	97,9	99,6	97,9	95,4
Herav: Skjermet	101,1	104,4	103,1	102,9	103,2	104,4	101,7	104,4	101,7	98,2
Utekonkurrerende	115,7	112,3	110,6	114,9	108,9	107,4	109,4	107,4	109,4	95,6
Hjemmekonkurrerende	95,0	96,5	95,6	95,8	94,8	95,7	93,8	95,7	93,8	95,1
Arbeidsmarked										
Registrerte arbeidsløse, 1000	24,11	22,28	28,42	29,98	29,20	33,76	36,68	33,76	36,68	39,00
Ledige plasser, 1000	6,22	8,03	6,52	6,41	6,23	6,16	5,13	6,16	5,13	4,50
Sysseisatte i alt, 1 000 000	1,87	1,91	1,93	1,93	1,93	1,94	1,97	1,94	1,97	—
Priser — Kostnader										
Konsumpriser, 1979=100	100,0	110,8	126,0	128,0	130,5	135,5	138,2	135,5	138,2	141,1
Lønnskostnader pr. produsert enhet										
(LPE) i industrien	132,7	143,6	155,6	157,8	159,6	160,5	—	160,5	—	—
Herav: Timekostnader	146,7	161,8	178,8	184,7	184,5	185,5	—	185,5	—	—
Timeproduktiviteten	110,5	112,9	114,9	115,0	115,7	116,7	—	116,7	—	—
Utenrikshandel — Markedsvekst										
Eksportvolum, trad. varer ³⁾ , 1970=100	131,7	131,9	132,9	133,9	134,0	132,8	129,3	132,8	129,3	—
Importvolum, — " —	138,1	152,9	152,6	157,3	155,7	153,2	160,7	153,2	160,7	—
Eksportpriser, — " —	204,4	230,4	250,6	254,5	264,8	255,2	260,4	255,2	260,4	—
Importpriser, — " —	201,5	227,8	234,0	237,3	240,5	244,1	233,3	244,1	233,3	—
Bytteforhold, — " —	101,4	101,2	107,1	107,3	110,1	104,5	111,6	104,5	111,6	—
Varebalanse, — " —, mrd. kr.	-24,38	-35,22	-33,09	-8,92	-8,54	-9,02	-9,37	-9,02	-9,37	-3,97
Varebalanse, u/skip og plattformer, mrd. kr.	-2,39	6,18	13,70	2,83	3,02	3,66	2,74	3,66	2,74	-2,50
Ind.prod. viktigste markedsland	112,9	112,5	111,8	113,1	111,5	110,6	—	110,6	—	1,30
Importvolum, viktigste markedsland	127,6	126,1	120,7	124,0	123,1	—	—	—	—	-0,22
Konkurransendikatorer⁴⁾										
Relative LPE i industrien	101,4	101,7	103,9	105,7	104,8	102,5	—	102,5	—	—
Relative eksp.priser, bearb. varer	86,6	90,6	88,7	88,4	89,8	91,5	—	91,5	—	—
Relative engrospriser	88,8	91,6	89,2	89,0	88,9	91,7	—	91,7	—	—

1) 1975 er basisår for alle serier der ikke noe annet er angitt.

2) Faktiske tall.

3) Uten skip, plattformer, råolje og gass.

4) To kvartalers gjennomsnitt av sesongkorrigerte tall.

Kilde: Originaltallene er i hovedsak hentet fra Statistisk Sentralbyrå og IMF, og de er sesongkorrigert ved hjelp av

X-11 Census Method, multiplikativ metode.

Tabell 29. Forretningsbanker. Rente- og provisjonssatser på nye utlån i norske kroner¹⁾

	1. kvartal 1981		2. kvartal 1981		3. kvartal 1981		4. kvartal 1981		1. kvartal 1982		2. kvartal 1982	
	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest
Vekster												
Rente	11,7	12,8	11,9	13,1	11,9	13,0	12,0	13,1	12,0	13,1	12,1	13,7
Provisjon	1,3	2,0	1,4	2,0	1,4	2,0	1,3	1,9	1,3	2,2	1,3	2,2
Engangsprovisjon	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,2	0,6
Utlån mot avbetalingskontrakt												
Rente	12,6	13,7	12,7	14,1	12,7	14,1	13,1	14,1	13,0	14,1	13,1	14,2
Provisjon	0,5	1,8	0,5	1,5	0,5	1,5	0,7	1,4	0,8	1,5	0,8	1,5
Engangsprovisjon	0,2	0,8	0,2	0,8	0,2	0,8	0,2	0,8	0,2	0,8	0,2	0,9
Kassekreditter												
Rente	11,0	11,3	12,5	12,7	12,6	12,7	12,6	12,7	12,7	12,8	12,7	12,8
Provisjon	1,0	1,6	0,8	1,4	0,8	1,5	0,7	1,4	0,8	1,5	0,8	1,5
Engangsprovisjon	0,4	0,5	0,3	0,6	0,3	0,6	0,2	0,8	0,3	0,6	0,3	0,6
Boligbyggelån godkjent av statens boligbanker												
Rente	7,9	8,1	7,9	8,1	8,7	9,4	9,0	9,6
Provisjon	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3	1,4
Engangsprovisjon	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3	0,5
Byggelån i alt ekskl. boligbyggelån godkjent av statens boligbanker												
Rente	10,2	11,0	10,8	11,4	11,3	11,9	11,5	12,0
Provisjon	1,3	1,7	1,4	1,7	1,4	1,8	1,4	1,8
Engangsprovisjon	0,2	0,5	0,2	0,5	0,3	0,5	0,3	0,5
Andre utlån under 1 år												
Rente	10,2	14,4	10,4	14,6	10,3	14,5	10,6	14,9	10,8	15,1	11,1	15,5
Provisjon	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0
Engangsprovisjon	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6
Parter i ansvarlig lånekapital												
Rente	9,1	13,3	9,1	13,3
Provisjon	0,0	0,0	0,0	0,0
Engangsprovisjon	0,0	0,0	0,0	0,0
PSV-lån												
Rente	10,3	11,1	10,4	11,7
Provisjon	0,0	0,0	0,0	0,0
Engangsprovisjon	0,2	0,6	0,2	0,6
Andre utlån 1 år og over												
Rente	10,5	15,3	10,7	15,5
Provisjon	0,0	1,1	0,0	1,1
Engangsprovisjon	0,4	0,6	0,4	0,6
Utlån i alt												
Rente	10,7	11,3	11,9	12,4	12,0	12,5	12,1	12,6
Provisjon	1,0	1,6	0,9	1,4	0,9	1,5	0,9	1,5
Engangsprovisjon	0,3	0,5	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6
Kortsiktige utlån²⁾												
Rente	10,8	11,4	12,2	12,6	12,3	12,7	12,4	12,8
Provisjon	1,0	1,6	0,8	1,4	0,9	1,5	0,9	1,5
Engangsprovisjon	0,4	0,5	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6
Mellomlange og langsiktige utlån²⁾												
Rente	10,5	15,4	10,7	15,5
Provisjon	0,0	1,1	0,0	1,1
Engangsprovisjon	0,4	0,6	0,4	0,6

1) Rente og provisjon i prosent p.a.

Engangsprovisjon i prosent av lånebeløp.

Rente- og provisjonssatsene er veide gjennomsnitt av det de enkelte banker oppgir som vanlig laveste, henholdsvis høyeste sats for de forskjellige arter av utlån. Provisjonssatsene for kassekreditt og byggelån refererer seg til bevilgede beløp.

2) Refererer seg til tilsvarende begrep i finansministerens renteerklæring.

Kortsiktige utlån omfatter: Vekslar, utlån mot avbetalingskontrakter, kassekreditter, byggelån i alt ekskl.

boligbyggelån godkjent av statens boligbanker, og andre utlån med løpetid under ett år.

Mellomlange og langsiktige utlån omfatter: Parter i ansvarlig lånekapital og andre utlån med løpetid ett år og over.

Merk: Oppgavene fra bankene er for øvrig beheftet med en viss usikkerhet, og små endringer i tallene må ikke tillegges noen vekt.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 30. Sparebanker. Rente- og provisjonssatser på nye utlån i norske kroner¹⁾

	1. kvartal 1981		2. kvartal 1981		3. kvartal 1981		4. kvartal 1981		1. kvartal 1982		2. kvartal 1982	
	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest	Lavest	Høyest
Veksler												
Rente	12,7	13,6	13,2	14,2	13,5	14,4	13,6	14,6	13,5	14,4	13,6	14,5
Provisjon	0,7	1,3,6	1,3	0,7	1,3	0,4	1,2,6	1,3	0,6	1,3		
Engangsprovisjon	0,2	0,6	0,1	0,5	0,1	0,5	0,2	0,6	0,4	0,8	0,1	0,5
Utlån mot avbetalingskontrakt												
Rente	13,9	14,4	14,3	14,8	14,3	14,9	14,5	15,0	14,3	15,1	14,4	15,1
Provisjon	0,3,5	0,3	1,6	0,3	1,5	0,2	1,5,3	1,5	0,3	1,5		
Engangsprovisjon	0,2	0,8	0,2	0,8	0,2	0,7	0,3	0,7	0,3	0,8	0,2	0,8
Kassekreditter												
Rente	10,6	11,2	11,4	11,9	11,7	12,2	11,8	12,4	11,8	12,4	11,9	12,7
Provisjon	0,9	1,4	0,8	1,4	0,8	1,4	0,7	1,5	0,8	1,5	0,7	1,5
Engangsprovisjon	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,2	0,6	0,1	0,6	0,1	0,7
Boligbyggelån godkjent av statens boligbanker												
Rente	7,8	7,9	7,9	7,9	8,5	8,6	8,7	8,7
Provisjon	1,2	1,4	1,2	1,4	1,2	1,4	1,2	1,4
Engangsprovisjon	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,5
Byggelån i alt ekskl. boligbyggelån godkjent av statens boligbanker												
Rente	10,2	10,7	10,7	11,3	11,3	11,9	11,3	12,0
Provisjon	1,3	1,6	1,4	1,6	1,4	1,7	1,4	1,5
Engangsprovisjon	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,6	0,1	0,6
Andre utlån under 1 år												
Rente	11,0	14,5	11,2	14,8	11,3	14,7	11,6	14,7	11,4	13,9	10,6	15,2
Provisjon	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	1,3	0,0	0,9,0	0,3	0,0	1,3	
Engangsprovisjon	0,2	0,6	0,2	0,7	0,2	0,7	0,2	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6
Parter i ansvarlig lånekapital												
Rente	11,2	12,8	11,6	13,3
Provisjon	0,0	0,0	0,0	0,0
Engangsprovisjon	0,0	0,5	0,0	0,5
PSV-lån												
Rente	9,7	10,7	10,0	11,2
Provisjon	0,0	0,2	0,0	0,0
Engangsprovisjon	0,2	0,6	0,2	0,6
Andre utlån 1 år og over												
Rente	10,0	14,5	10,0	14,4	10,1	14,1	10,1	14,5	10,0	14,7
Provisjon	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,4
Engangsprovisjon	0,2	0,8	0,2	0,8	0,3	0,7	0,3	0,7	0,3	0,6
Utlån i alt												
Rente	10,1	10,7	10,7	11,3	11,1	11,7	11,1	11,9
Provisjon	1,0	1,5	1,0	1,5	1,0	1,5	1,0	1,5
Engangsprovisjon	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6
Kortsiktige utlån²⁾												
Rente	10,5	11,2	10,6	11,1	11,6	12,3	11,1	11,8
Provisjon	1,0	1,5	1,0	1,5	1,0	1,6	1,0	1,5
Engangsprovisjon	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6
Mallomlange og langsiktige utlån²⁾												
Rente	10,1	14,5	10,0	14,7
Provisjon	0,0	0,2	0,0	0,4
Engangsprovisjon	0,3	0,7	0,3	0,6

1) og 2) Se noter til tabell 29.
Se for øvrig merknad til tabell 29.
Kilde: Norges Bank.

Tabell 31. Forretningsbanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Folio- innskudd	Lønns- konti	Anfor- dring i alt	3 mndr. oppsigelse	12 mndr. oppsigelse	Langtids- sparing	Termi- og andre vilkår		Bundne innskudd	Trids- innskudd i alt	Alle innskudd
							Under 1 år	1 år og over			
3. kvartal 1980											
Lavest	0,1	4,9	0,9	5,1	7,5	8,0	7,7	8,1	7,5	7,5	5,9
Høyest	2,9	5,2	3,3	5,1	7,7	9,6	12,1	9,8	7,5	10,2	8,5
4. kvartal 1980											
Lavest	0,2	5,0	1,2	5,0	7,5	7,9	7,2	8,2	7,5	7,2	5,8
Høyest	3,1	5,2	3,5	5,0	7,9	9,6	12,0	10,5	7,5	10,3	8,8
1. kvartal 1981											
Lavest	0,3	5,0	0,7	5,0	7,6	8,9	6,7	8,0	7,6	7,0	5,5
Høyest	3,3	6,1	3,5	5,0	8,1	10,1	11,9	9,8	7,6	10,8	9,1
2. kvartal 1981											
Lavest	0,3	5,2	0,9	5,0	7,6	8,9	7,3	8,1	7,7	7,4	5,8
Høyest	3,1	6,3	3,3	5,0	8,2	10,1	12,4	9,9	7,7	11,3	9,4
3. kvartal 1981											
Lavest	0,2	5,0	1,4	5,0	7,5	9,1	7,1	8,5	7,6	7,1	5,9
Høyest	1,6	5,6	2,6	5,1	7,8	10,5	12,6	10,5	7,6	9,8	8,2
4. kvartal 1981											
Lavest	0,3	5,0	1,7	5,0	7,1	9,0	8,0	8,6	7,5	7,5	6,3
Høyest	1,6	5,6	2,8	5,1	7,8	10,6	14,3	11,2	7,5	10,8	9,4
1. kvartal 1982											
Lavest	0,4	5,1	1,7	5,0	7,1	9,2	8,2	8,6	7,6	7,7	6,4
Høyest	2,2	5,7	3,2	5,1	8,0	10,8	14,0	10,5	7,6	10,8	9,2
2. kvartal 1982											
Lavest	0,4	5,0	1,7	5,0	6,9	9,2	8,2	8,8	7,6	7,6	6,4
Høyest	2,0	5,8	3,1	5,1	8,0	10,9	15,5	11,0	7,6	11,5	9,7

1) Se merknad til tabell 29.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 32. Sparebanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Folio- innskudd	Lønns- konti	Anfor- dring i alt	3 mndr. oppsigelse	12 mndr. oppsigelse	Langtids- sparing	Termin og andre vilkår		Bundne innskudd	Tids- innskudd i alt	Alle innskudd
							Under 1 år	1 år og over			
3. kvartal 1980											
Lavest	0,8	4,8	2,4	5,0	7,5	7,8	7,6	7,8	7,5	6,9	6,0
Høyest	4,2	6,0	4,9	5,1	7,7	10,2	11,9	9,6	7,5	7,9	7,3
4. kvartal 1980											
Lavest	1,1	4,8	2,6	5,0	7,4	7,8	6,9	8,0	7,5	6,8	6,1
Høyest	4,1	6,1	4,9	5,0	7,7	10,2	11,6	9,7	7,5	8,2	7,6
1. kvartal 1981											
Lavest	1,1	4,9	2,6	5,0	7,5	7,9	6,8	8,1	7,5	6,9	6,1
Høyest	3,9	6,3	4,9	5,1	7,7	10,3	11,8	9,9	7,6	8,3	7,7
2. kvartal 1981											
Lavest	1,2	4,9	2,6	5,0	7,4	8,0	7,0	8,1	7,6	6,9	6,1
Høyest	3,7	6,5	4,8	5,1	7,8	10,6	12,0	10,0	7,6	8,4	7,3
3. kvartal 1981											
Lavest	1,2	4,9	2,9	5,1	7,5	7,8	6,9	8,0	7,5	6,8	6,1
Høyest	3,3	6,5	4,8	5,1	7,8	10,6	12,1	10,0	7,7	7,7	7,3
4. kvartal 1981											
Lavest	1,0	5,0	2,8	5,0	7,4	8,0	7,5	8,1	7,5	6,9	6,1
Høyest	2,7	6,6	4,4	5,0	7,8	10,7	11,9	10,5	7,5	8,0	7,3
1. kvartal 1982											
Lavest	3,2	4,9	4,1	5,1	7,5	8,0	6,9	8,2	7,6	6,9	6,4
Høyest	4,7	6,7	5,8	5,0	7,9	10,8	12,7	10,7	7,6	8,2	7,8
2. kvartal 1982											
Lavest	1,7	4,9	3,4	5,0	7,5	7,9	6,9	8,2	7,6	6,8	6,3
Høyest	3,8	7,0	5,5	5,2	7,9	10,9	13,1	10,9	7,6	8,3	7,9

1) Se merknad til tabell 29.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 33. Kortsiktige rentesatser (Prosent p.a.)

	Interbankrenten — dagslån. Gjennomsnitt		Renter på NOK, beregnet på grunnlag av terminkurser. Gjennomsnitt		Marginalren- ten på banke- nes lån i Norges Bank pr. utgangen av måneden ¹⁾	Gjennomsnitts- renten på bankenes lån i Norges Bank
			1 mnd.	3 mnd.		
1980	Januar	9,9	10,9	11,8	11,5	
	Februar	9,5	11,9	12,1	11,5	11,3
	Mars	12,8	14,0	14,2	12,5	
	April	13,9	14,2	14,4	12,7	11,3
	Mai	13,3	13,9	12,7	12,6	
	Juni	9,6	10,2	10,3	12,7	9,9
	Juli	9,1	9,8	10,2	10,4	
	August	11,4	12,3	11,9	12,2	10,0
	September	11,8	13,8	13,0	11,8	
	Oktober	10,1	11,0	11,7	11,9	10,9
	November	11,5	12,6	12,7	11,6	
	Desember	11,0	10,0	11,8	11,6	10,5
1981	Januar	10,5	11,0	11,4	10,9	
	Februar	12,5	12,9	12,8	11,6	11,4
	Mars	10,5	11,2	12,3	10,2	
	April	11,5	11,7	11,9	11,5	9,7
	Mai	11,8	12,1	12,7	12,5	
	Juni	12,3	12,7	13,0	12,6	10,6
	Juli	11,9	13,5	13,8	11,0	
	August	12,5	13,0	13,7	12,3	10,5
	September	10,7	12,9	13,6	10,6	
	Oktober	11,3	13,6	13,9	12,1	10,2
	November	13,6	15,0	14,0	11,3	
	Desember	18,6	17,7	15,4	11,1	11,2
1982	Januar	11,8	13,3	13,8	11,9	
	Februar	12,1	13,0	14,0	12,6	10,7
	Mars	13,0	15,1	15,2	12,5	
	April	18,0	20,4	16,9	12,5	11,8
	Mai	16,9	19,8	17,1	12,2	
	Juni	12,5	15,0	15,5	12,6	9,0
	Juli	17,1	17,9	16,5	10,9	

¹⁾ Marginalrenten er renten på bankenes dyreste lån i Norges Bank.

Tabell 3-4. Livsforsikringselskaper. Gjennomsnittlige rentesatser etter utlånsform pr. 31. desember (Prosent p.a.)

	Pantelån		Poliselån	Andre utlån	Utlån i alt
	I alt	Herav til boligformål			
Alle utlån:					
1972	6,4	6,0	6,2	6,4	6,4
1973	6,5	6,0	6,5	6,6	6,5
1974	7,0	6,5	7,5	7,3	7,1
1975	7,3	6,8	7,5	7,4	7,3
1976	7,6	7,3	7,5	7,8	7,7
1977	7,8	7,5	8,9	8,4	7,9
1978	8,9	8,7	9,0	9,6	9,0
1979	9,0	8,8	9,0	9,6	9,2
1980	9,5	9,2	9,9	9,9	9,6
1981	10,4	9,9	9,9	11,5	10,6
Nye utlån:					
1976					
Lavest	7,8	7,5	7,5	7,5	7,8
Høyest	8,6	8,4	7,8	9,8	8,8
1977					
Lavest	9,3	9,0	9,3	9,0	9,2
Høyest	9,5	9,1	9,3	10,6	9,7
1978					
Lavest	9,3	9,0	9,3	10,0	9,5
Høyest	9,6	9,1	9,3	11,0	9,9
1979					
Lavest	9,4	9,0	9,1	9,9	9,5
Høyest	9,7	9,0	9,1	11,0	9,9
1980					
Lavest	10,5	10,0	10,0	10,0	10,4
Høyest	10,9	10,1	10,0	11,9	11,0
1981					
Lavest	11,0	10,0	10,3	10,1	10,4
Høyest	11,7	10,1	10,3	12,0	11,1

Tabell 35. Gjennomsnittlige rente- og provisjonssatser på disponerte utlån i norske kroner pr. utgangen av året ¹⁾

	1979		1980		1981	
	Renter	Renter og provisjoner	Renter	Renter og provisjoner	Renter	Renter og provisjoner
Veksler						
Forretningsbanker	11,3	12,3	12,2	13,1		
Sparebanker	11,5	12,0	12,6	13,1		
I alt	11,4	12,3	12,3	13,1		
Utlån mot avbetalingskontrakt						
Forretningsbanker	12,4	12,6	13,0	13,2		
Sparebanker	12,3	12,6	13,2	13,5		
I alt	12,3	12,6	13,0	13,2		
Kassekreditter						
Forretningsbanker	10,1	12,8	11,1	14,0		
Sparebanker	9,7	11,6	10,9	12,9		
I alt	10,0	12,5	11,1	13,7		
Boligbyggelån med konverteringstilsagn eller attest						
Forretningsbanker	7,6	9,7	8,2	10,4		
Sparebanker	7,5	9,6	8,0	10,0		
I alt	7,6	9,6	8,1	10,2		
Andre byggelån						
Forretningsbanker	10,2	12,6	10,7	13,2		
Sparebanker	9,7	11,8	10,6	12,8		
I alt	10,0	12,3	10,6	13,0		
Andre utlån under et år						
Forretningsbanker	10,1	10,1	9,0	9,0		
Sparebanker	11,5	11,5	12,7	12,7		
I alt	10,5	10,5	10,1	10,1		
Andre utlån et år og over²⁾						
Forretningsbanker	10,9	11,0	11,9	11,9	12,3	
Sparebanker	10,4	10,4	11,7	11,7	12,0	
I alt	10,6	10,7	11,8	11,8	12,1	
Utlån i alt						
Forretningsbanker	10,5	11,6	11,4	12,5		
Sparebanker	10,1	10,6	11,3	11,8		
I alt	10,3	11,1	11,4	12,2		
Kortsiktige utlån²⁾						
Forretningsbanker	10,3	12,5	11,1	13,4	14,2	
Sparebanker	10,0	11,7	11,1	12,9	13,8	
I alt	10,3	12,3	11,1	13,2	14,1	

1) Rente- og provisjonssatsene er veide gjennomsnitt i prosent p.a. Provisjonssatsene for kassekreditte og byggelån er beregnet ved å ta hensyn til utnyttingsgraden av bevilgede beløp i de enkelte banker.

2) Tilsvarer henholdsvis "mellomlange og langsiktige" og "kortsiktige" utlån i finansministerens renteerklæring.

Norges Bank Oslo

	<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telex</i>
Hovedsetet	Postboks 336 Sentrum, Oslo 1	(02) 41 21 20	71369 nbank n
Valutaavdelingen	Postboks 735 Sentrum, Oslo 1	(02) 41 01 50	71375 nbfdp n

Norges Banks seddel- og myntproduksjon

Norges Banks Seddeltrykkeri	Nedre Slottsgt. 1 b, Oslo 1	(02) 42 70 80	19888 nbs n
Den Kongelige Mynt	Postboks 53, 3601 Kongsberg	(03) 73 14 86	17211 mynt n

Norges Banks avdelinger

Arendal	Postboks 23, 4801 Arendal	(041) 26110	21760 nba n
Bergen	Postboks 699, 5001 Bergen	(05) 31 81 50	42155 nbber n
Bodo	Postboks 114, 8001 Bodo	(081) 21060	64353 nbbo n
Drammen	Postboks 86, 3001 Drammen	(03) 83 74 91	19790 nbd n
Fredrikstad	Postboks 158, 1601 Fredrikstad	(032) 16575	19820 nbfd n
Gjovik	Postboks 13, 2801 Gjovik	(061) 75100	19830 nbgk n
Halden	Postboks 278, 1751 Halden	(031) 80511	19840 nbhdn n
Hamar	Postboks 115, 2301 Hamar	(065) 27754	19860 nbhm n
Hammerfest	Postboks 55, 9601 Hammerfest	(084) 11344	64354 nbhf n
Haugesund	Postboks 233, 5501 Haugesund	(047) 28500	42893 nbhd n
Kristiansand S.	Postboks 204, 4601 Kristiansand S.	(042) 23070	21880 nbch n
Kristiansund N.	Postboks 80, 6501 Kristiansund N.	(073) 72911	55261 nbcs n
Larvik	Postboks 140, 3251 Larvik	(034) 81300	21890 nbl n
Lillehammer	Postboks 208, 2601 Lillehammer	(062) 50045	71834 nblil n
Skien	Postboks 87, 3701 Skien	(035) 27540	21107 nbsk n
Stavanger	Postboks 18, 4001 Stavanger	(04) 52 00 00	33047 nbsta n
Tromsø	Postboks 475, 9001 Tromsø	(083) 81624	64141 nbtrm n
Trondheim	Postboks 564, 7001 Trondheim	(075) 28060	55056 nbtrh n
Vardo	Postboks 68, 9951 Vardo	(085) 87621	64355 nbvar n
Ålesund	Postboks 380, 6001 Ålesund	(071) 21710	42894 nbaal n

